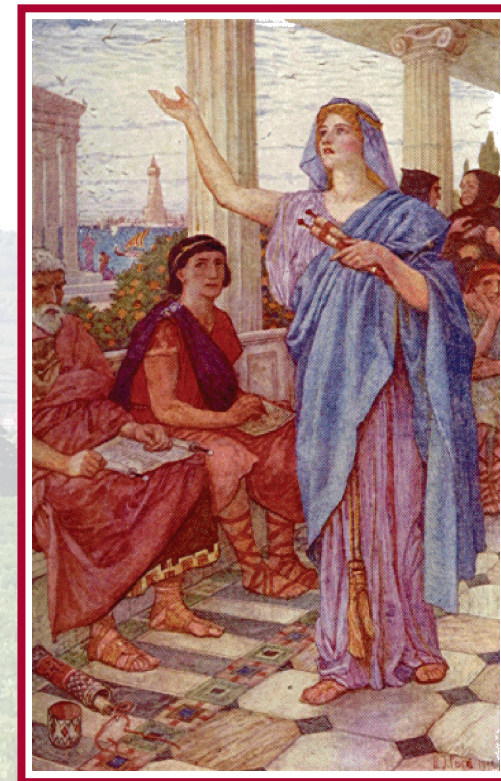

**Γεωργικές Εφαρμογές :
Το παράδειγμα των Γεωργικών Συμβουλών
στο πλαίσιο του Καν. (ΕΚ) 1782/03**

ΒΑΣΙΛΙΚΗ Γ. ΤΥΛΙΓΑΔΗ

Γεωργικές Εφαρμογές : Το παράδειγμα των Γεωργικών Συμβουλών στα πλαίσια του Καν.(ΕΚ) 1782/03

*«Στην Υπατία, που στην λάμψη σου, στα λόγια σου κλίνω γόνυ και
υψάνω το βλέμμα μου προς τον έναστρο ουρανό του πνεύματός σου.
Γιατί προς τον ουρανό τοξεύει η πράξη σου, προς τον ουρανό οδηγεί
των λόγων σου η ομορφιά, θεϊκή Υπατία. Ω συ των πνευματικών
επιστημών υπέρλαμπρο αστέρι».*

*Παλλαδάς (αρχαίος επιγραμματοποιός),
«Ύμνος εις την Υπατίαν».*

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ, ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
& ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Γεωργικές Εφαρμογές : Το παράδειγμα των Γεωργικών Συμβουλών στο πλαίσιο του Καν. (ΕΚ) 1782/03

ΒΑΣΙΛΙΚΗ Γ. ΤΥΛΙΓΑΔΗ

Ανθοκόμος – Αρχιτέκτων Τοπίου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΗΣ

Επιβλέπων – Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Π.Α.

©

Αθήνα, 2012

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ, ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
& ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Γεωργικές Εφαρμογές : Το παράδειγμα των Γεωργικών Συμβουλών στα πλαίσια του Καν. (ΕΚ) 1782/03

ΒΑΣΙΛΙΚΗ Γ. ΤΥΛΙΓΑΔΗ

Ανθοκόμος – Αρχιτέκτων Τοπίου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΗΣ

Επιβλέπων – Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Π.Α.

©

Αθήνα, 2012

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Γεωργικές Εφαρμογές :
Το παράδειγμα των Γεωργικών Συμβουλών στα
πλαίσια του Καν. (ΕΚ) 1782/03

ΒΑΣΙΛΙΚΗ Γ. ΤΥΛΙΓΑΔΗ

Ανθοκόμος – Αρχιτέκτων Τοπίου

Επιβλέπων καθηγητής: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΗΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Π.Α.

Μέλη εξεταστικής επιτροπής

1. Αλέξανδρος Κουτσούρης, Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Π.Α.(επιβλέπων)
2. Καζακόπουλος Λεωνίδας
3. Τσιμπούκας Κωνσταντίνος

Μέλη τριμελούς επιτροπής παρακολούθησης

1. Αλέξανδρος Κουτσούρης, Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Π.Α.(επιβλέπων)
2. Καζακόπουλος Λεωνίδας, Καθηγητής Γ.Π.Α
3. Τσιμπούκας Κωνσταντίνος, Καθηγητής Γ.Π.Α

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασιλική Τυλιγάδη: Γεωργικές Εφαρμογές : Το παράδειγμα των Γεωργικών Συμβουλών στα πλαίσια του Καν. (ΕΚ) 1782/03

(Με την επίβλεψη του κ. Αλέξανδρου Κουτσούρη, Αναπλ. Καθηγητή)

Το αντικείμενο της εργασίας είναι η διερεύνηση της εφαρμογής του μέτρου 1.1.4 στον Ελλαδικό χώρο, που αφορά το σύστημα παροχής συμβουλών στους γεωργούς για τη διαχείριση της γης και των γεωργικών εκμεταλλεύσεών τους σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1782/2003, που αποτελεί και μια έμμεση προσπάθεια επανενεργοποίησης των προβληματικών Γεωργικών Εφαρμογών στη χώρα μας.

Ο γενικός στόχος της σπουδής αυτής, είναι να εξετάσει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος σε συνάρτηση με την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στον κανονισμό.

Το κύριο μέρος της μελέτης βασίζεται στην έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου που απευθύνθηκε σε γεωργικούς συμβούλους, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή/και τηλεφωνικά, με κεντρικό άξονα την εφαρμογή του προγράμματος.

Η συνέχιση και η ορθή εφαρμογή του προγράμματος αυτού μπορεί να αποτελέσει τον βασικό πυλώνα για την ανάπτυξη της υπαίθρου στη βάση της πολυλειτουργικότητας, συμπεριλαμβανομένης της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, της προστασίας του περιβάλλοντος, της βιολογικής γεωργίας κ.λπ., στηρίζοντας έτσι την γεωργική εκμετάλλευση με άμεσο κοινωνικο-οικονομικό όφελος της πατρίδας μας.

Επιστημονική περιοχή: Γεωργικές Εφαρμογές

Λέξεις κλειδιά: Γεωργικές Εφαρμογές , Σύστημα Παροχής Γεωργικών Συμβουλών, Γεωργικοί Σύμβουλοι, Πιστοποίηση

SUMMARY

Vasiliki Tiligadi: Agricultural Extension: The Case of Farm Advisors in the framework of the Reg. (EC) No. 1782/2003

(Under the supervision of Mr. Alexander Koutsouris, Associate Professor)

The objective of this project is to analyze the measure 1.1.4, concerning the farm advisory system on land and farm management according to Regulation (EC) 1782/2003 in Greece, which also implies an indirect attempt to reactivate Agricultural Extension problem in our country.

The overall objective of this study is to examine the effectiveness and efficiency of the system in Greece in relation to the achievement of the objectives set out in the respective Regulation.

The main part of the study concerns the results of a questionnaire based survey addressing agricultural advisors, which was contacted through e-mail and/or telephone, intending to explore the implementation of the measure.

The continuation and right implementation of this program can serve as a basic pillar for rural development, based on multifunctionality and including crop diversification, environmental protection, organic farming and other sectors of agriculture and thereby supporting the agricultural holding with direct socio-economic benefits for the country.

Scientific area: Agricultural Extension

Keywords: Agricultural Extension, Farm Advisory System, Farmer Advisors, Certification

© Πνευματικά δικαιώματα (Copyright) : Βασιλική Γ. Τυλιγάδη • Αθήνα 2012

© Γ.Π.Α.

«Γεωργικές Εφαρμογές : Το παράδειγμα των Γεωργικών Συμβουλών στα πλαίσια του Καν. (ΕΚ) 1782/03»

ISBN

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

«Η έγκριση της παρούσης μεταπτυχιακής ερευνητικής διατριβής με τίτλο Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και διαχείριση του Αγροτικού Χώρου υπό του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου δεν υποδηλοί αποδοχή των γνώμων του συγγραφέως»
(Ν. 5343/1932, άρθρο 202, παρ. 2)

Επικοινωνία: va_tili@yahoo.gr

*Αφιερωμένο στους Γονείς μου και σε όσους ασπάζονται τον
στοίχο του Έλληνα Πεζογράφου Αντώνη Σαμαράκη το οποίο και
παραθέτω:*

« Για να γράψω κάτι πρέπει να το νιώσω και να το αγαπώ ».

*Το στιχάκι αυτό με συντρόφευσε κατά τη διάρκεια και μέχρι την
ολοκλήρωση της εργασίας αυτής.*

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω απεριορίιστα ένα πλήθος ανθρώπων για την πολύτιμη βοήθειά τους.

Πρωταρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω ολόθερμα τη Συντονιστική Επιτροπή του μεταπτυχιακού προγράμματος «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση Αγροτικού Χώρου» για την παράταση που μου έδωσε για την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης εργασίας, δίνοντάς μου την ευκαιρία να ολοκληρώσω έναν τόσο σημαντικό κύκλο της εκπαίδευσής μου.

Επίσης, απευθύνω τις ιδιαίτερες και ειλικρινείς ευχαριστίες μου στον καθηγητή μου κ. Αλέξανδρο Κουτσούρη, αφενός μεν γιατί δέχθηκε να επιβλέψει την εργασία μου, και αφετέρου δε γιατί βοήθησε με την ουσιαστική καθοδήγησή του, τις συμβουλές του και τις γνώσεις του στην υλοποίηση αυτής της διατριβής.

Επιπλέον, οφείλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου υπαλλήλους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την παροχή των στοιχείων αλλά και των διευκρινήσεων αναφορικά με την πορεία των φακέλων κάθε περιφέρειας της αρμοδιότητάς τους.

Επιπροσθέτως, θα ήθελα να εκφράσω ένα θερμό ευχαριστώ σε όλους τους γεωργικούς συμβούλους που δέχθηκαν να πάρουν μέρος στην δειγματοληπτική έρευνα, προσφέροντάς μου αμέριστη βοήθεια ώστε να μπορέσει να ολοκληρωθεί επιτυχώς η εργασία και να διεξαχθούν τα αποτελέσματα αυτής.

Τέλος, οφείλω μεγάλη ευγνωμοσύνη σε δύο εξαιρετικούς φίλους που με στήριξαν κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας.

Βασιλική Γ. Τυλιγάδη

Μάιος 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	σελ. IV
ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	σελ. V
Πνευματικά δικαιώματα.....	σελ. VI
Αφιέρωση	σελ. VII
Ευχαριστίες	σελ. VII
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	σελ. IX
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	σελ. X
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	σελ. X
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	σελ. X
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	σελ. XIII

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ - ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	σελ. 1
2. ΟΡΙΣΜΟΣ-ΣΚΟΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ.....	σελ. 2
3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ.....	σελ. 3
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ.....	σελ. 4
5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΟΥ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ.....	σελ. 7
6. ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ.....	σελ. 9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ - ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.1.4 ΤΟΥ Π.Α.Α. 2007-2013.....	σελ. 11
2. ΑΙΤΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ.....	σελ. 11
3. ΣΤΟΧΟΣ.....	σελ. 11
4. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.....	σελ. 12
5. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 73/2009 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 19ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009.....	σελ. 12
6. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 1782/2003.....	σελ. 17
7. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Σ.Γ.Σ.	σελ. 17
8. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Π.Α.Α. 2007- 2013 ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ Σ.Γ.Σ.	σελ. 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ.....	σελ. 21
2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ.....	σελ. 23
3. ΤΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ-ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ-ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ.....	σελ. 23
4. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ.....	σελ. 25
5. ΕΥΘΥΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ.....	σελ. 26
6. ΚΥΡΩΣΕΙΣ Γ.Σ.	σελ. 26
7. ΤΡΟΠΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	σελ. 27
7.1. Μέθοδοι Παροχής Συμβουλών.....	σελ. 27
7.2. Η διαδικασία παρακολούθησης του Συστήματος Γεωργικών Συμβούλων.....	σελ. 27
7.3. Ως απόδειξη για τις δραστηριότητες των Γεωργικών Συμβούλων χρησιμοποιούνται:	σελ. 27
8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΓΕΩΡΓΩΝ.....	σελ. 29
8.1. Δημοσιοποίηση του μέτρου.....	σελ. 29
8.2. Κριτήρια ένταξης των δικαιούχων αγροτών.....	σελ. 30
8.3. Διαδικασία Έγκρισης και Ένταξης.....	σελ. 31
9. ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	σελ. 31
10. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	σελ. 32
11. ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	σελ. 33

12.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	σελ. 34
12.1.	Προγραμματισμός της Ε.Ε.	σελ. 34
12.2.	Προγραμματισμός ΤΟΥ Π.Α.Α. 2007- 2013 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	σελ. 35
13.	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	σελ. 36
14.	ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	σελ. 36
14.1.	Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη σύγκριση και απόδοση του μέτρου είναι οι παρακάτω:	σελ. 37
14.2.	Στοιχεία των ελέγχων της Πολλαπλής Συμμόρφωσης κατά τα έτη 2008 - 2010	σελ. 37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

1.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ	σελ. 39
2.	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	σελ. 40
	A. Προσωπικά στοιχεία Γεωργικών Συμβούλων	σελ. 40
	B. Εκπαίδευση- Επιμόρφωση στο πλαίσιο του προγράμματος	σελ. 46
	Γ. Εφαρμογή του συστήματος	σελ. 54
	Δ. Σχέση των Γεωργικών Συμβούλων με τους αγρότες	σελ. 65
	E. Προοπτικές προγράμματος	σελ. 76
3.	ΣΥΝΟΨΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ	σελ. 82

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	σελ. 93
2.	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	σελ. 99
	ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.101
	ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	σελ.101
	ΑΡΘΡΟ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ	σελ.102
	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	σελ.102
	ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	σελ.103
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	σελ.106
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ ΗΜΕΡΙΔΩΝ	σελ.114

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας I	Κατάλογος υπευθύνων σε Εθνικό επίπεδο.....	σελ. 22
Πίνακας II	Μέθοδοι παροχής συμβουλών.....	σελ. 27
Πίνακας III	Κριτήρια επιλογής δικαιούχων.....	σελ. 30
Πίνακας IV	Θεματικές ενότητες.....	σελ. 31
Πίνακας V	Αρχικός προγραμματισμός μέτρου 1.1.4.....	σελ. 35
Πίνακας VI	Προγραμματισμός μετά την αναθεώρηση του μέτρου 1.1.4.....	σελ. 35
Πίνακας VII	Συνολικό κόστος Πράξης του μέτρου 1.1.4.....	σελ. 35
Πίνακας VIII	Δείκτες προγράμματος Γεωργικών Συμβούλων.....	σελ. 37
Πίνακας IX	Αποτελέσματα ελέγχων Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκμεταλλεύσεις που εντάχθηκαν στο Σύστημα Συμβουλών.....	σελ. 37
Πίνακας X	Αποτελέσματα ελέγχων Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκμεταλλεύσεις που έτυχαν Άμεσων ενισχύσεων.....	σελ. 38

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1	Έδρα εργασίας.....	σελ. 43
Γράφημα 2	Περιοχή δραστηριοποίησης.....	σελ. 44
Γράφημα 3	Αριθμός θεματικών ενοτήτων δραστηριοποίησης.....	σελ. 50
Γράφημα 4	Τίτλος θεματικών ενοτήτων δραστηριοποίησης.....	σελ. 50

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Πίνακας 1	Φύλο.....	σελ. 40
Πίνακας 2	Ηλικία.....	σελ. 41

Πίνακας 3	Οικογενειακή Κατάσταση.....	σελ. 41
Πίνακας 4	Εκπαίδευση.....	σελ. 41
Πίνακας 5	Εκπαιδευτικό Ίδρυμα / Ειδικότητα Γεωργικών Συμβούλων.....	σελ. 42
Πίνακας 6	Έδρα εργασίας.....	σελ. 42
Πίνακας 7	Περιοχή Δραστηριοποίησης.....	σελ. 43
Πίνακας 8	Σχήμα συμμετοχής.....	σελ. 44
Πίνακας 9	Συνεργασία με συνεργάτες Συμβούλους (ΤΕΙ)	σελ. 44
Πίνακας 10	Προηγούμενη Εργασιακή Εμπειρία (είδος)	σελ. 45
Πίνακας 11	Προηγούμενη Εργασιακή Εμπειρία (χρόνος)	σελ. 45
Πίνακας 12	Προηγούμενη Εργασιακή Εμπειρία (φορέας)	σελ. 46

Β. Εκπαίδευση-επιμόρφωση στο πλαίσιο του προγράμματος

Πίνακας 13	Παρακολούθηση Ενημερωτικών Ημερίδων.....	σελ. 46
Πίνακας 14	Παρακολούθηση Ημερίδας Γ.Π.Α.	σελ. 46
Πίνακας 15	Παρακολούθηση άλλης επιμόρφωσης.....	σελ. 46
Πίνακας 16	Περιοχή διεξαγωγής επιμόρφωσης-ημερίδων.....	σελ. 47
Πίνακας 17	Κριτική της Επιμόρφωσης.....	σελ. 47
Πίνακας 18	Σαφήνεια οδηγιών τρόπου δράσης.....	σελ. 48
Πίνακας 19	Αναγκαιότητα επανεκπαίδευσης.....	σελ. 48
Πίνακας 20	Ρυθμός επανεκπαίδευσης.....	σελ. 49
Πίνακας 21	Θεματικές ενότητες δραστηριοποίησης (α)	σελ. 49
Πίνακας 22	Θεματικές ενότητες δραστηριοποίησης (β)	σελ. 50
Πίνακας 23	Θεματική ενότητα συμβουλών «Περιβάλλον»	σελ. 51
Πίνακας 24	Θεματική ενότητα συμβουλών «Ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές»	σελ. 51
Πίνακας 25	Θεματική ενότητα συμβουλών «Δημόσια υγεία-υγεία φυτών»...	σελ. 51
Πίνακας 26	Θεματική ενότητα συμβουλών «Κοινοποίηση ασθενειών».....	σελ. 51
Πίνακας 27	Θεματική ενότητα συμβουλών «Συνθήκες διαβίωσης ζώων»...	σελ. 52
Πίνακας 28	Θεματική ενότητα συμβουλών «Δημόσια υγεία-υγεία ζώων»....	σελ. 52
Πίνακας 29	Θεματική ενότητα συμβουλών «Εφαρμογή της ΚΑΠ».....	σελ. 52
Πίνακας 30	Θεματική ενότητα συμβουλών «Αγροτική Ανάπτυξη».....	σελ. 52
Πίνακας 31	Θεματική ενότητα συμβουλών «Οργάνωση & προγραμματισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων».....	σελ. 52
Πίνακας 32	Θεματική ενότητα συμβουλών «Προϊόντα ποιότητας».....	σελ. 53
Πίνακας 33	Θεματική ενότητα συμβουλών «Αναδιαρθρώσεις γεωργικών εκμ/σεων (φυτικής & ζωικής παραγωγής)».....	σελ. 53
Πίνακας 34	Θεματική ενότητα συμβουλών «Θέματα ασφάλειας εργασίας...»	σελ. 53

Γ. Εφαρμογή του συστήματος

Πίνακας 35	Πληροφόρηση από δημοσίευση στην Εφημερίδα Κυβερνήσεως των Αποφάσεων Εφαρμογής.....	σελ. 54
Πίνακας 36	Πληροφόρηση από ιστοσελίδα ΥΠΑΑΤ.....	σελ. 54
Πίνακας 37	Πληροφόρηση από ΓΕΩΤΕΕ.....	σελ. 54
Πίνακας 38	Πληροφόρηση από δημοσίευση σε εφημερίδα ή περιοδικό.....	σελ. 55
Πίνακας 39	Πληροφόρηση από ανακοίνωση σε Δήμο-Νομαρχία-Περιφέρεια.....	σελ. 55
Πίνακας 40	Πληροφόρηση από ιστοσελίδα ΑΓΡΟΤΥΠΟΥ.....	σελ. 55
Πίνακας 41	Πληροφόρηση από ιστοσελίδα AGRONEWS.....	σελ. 55
Πίνακας 42	Πληροφόρηση από ιστοσελίδα AGRENDA.....	σελ. 55
Πίνακας 43	Πληροφόρηση από ιστοσελίδα ΓΕΩΤΕΕ.....	σελ. 56
Πίνακας 44	Πληροφόρηση από ιστοσελίδα Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.	σελ. 56
Πίνακας 45	Πληροφόρηση από γνωστό.....	σελ. 56
Πίνακας 46	Κιανοποίηση από εγχειρίδια-οδηγίες.....	σελ. 57
Πίνακας 47	Κιανοποίηση από Οδηγό Γεωργικών Συμβουλών.....	σελ. 57
Πίνακας 48	Προσωπικός εντοπισμός συμμετεχόντων αγροτών.....	σελ. 58
Πίνακας 49	Τρόπος εντοπισμού γεωργών.....	σελ. 58
Πίνακας 50:	Η στάση των δικαιούχων αγροτών.....	σελ. 58
Πίνακας 51	Βαθμός κατανόησης της σημασίας του μέτρου από τους αγρότες.....	σελ. 59
Πίνακας 52	Αριθμός επισκέψεων στις εκμεταλλεύσεις.....	σελ. 59
Πίνακας 53	Ευκολία πρόσβασης στις εκμεταλλεύσεις.....	σελ. 60

Πίνακας 54	Μέσος όρος απόστασης συνεργαζόμενων εκμεταλλεύσεων από την έδρα του συμβούλου.....	σελ. 60
Πίνακας 55	Επάρκεια ενημέρωσης για τον τρόπο συμπλήρωσης των υποδειγμάτων ΥΑ 328821/6-10-08.....	σελ. 61
Πίνακας 56	Δυσκολία συμπλήρωσης υποδειγμάτων ΥΑ 328821/6-10-08...	σελ. 61
Πίνακας 57	Υπόδειγμα μέγιστης δυσκολίας συμπλήρωσης υποδειγμάτων ΥΑ.....	σελ. 61
Πίνακας 58	Χρόνος συμπλήρωσης υποδειγμάτων ΥΑ 328821/6-10-08.....	σελ. 61
Πίνακας 59	Χρονοβόρα υποδείγματα ΥΑ.....	σελ. 62
Πίνακας 60	Ανάγκη επιπλέον συμπλήρωσης εντύπων.....	σελ. 62
Πίνακας 61	Ενδεξιμμένος αριθμός εντύπων προς συμπλήρωση.....	σελ. 63
Πίνακας 62	Ταχεία συμπλήρωση-κατάθεση εντύπων-πληρωμή.....	σελ. 63
Πίνακας 63	Ποσοστό αμοιβής συμβούλων.....	σελ. 63
Πίνακας 64	Αριθμός συμβάσεων.....	σελ. 64
Πίνακας 65	Αγρότες που ενδιαφέρθηκαν αλλά δεν συμμετείχαν.....	σελ. 64

Δ. Σχέση των Γεωργικών Συμβούλων με τους αγρότες

Πίνακας 66	Βαθμός ύπαρξης γνώσεων σημαντικών για τη σωστή εφαρμογή του προγράμματος από την πλευρά των γεωργών...	σελ. 66
Πίνακας 67	Παροχή συμβουλών με ατομικές συναντήσεις στην εκμετάλλευση δικαιούχου.....	σελ. 67
Πίνακας 68	Παροχή συμβουλών με ατομικές συναντήσεις στην έδρα συμβούλου.....	σελ. 67
Πίνακας 69	Παροχή συμβουλών με ομαδικές συναντήσεις στην περιοχή δικαιούχου.....	σελ. 68
Πίνακας 70	Παροχή συμβουλών με ομαδικές συναντήσεις στην έδρα συμβούλου.....	σελ. 68
Πίνακας 71	Παροχή συμβουλών με διανομή ενημερωτικού υλικού.....	σελ. 69
Πίνακας 72	Παροχή συμβουλών με τηλεφωνική επικοινωνία ή άλλο τρόπο.....	σελ. 69
Πίνακας 73	Βαθμός βελτίωσης της παραγωγικότητας-ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων.....	σελ. 69
Πίνακας 74	Βελτίωση περιβαλλοντικών επιδόσεων εκμεταλλεύσεων.....	σελ. 70
Πίνακας 75	Βελτίωση διαχειριστικών ικανοτήτων των γεωργών.....	σελ. 70
Πίνακας 76	Ενημέρωση των γεωργών για νέες τεχνικές-καινοτομίες.....	σελ. 71
Πίνακας 77	Τεχνικές-καινοτομίες που εφαρμόστηκαν.....	σελ. 71
Πίνακας 78	Απόκτηση νέων γνώσεων από τους δικαιούχους γεωργούς.....	σελ. 72
Πίνακας 79	Βαθμός χρησιμοποίησης των νέων γνώσεων.....	σελ. 73
Πίνακας 80	Επεξηγήσεις προς τους γεωργούς.....	σελ. 74
Πίνακας 81	Βαθμός αποτελεσματικότητας των διαθέσιμων μέσων (υλικών & ανθρώπινων) για τη βελτίωση του τρόπου σκέψης και δράσης των γεωργών.....	σελ. 75

Ε. Προοπτικές προγράμματος

Πίνακας 82	Πρέπει να συνεχιστεί το πρόγραμμα.....	σελ. 76
Πίνακας 83	Ικανοποίηση από την αμοιβή.....	σελ. 76
Πίνακας 84	Δυνατότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης των κύριων προβλημάτων.....	σελ. 77
Πίνακας 85	Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων σε άλλους τομείς.....	σελ. 78
Πίνακας 86	Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Διαχείριση υδάτων.....	σελ. 79
Πίνακας 87	Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Βιοενέργειας..	σελ. 79
Πίνακας 88	Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Εξοικονόμησης ενέργειας.....	σελ. 79
Πίνακας 89	Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Ολοκληρωμένης διαχείρισης.....	σελ. 80
Πίνακας 90	Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα της βιολογικής παραγωγής.....	σελ. 80
Πίνακας 91	Το Σύστημα πρέπει να είναι υποχρεωτικό ή προαιρετικό για τους αγρότες.....	σελ. 81

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

- Γ. Ε. → Γεωργικές Εφαρμογές
- Γ.Π.Α. → Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Καν. (ΕΚ) → Κανονισμός (Ευρωπαϊκή Κοινότητα)
- Reg. (EC) → Regulation (European Community)
- 114 → 1.1.4 → Άξονας 1, Μέτρο 1, Πράξη 4
- π.Χ. → Προ Χριστού
- Η.Π.Α. → Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
- ΕΟΚ → Ε.Ο.Κ. → Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
- Γ. Σ. → Γεωργικός Σύμβουλος
- Ο.Δ.Γ.Ε. → Οργάνωσης και Διαχείρισης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων
- RICA → Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης
- ΚΟ.Π.Α.Π. → Κόστους Παραγωγής Αγροτικών Προϊόντων
- ΚΕ.Γ.Ε. → Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης
- Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. « ΔΗΜΗΤΡΑ » → Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,
Κατάρτισης & Απασχόλησης « ΔΗΜΗΤΡΑ »
- SPSS → Statistical Package for the Social Sciences
- ΕΕ → Ε.Ε. → Ευρωπαϊκή Ένωση
- ΠΑΑ → Π.Α.Α. → Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
- Σ.Γ.Σ. → Σύστημα Παροχής Γεωργικών Συμβουλών
- FAS → Farm Advisory System
- Κ.Γ.Π.Κ. → Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση
- GAEC → Good Agricultural and Environmental Condition
- ΚΓΠ → Κ.Γ.Π. → Κοινή Γεωργική Πολιτική
- ΕΓΤΑΑ → Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
- Κ-Μ → Κράτος Μέλος
- 1.1.1 → Άξονας 1, Μέτρο 1, Πράξη 1
- 1.1.5 → Άξονας 1, Μέτρο 1, Πράξη 5
- ΥΠΑΑΤ → Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- Γεν. Δ/ση Φυτικής Παραγωγής → Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής
- ΟΠΕΓΕΠ – AGROCERT → Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών
Προϊόντων
- ΕΛ.Γ.Ο. Δήμητρα → Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «Δήμητρα»
- ΤΟΚΑΑ → ΤΟ.Κ.Α.Α. → Τοπικό Κέντρο Αγροτικής Ανάπτυξης

Κ.Ε.Π. (Ε.Κ.Ε.) → Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης)
Κ.Υ.Α. → Κοινή Υπουργική Απόφαση
Α.Σ.Ο. → Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση
Σ.Α.Ο. → Συλλογική Αγροτική Οργάνωση
ΠΕ → Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
ΤΕ → Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
ΓΕΩΤΕΕ → Γεωτεχνικό Επιμελητήριο
ΟΠΕΚΕΠΕ → Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων
Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
ΚΑΠ → Κ.Α.Π. → Κοινή Αγροτική Πολιτική
Υ.Α. → Υπουργική Απόφαση
ΕΥΔ ΠΑΑ → Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης
Ε.Σ. → Επιχειρησιακό Σχέδιο
Α.Γ.Σ.Α. → Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή Αθηνών
Α.Π.Θ. → Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΟΠΣΑΑ → Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η γεωργική εκπαίδευση στη χώρα μας ξεκινά από την εποχή του Ομήρου. Κατά την Ελληνική μυθολογία η θεά της Γεωργίας Δήμητρα φρόντιζε για την εκπαίδευση των ιερέων (γεωπόνων) που με την σειρά τους θα δίδασκαν στους γεωργούς την καλλιέργεια του σίτου και τα «μυστήρια» της σποράς και της βλάστησης.

Δήμητρα, Τριπτόλεμος και Περσεφόνη

Ο Τριπτόλεμος, καθόσον γνωρίζουμε, μυήθηκε στα μυστικά της Γεωργίας από την θεά Δήμητρα και θεωρείται ως ο πρώτος Γεωπόνος Γεωργικών Εφαρμογών ο οποίος περιόδευσε τον τότε γνωστό κόσμο για να διδάξει την καλλιέργεια της γης.

Ο Ησίοδος, κατά τον 8ο π.Χ. αιώνα, στο έργο του «Έργα και Ημέραι» παρέχει συμβουλές, στους συμπατριώτες του γεωργούς της Βοιωτίας, για την καλλίτερη καλλιέργεια των αγρών τους και επισημαίνει παράλληλα την αναγκαιότητα για την ηθική τους διαπαιδαγώγηση.

Ο Ξενοφών, κατά τον 5ο π.Χ. αιώνα, στο σύγγραμμά του «Οικονομικός», περιγράφει την γεωργική τεχνική και τονίζει την αξία της αγροτικής ζωής.

Στην νεότερη Ελλάδα ιδρύεται η Γεωργική Σχολή της Τίρυνθας (1829) από τον Ιωάννη Καποδίστρια με πρώτο Διευθυντή της Σχολής τον γεωπόνο Γρηγόριο Παλαιολόγο. Σκοπός αυτής της Σχολής ήταν να διδάσκονται γεωργικές γνώσεις για να εφαρμοσθούν στην πράξη.

Αργότερα, το 1889, ιδρύονται και άλλες σχολές όπως αυτές της Λάρισας, της Αθήνας και της Βυτίνας, με σκοπό την εκπαίδευση των γεωργών στην γεωργία.

Το 1918, όταν ιδρύθηκε αποκλειστικά το Υπουργείο Γεωργίας, το κράτος άρχισε να ενδιαφέρεται περισσότερο και πιο υπεύθυνα και να υλοποιεί την γεωργική εκπαίδευση στον ευρύτερο αγροτικό πληθυσμό.

Ορόσημο αποτελεί το 1951, όταν με ειδικό νόμο δημιουργείται η Διεύθυνση Γεωργικών Εφαρμογών και Εκπαίδευσης, στα πρότυπα του συστήματος Γεωργικών Εφαρμογών των Η.Π.Α.. Εκείνη την εποχή υπήρξε άρτια συνεργασία μεταξύ των

γεωπόνων και των γεωργών, για να επιτευχθεί η άμεση επίλυση των προβλημάτων της υπαίθρου. Οι γεωπόνοι, μέσω της επικοινωνιακής εκπαίδευσης βοηθούσαν σημαντικά τους γεωργούς να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του καθενός.

Το 1981, μετά την ένταξη της χώρας στην Ε.Ο.Κ., ξεκίνησε η βαθμιαία υποβάθμιση της Υπηρεσίας μέσω της σταδιακής γραφειοκρατικοποίησης πλήττοντας σοβαρά την ελληνική γεωργία. Ακόμη και σήμερα, οι Γεωργικές Εφαρμογές υστερούν κυρίως σε θέματα οργάνωσης, τόσο των παραγωγών όσο και της ίδιας της εκμετάλλευσής τους, παραγκωνίζοντας τον πολυσύνθετο και δυναμικό ρόλο τους στην ελληνική γεωργία. Η προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα της εποχής είναι αδύνατη και δέχεται πολλαπλές κριτικές για την μη κατανόηση των αδυναμιών του παραδοσιακού μοντέλου της διάχυσης της τεχνολογίας.

2. ΟΡΙΣΜΟΣ-ΣΚΟΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Οι Γεωργικές Εφαρμογές (Γ.Ε.) είναι ένας εφαρμοσμένος κλάδος της γεωπονικής επιστήμης που σε συνδυασμό με τις κοινωνικές επιστήμες έχει ως σκοπό την διάδοση των γεωργικών βελτιώσεων για την ανάπτυξη του γεωργικού τομέα. Εκτός από την «καθαρά τεχνική» Γεωπονική Επιστήμη, σχετίζονται και με άλλες επιστήμες όπως :

- ◆ Η Αγροτική Κοινωνιολογία
- ◆ Η Ψυχολογία
- ◆ Η Αγροτική Οικονομική

Οι Γ. Ε. είναι ένα σύστημα εκπαίδευσης με κυρίαρχο εργαλείο την επικοινωνία που σκοπό έχει την γνώση και αλλαγή του τρόπου συμπεριφοράς των αγροτών, ώστε να καλυτερέψουν τη ζωή τους στην ύπαιθρο χώρα. Για να λειτουργήσει ολοκληρωμένα και σωστά αυτό το σύστημα θα πρέπει να λειτουργούν σωστά (και από κοινού) τα παρακάτω στοιχεία του:

- ◆ Το αντικείμενο της διδασκαλίας, που είναι οι γνώσεις οι οποίες πρέπει να μεταδοθούν (προωθούμενες καλλιέργειες, νέες τεχνικές βελτίωσης καλλιέργειας κ.ά.).
- ◆ Οι διδάσκοντες γεωπόνοι και οι λοιπές ειδικότητες που σχετίζονται με τις Γ.Ε..
- ◆ Οι διδασκόμενοι αγρότες.
- ◆ Η μεθοδολογία διάδοσης της γνώσης.
- ◆ Η διαδικασία της διαρκούς αξιολόγησης της πορείας του συστήματος.

Οι Γ. Ε. κάποτε ήταν γνωστές ως ο μοναδικός, δημόσιος κατά κανόνα, φορέας που συνέβαλλε στην εφαρμογή της επιστημονικής έρευνας και την διάδοση των νέων γνώσεων και γεωργικών πρακτικών μέσω της εκπαίδευσης των αγροτών.

Σήμερα, ο ρόλος της περιλαμβάνει ένα ευρύτερο φάσμα επικοινωνίας και εκμάθησης δραστηριοτήτων, που διοργανώνονται από επαγγελματίες διαφορετικών επιστημονικών κλάδων, για τον αγροτικό κόσμο της υπαίθρου.

Οι Γ.Ε. διέπονται από δύο βασικές αρχές. Με βάση την πρώτη αρχή η εκπαίδευση των Γ.Ε. διαφέρει από τυπικά προγράμματα σπουδών, είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες της κάθε περιοχής και υπάρχει ευκολία πρόσβασης από τον κάθε ενδιαφερόμενο αγρότη. Σε ό,τι αφορά την δεύτερη αρχή, οι Γ. Ε. είναι αυτές που διαμορφώνουν τα προγράμματά τους και τα καθιστούν κατάλληλα για δράση σύμφωνα με τις αντικειμενικές ανάγκες και τα πραγματικά ενδιαφέροντα του αγροτικού πληθυσμού.

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Ποιο συγκεκριμένα, το αντικείμενο των Γεωργικών Εφαρμογών είναι η γεωργική εκμετάλλευση και η γεωργική οικογένεια σε κοινοτικό και περιφερειακό επίπεδο. Το έργο των Γ.Ε. επικεντρώνεται στους παρακάτω πέντε άξονες.

Ο πρώτος άξονας είναι η γεωργική εκπαίδευση (πρόγραμμα Γ.Ε.). Σύμφωνα με αυτή, η εκπαιδευτική διαδικασία αναλύεται σε πέντε βασικά στάδια. Αυτά είναι τα εξής:

- ◆ Η ανάλυση της υφισταμένης κατάστασης,
- ◆ Η επιλογή αντικειμενικών σκοπών και επί μέρους στόχων,
- ◆ Η κατάρτιση εκπαιδευτικού προγράμματος (χρονική διάρκεια, προσωπικό, μέθοδοι, μέσα υλοποίησης),
- ◆ Η εκτέλεση του εκπαιδευτικού προγράμματος (επιλογή μεθοδολογίας υλοποίησης) και
- ◆ Η αξιολόγηση της προόδου, των αποτελεσμάτων και των προβλημάτων της εφαρμογής του προγράμματος.

Ο δεύτερος άξονας είναι ο τρόπος επικοινωνίας με τους αγρότες για την μετάδοση της γνώσης, ο οποίος ελέγχεται και αξιολογείται διαρκώς και διαφοροποιείται ανάλογα τις ανάγκες και τις αδυναμίες κάθε κατηγορίας γεωργών.

Ο τρίτος άξονας είναι η επίτευξη προγραμματισμένων στόχων για κάθε περιοχή, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες (φυσικές, οικονομικές, κοινωνικές, κτλ.).

Ο τέταρτος άξονας είναι τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση των στόχων.

Ο πέμπτος άξονας είναι η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Η εφαρμοζόμενη μεθοδολογία η οποία χρησιμοποιείται για την υλοποίηση ενός Προγράμματος Γ.Ε. στηρίζεται:

- 1) Στις ατομικές επαφές με τους γεωργούς στον χώρο εργασίας τους (παροχή συμβουλών πρόσωπο-με-πρόσωπο ή ένας-προς-έναν στη γεωργική εκμετάλλευση ή το αγροτικό νοικοκυριό). Οι ατομικές επαφές είναι ανεκτίμητες για την οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ του γεωργού και του γεωργοεφαρμοστή. Με τον συνδυασμό, από τη μια, των παρεχόμενων πληροφοριών από πλευράς γεωργού και, από την άλλη, της προσωπικής γνώσης του γεωργοεφαρμοστή αλλά και την ίδια αντίληψή του για την κατάσταση της εκμετάλλευσης, επιχειρείται η εξεύρεση της καλύτερης λύσης στα προβλήματα του πρώτου. Οι ατομικές επαφές χρησιμοποιούνται σε δύο περιπτώσεις. Πρώτον, στην περίπτωση όπου ο γεωργός ενδιαφέρεται να δοκιμάσει ή να εφαρμόσει κάποια συγκεκριμένη γεωργική βελτίωση, με στόχο να του παρασχεθεί πληρέστερη πληροφόρηση και υποστήριξη. Δεύτερον, στην περίπτωση όπου ο γεωργός είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και δεν διαθέτει άλλης μορφής σχετικά επικοινωνιακά ερεθίσματα. Το μειονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι, ότι χρειάζεται αυξημένος αριθμός γεωργοεφαρμοστών για την κάλυψη όλων των γεωργών μιας περιοχής, όπως επίσης και πολύς χρόνος για την προσέγγιση-επικοινωνία εκάστου γεωργού. Συνολικά δηλαδή απαιτείται υψηλό κόστος εφαρμογής.
- 2) Στις ομαδικές επαφές (ενημερωτικές συγκεντρώσεις, ομιλίες, διαλέξεις, ημερίδες, συνέδρια, σεμινάρια, επισκέψεις και εκπαιδευτικές εκδρομές, επίδειξη αποτελεσμάτων μέσω της εγκατάστασης πειραματικών – αποδεικτικών αγρών – προτύπων εκτροφών ζώων, τοπικές εκπαιδεύσεις και άλλα). Ιδιαίτερως σημαντικές, στην κατηγορία αυτή, είναι οι επιδείξεις στη γεωργική εκμετάλλευση οι οποίες διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: τις επιδείξεις μεθόδου και τις επιδείξεις αποτελέσματος. Στην πρώτη περίπτωση σκοπός είναι η διδασκαλία νέων τεχνικών και πρακτικών στους γεωργούς. Σύμφωνα με αυτή, παρουσιάζεται σε μια ομάδα γεωργών το πώς γίνεται, βήμα με βήμα, κάποια εφαρμογή στον αγρό, με ταυτόχρονη πρακτική άσκηση των συμμετεχόντων.

Στην δεύτερη περίπτωση, σκοπός είναι η προώθηση καινοτομιών διαμέσου της επίδειξης του τελικού αποτελέσματος της εφαρμογής των εν λόγω καινοτομιών. Με την τεχνική αυτή στοιχειοθετείται γιατί μια νέα πρακτική ή εισροή πρέπει να υιοθετηθεί, συγκρίνοντας συνήθως τα αποτελέσματα μιας νέας πρακτικής/εισροής με αυτά μιας παλαιότερης ή μη υπάρχουσας. Οι ομαδικές τεχνικές εκτός του ότι αποφεύγουν, σε κάποιο τουλάχιστον βαθμό, τα ανωτέρω εκτεθέντα μειονεκτήματα των ατομικών επαφών, πλεονεκτούν κατά το ότι η ομάδα δημιουργεί ένα πλαίσιο υποστηρικτικού κλίματος αυξάνοντας ταυτόχρονα την αυτοπεποίθηση του γεωργού σε σχέση με τη διάδοση νέων ιδεών και τη δοκιμή νέων πρακτικών. Με τις ομαδικές τεχνικές βελτιώνεται ο διάλογος, η αποτελεσματικότητα των διαθέσιμων ερευνητικών πόρων και οι σχέσεις μεταξύ των γεωργών, γεωργοεφαρμοστών και ερευνητών. Από την άλλη, μειονέκτημα των ομαδικών επαφών-τεχνικών είναι το ενδεχόμενο να δοθεί περισσότερη προσοχή στους προοδευτικούς γεωργούς εις βάρος των περιθωριακών μικρο-γεωργών.

- 3) Στην μαζική επικοινωνία όπως είναι τα ενημερωτικά έντυπα, οι τηλεοπτικές, ραδιοφωνικές και διαδικτυακές εκπομπές. Τα θετικά στοιχεία της μαζικής επικοινωνίας είναι ότι παρέχονται πληροφορίες με μεγάλη ταχύτητα σε κοινά ερωτήματα και επείγουσες συμβουλές και χαμηλό κόστος λόγω του μεγάλου αριθμού αποδεκτών, ακόμα και σε άτομα τα οποία βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές. Με αυτή τη μορφή επικοινωνίας μπορεί να γίνει χρήση αξιόπιστων πηγών πληροφόρησης κυρίως διαδικτυακά είτε να προκληθεί επαφή μεταξύ επιτυχημένων και μη γεωργών είτε άλλων ειδικών. Μειονεκτήματα είναι η χαμηλή δυνατότητα άμεσης ανάδρασης και η δυνατότητα υπερπήδησης επιλεκτικών διαδικασιών που συντελούν στην αγνόηση των μηνυμάτων από το ακροατήριο.
- 4) Στην παρακολούθηση των λογιστικών στοιχείων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω των ακόλουθων προγραμμάτων: α) «Οργάνωσης και Διαχείρισης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων» (Ο.Δ.Γ.Ε.), β) « Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης » (RICA) και γ) « Κόστους Παραγωγής Αγροτικών Προϊόντων » (ΚΟ.Π.Α.Π.).
- 5) Σε εκπαιδεύσεις στα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Γ.Ε.) του συγχωνευμένου Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. « ΔΗΜΗΤΡΑ ».
- 6) Σε τοπικές εκπαιδεύσεις βραχείας διάρκειας (γεωργικά μηχανήματα, μελισσοκομία κ.λ.π).

Στην σημερινή εποχή, με την πρόοδο των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και ενημέρωσης, ως απαραίτητα μέσα για την υλοποίηση του έργου των Γεωργικών

Εφαρμογών είναι, η χρήση προγραμμάτων Η/Υ, όπως είναι το πρόγραμμα Παρουσιάσεων (Power point), μεταξύ άλλων, το πρόγραμμα Υπολογιστικών Φύλλων (Excel), το πρόγραμμα Στατιστικής Επεξεργασίας SPSS, το Σύστημα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων (Access) και το Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (G.I.S.).

Η επιλογή της κατάλληλης μεθόδου υλοποίησης του Προγράμματος είναι εξαιρετικά σημαντική για την πραγματοποίηση της αλλαγής και της προόδου της γεωργικής εκμετάλλευσης και προϋποθέτει πλήρη γνώση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών της περιοχής. Ως γνωστόν, αποδοχή μιας βελτίωσης δεν γίνεται ταυτόχρονα από όλους τους γεωργούς μιας περιοχής, αλλά εξελίσσεται σταδιακά. Ως εκ τούτου, ένα αναγκαίο στοιχείο που πρέπει αναμφίβολα να ληφθεί υπόψη, είναι ο χρόνος που θα απαιτηθεί από την έναρξη αποδοχής της βελτίωσης από τα λίγα άτομα, μέχρι την (εν δυνάμει) αποδοχή της βελτίωσης από το σύνολο των γεωργών μιας συγκεκριμένης περιοχής και προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η κατάλληλη μεθοδολογία διάδοσης της συγκεκριμένης κάθε φορά βελτίωσης, ώστε να ελαττωθεί ο χρόνος αποδοχής της.

Σημειώνεται επίσης ότι, γενικότερα, τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη συναντώνται διάφορες μορφές συμμετοχής των τοπικών πληθυσμών στα αναπτυξιακά (γεωργικά ή αγροτικά) προγράμματα, όπως για παράδειγμα η «συμβουλευτική» και η «διαδραστική». Σύμφωνα με την πρώτη, οι εξωτερικοί αναπτυξιακοί φορείς (στις οποίες συγκαταλέγονται οι Γ.Ε. ή οι διάφοροι αναπτυξιακοί σύμβουλοι) προσδιορίζουν τα τυχόν προβλήματα, τη διαδικασία συλλογής των στοιχείων, την ανάλυση, όπως επίσης και τον έλεγχο αυτής, ενώ οι τοπικοί πληθυσμοί δεν συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, παρά μόνο εκθέτουν την άποψή τους, είτε μόνοι τους, είτε απαντώντας σε ερωτήσεις των φορέων. Όσον αφορά τη δεύτερη μορφή, οι τοπικοί πληθυσμοί συμμετέχουν από κοινού με τους εξωτερικούς αναπτυξιακούς φορείς στην ανάπτυξη του σχεδίου δράσης, στην δημιουργία τοπικών οργανώσεων και στη διαδικασία λήψης απόφασης. Αξίζει να σημειωθεί πως η σύσταση τοπικών οργανώσεων όπως είναι οι ομάδες παραγωγών και οι συνεταιρισμοί, πάντα σε εθελοντική βάση από τους γεωργούς, δημιουργεί σημαντικά οφέλη σε μικρές ομοιογενείς ομάδες, επιτρέποντας τον ελεύθερο και ποιοτικό διάλογο, την εύκολη εναλλαγή ηγεσίας και τη λήψη αποφάσεων διαμέσου δημόσιας και συλλογικής ανταλλαγής απόψεων, ενώ οι γεωργοεφαρμοστές μπορούν να βοηθήσουν μόνο μετά από πρόσκληση. Σημαντικό είναι, ο γεωργοεφαρμοστής να συμβάλλει στο μέτρο του δυνατού στην οικοδόμηση της ομάδας και των χαρακτηριστικών της, ενθαρρύνοντας το σχηματισμό της (τη συνάντηση δηλαδή των μελών και τη μεταξύ τους ανταλλαγή χρήσιμων πληροφοριών, γνώσεων και ιδεών) και παροτρύνοντάς την για την ανάληψη πρωτοβουλιών, έτσι ώστε να καταστεί η ομάδα μόνιμη, ισχυρή και ανεξάρτητη.

5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΟΥ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Οι Γ.Ε. αποτελούν τον πιο σημαντικό παράγοντα εκπαίδευσης και κινητοποίησης των γεωργών, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Για την εύρυθμη λειτουργία των Γ.Ε. χρειάζονται επαγγελματίες γεωπόνοι-σύμβουλοι/ γεωργοεφαρμοστές οι οποίοι πρέπει να είναι ικανοί να δώσουν το έναυσμα στους γεωργούς και να τους διδάξουν τις απαραίτητες τεχνικές βελτίωσης της εκμετάλλευσής τους αλλά και γενικότερα της αναβάθμισης της υπαίθρου. Ο γεωργοεφαρμοστής είναι ο σύνδεσμος μεταξύ των ερευνητών (αποστολείς) και των αγροτών (δέκτες) και εκτελεί ένα πολυσύνθετο ρόλο. Λειτουργεί ως σύμβουλος, ο οποίος εξετάζοντας τα τοπικά χαρακτηριστικά της γεωργικής εκμετάλλευσής δίνει κατευθυντήριες γραμμές, παροτρύνει και στηρίζει τους αγρότες, χωρίς όμως να διευθύνει και να επιβάλλεται και έχει ως στόχο την αλλαγή των προτύπων συμπεριφοράς του γεωργικού πληθυσμού με τη χρήση κατάλληλων επικοινωνιακών-εκπαιδευτικών μεθόδων. Πλην όμως, πολλές φορές η επικοινωνιακή δράση των γεωργοεφαρμοστών είναι μονοδιάστατη με αποτέλεσμα οι γνώσεις του γεωργού για τις τοπικές συνθήκες άσκησης της γεωργίας να αγνοούνται και να υποβαθμίζονται. Για αυτό η σχέση τους θα πρέπει να βασίζεται στην αμφίδρομη επικοινωνία με βάση τον αμοιβαίο σεβασμό και την κατανόηση.

Η ειδικότητα του γεωργοεφαρμοστή είναι απαιτητική. Ο γεωργοεφαρμοστής πρέπει να διαθέτει υψηλό επίπεδο επαγγελματικής ικανότητας. Πρέπει να κατανοήσει ότι η διαρκής αναζήτηση των ειδικών τεχνικών γνώσεων (μέσω της συμμετοχής σε επιστημονικές ημερίδες, της παρακολούθησης εξειδικευμένων σχετικών περιοδικών κ.ά.) και η κατανόηση του τρόπου συμπεριφοράς των γεωργών είναι αυτά που θα τον βοηθήσουν να εξελιχθεί ως επαγγελματίας. Οι δεξιότητες και τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένας γεωπόνος είναι η ικανότητα επικοινωνίας, η ικανότητα κριτικής σκέψης καθώς και η ικανότητα ανάλυσης, σύνθεσης και σχεδιασμού, ώστε να έχει πλήρως διαμορφωμένη άποψη για την ανάπτυξη και τα προβλήματα του αγροτικού χώρου. Το κλειδί της επιτυχίας του γεωργοεφαρμοστή είναι η ύπαρξη εμπιστοσύνης από τον γεωργό. Για να καταστεί κατάλληλος ο γεωργοεφαρμοστής θα πρέπει μέσω της επικοινωνίας να δημιουργήσει σχέσεις αλληλοεκτίμησης και αξιοπιστίας με τον γεωργό. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου οι γεωργοεφαρμοστές επιχείρησαν να εκμεταλλευτούν τους αγρότες με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί κλίμα δυσπιστίας και επιφυλακτικότητας το οποίο με δυσκολία μπορεί, στη συνέχεια, να ανατραπεί. Ο γεωργοεφαρμοστής δεν θα πρέπει να καταπιέζει τους γεωργούς, αλλά να τους υποστηρίζει ιδιαίτερα τις δύσκολες στιγμές τους. Απαιτείται, κατά συνέπεια, ο αμοιβαίος σεβασμός μεταξύ των δύο πλευρών. Πολλές φορές, η αρνητική στάση των γεωργών

οφείλεται στο ότι δεν έχουν κατανοήσει τις συμβουλές, είτε επειδή είναι πολύπλοκες είτε επειδή δεν είναι σε θέση να τις κατανοήσουν λόγω του χαμηλού μορφωτικού τους επιπέδου, ή επειδή η μέθοδος ή και η ίδια η συμβουλή των γεωργοεφαρμοστών δεν είναι η ενδεδειγμένη, με αποτέλεσμα να απορρίπτουν ή να τροποποιούν τις συμβουλές αυτές. Συνέπεια αυτών είναι να αντιμετωπίζονται από τους γεωργοεφαρμοστές με επιφανειακό τρόπο. Για το λόγο αυτό συχνά απαιτείται ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεων γεωργοεφαρμοστών και γεωργών.

Κυρίαρχο αντικείμενο των γεωργοεφαρμοστών είναι να διαδίδουν τα αποτελέσματα της έρευνας μεταξύ των γεωργών και από την άλλη πλευρά να μεταφέρουν τα προβλήματα του γεωργικού πληθυσμού στα ερευνητικά ιδρύματα. Η δημιουργία ισχυρών δεσμών μεταξύ της εφαρμοσμένης έρευνας και της Γ.Ε. μπορεί να επιφέρει βελτίωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Επισημαίνεται δε, ότι για την παραπάνω αμφίδρομη πληροφόρηση οι γεωργοεφαρμοστές πρέπει να είναι ενήμεροι για τις τελευταίες εξελίξεις των τεχνολογιών/τεχνικών και επιπλέον τα ειδικά, τοπικά προβλήματα ανά κατηγορίες πληθυσμού για να παρέχουν ικανοποιητική πληροφόρηση, ανάλογα με την περίπτωση, και η νέα τεχνολογία να είναι προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες συνθήκες. Σε περίπτωση αποτυχίας χρειάζεται να μπορούν να διαγνώσουν τα αίτια και να προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπισή τους.

Οι γεωργοεφαρμοστές πρέπει να αφιερώσουν χρόνο στην εκπαίδευση των αγροτών ώστε να αυξηθεί η εμπιστοσύνη τους και να εξασφαλιστεί η συμμετοχή τους στα αναπτυξιακά προγράμματα. Στο παρελθόν, έχει αποδειχθεί πως η ενασχόλησή τους με αντικείμενα διοικητικής ή διαχειριστικής φύσης μάλλον έβλαψαν παρά ωφέλησαν την εφαρμογή του προγράμματος και τις σχέσεις του με τον αγρότη. Για αυτό πρέπει ο γεωργοεφαρμοστής να ασχοληθεί περισσότερο με τον τομέα του κλάδου του, τον οποίο γνωρίζει καλύτερα.

Ο βαθμός γνώσης, εμπειρίας και κατανόησης του τρόπου μάθησης των γεωργών και των κινήτρων τους, από πλευράς γεωργοεφαρμοστών, είναι αυτός που καθορίζει και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων των Γεωργικών Εφαρμογών.

6. ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ

Στην σημερινή εποχή, ο γεωπόνος των Γεωργικών εφαρμογών καλείται να επιτελέσει ένα έργο πολυσύνθετο. Το πεδίο δράσης του έχει διευρυνθεί και περιλαμβάνει τους παρακάτω σύγχρονους τομείς:

α) Επεξήγησης-προώθησης των διαφόρων αναπτυξιακών (γεωργικών ή γενικότερα αγροτικών) προγραμμάτων στους γεωργούς (ή γενικότερα τους αγρότες) ώστε, αποκτώντας ταυτόχρονα οργανωτική και διαχειριστική ικανότητα, με την ενεργό συμμετοχή τους στη συνολική διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών και αξιοποιώντας τις κατάλληλες ευκαιρίες εκσυγχρονισμού των εκμεταλλεύσεων (ή επιχειρήσεων) τους να μπορέσουν να αυξήσουν το εισόδημά τους και την ποιότητα ζωής τους.

β) Ανάπτυξης συμπληρωματικών δραστηριοτήτων, με στόχο την ενίσχυση του γεωργικού εισοδήματος, για να διατηρηθεί ο κοινωνικοοικονομικός ιστός της υπαίθρου και ο πολιτισμός της, καθώς και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις καλύτερων συνθηκών διαβίωσής τους, μέσα, μεταξύ άλλων, από την οργάνωση συλλόγων, συνεταιρισμών και γεωργικών οργανώσεων.

γ) Περιβαλλοντικών δράσεων, όπως είναι τα αγροτοπεριβαλλοντικά μέτρα και η πολλαπλή συμμόρφωση, με την οποία θα ασχοληθούμε στη συνέχεια.

δ) Νέων μεθόδων παραγωγής, για την παραγωγή υγιεινών, ασφαλών προϊόντων.

ε) Ορθής διαχείρισης, διαμέσου της άριστης χρήσης των συντελεστών παραγωγής, της μείωσης του κόστους παραγωγής αξιοποιώντας και τη σύγχρονη τεχνολογία και τις δυνατότητες εμπορίας, έτσι ώστε να επιτευχθεί βελτίωση της παραγωγής και των οικονομικών αποτελεσμάτων της εκμετάλλευσης.

στ) Ενημέρωσης των νέων θεσμικών πλαισίων που διαμορφώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).

Σε γενικές γραμμές οι σύγχρονες Γ.Ε. έχουν ως στόχο να ελαχιστοποιήσουν τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες στις αγροτικές περιοχές και να βοηθήσουν τις μειονεκτούσες ομάδες της υπαίθρου να πληροφορηθούν για τις υπάρχουσες δυνατότητες και προοπτικές βελτίωσης της ζωής τους και να ενθαρρυνθούν στην ανάληψη δράσης. Το κοινωνικοοικονομικό συμβουλευτικό αυτό έργο θα πρέπει να κινείται στο πλαίσιο αναγκών των γεωργών με ομοιογενή προβλήματα και ειδικότερα να διακρίνεται από ευελιξία, ώστε να ανταποκρίνεται στα επιμέρους προβλήματα των γεωργών κάθε κατηγορίας. βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, χρησιμοποιώντας πάντα την σύγχρονη κατά περίπτωση τεχνολογία .

Στη συνέχεια θα αναλυθεί το μέτρο 114 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 με τίτλο «Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.1.4 ΤΟΥ Π.Α.Α. 2007-2013

Τίτλος Άξονα Προτεραιότητας 1: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας.

Τίτλος Μέτρου 1: Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών

Τίτλος Πράξης 4: Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών

2. ΑΙΤΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Κατά τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ του 2003 εισήχθη η έννοια του μηχανισμού της πολλαπλής συμμόρφωσης. Από το 2005 και μετά όλοι οι γεωργοί που ελάμβαναν άμεσες ενισχύσεις έπρεπε να τηρούν υποχρεωτικά τους κανόνες του συστήματος της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Το σύστημα της πολλαπλής συμμόρφωσης είναι ένας μηχανισμός ο οποίος συνδέει τις άμεσες ενισχύσεις με τη συμμόρφωση των αγροτών ως προς ορισμένα βασικά πρότυπα τα οποία σχετίζονται με το περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, την υγεία των ζώων και των φυτών, την καλή διαβίωση των ζώων, καθώς και την απαίτηση της διατήρησης της γης σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση.

Η εισαγωγή του μηχανισμού αυτού, συνοδευόταν από την υποχρέωση για τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έως την 1η Ιανουαρίου του 2007 να δημιουργήσουν ένα σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών (Farm Advisory System), εν συντομία Σ.Γ.Σ. (επισήμως ως FAS) το οποίο εφεξής αναφέρεται ως «σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις», που λειτουργεί υπό την εποπτεία ενός ή περισσότερων δημοσίων αρχών ή ιδιωτικών φορέων.

3. ΣΤΟΧΟΣ

Ο πρωταρχικός στόχος του συστήματος παροχής γεωργικών συμβουλών ήταν να βοηθήσει τους γεωργούς να κατανοήσουν καλύτερα και να πληρούν τους κανόνες της Ε.Ε., τηρώντας κατ' ελάχιστο τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης καθώς και την

καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση (Κ.Γ.Π.Κ., επίσημα ως GAEC), που αναφέρονται στα άρθρα 3,4,5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ 1782/2003, όπως ισχύει κάθε φορά, ώστε να αποφύγουν τις οικονομικές κυρώσεις λόγω της μη τήρησης των προτύπων της πολλαπλής συμμόρφωσης. Αξίζει να σημειωθεί πως το σύστημα αυτό θεσπίστηκε όχι για να αντικαταστήσει τις υφιστάμενες δομές γεωργικών εφαρμογών στα Κ-Μ, αλλά για να επισημοποιήσει ένα νέο σύστημα με έναν σαφή στόχο, την πολλαπλή συμμόρφωση.

Ωστόσο, ο τομέας της παροχής γεωργικών συμβουλών δεν περιορίζεται μόνο στα πρότυπα της πολλαπλής συμμόρφωσης. Ο νομοθέτης έχει ως σκοπό την υιοθέτηση μιας συνολικής στρατηγικής προσέγγισης για την αειφορία και την βελτίωση της επίδοσης των γεωργικών και δασοκομικών εκμεταλλεύσεων, υποχρεώνοντας κάθε Κ-Μ να θεσπίσει το σύστημα αυτό. Γνωρίζει ότι οι συμβουλευτικές υπηρεσίες δεν αποτελούν κάτι νέο, αλλά μπορεί αυτές να έχουν εφαρμοστεί αποσπασματικά σε πολλά Κ-Μ. Έτσι, τα Κ-Μ μπορούν αυτοβούλως να αποφασίσουν εάν θέλουν να συμπεριλάβουν και άλλα θέματα ή όχι.

4. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Το θεσμικό πλαίσιο του συστήματος των γεωργικών συμβουλών βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 (πρώτος Πυλώνας) και στον Κανονισμό (ΕΚ) με αριθ. 1698/2005 (δεύτερος πυλώνας). Και οι δύο κανονισμοί, που συμπληρώνονται από τον Κανονισμό (ΕΚ) με αριθ. 1974/2006 καθώς επίσης και από τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1698/2005, 1290/2005, 65/2011, 1320/2006, 1857/2006, 1974/2006 όπως επίσης και διάφορες Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Κρατικές Ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και δασοκομίας 2007-2013, αποτελούν τη νομική αρχιτεκτονική αυτής της λογικής παρέμβασης. Ο Κανονισμός (ΕΚ) με αριθ. 1782/2003 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) με αριθ. 73/2009, ο οποίος περιλαμβάνει τις σχετικές τροποποιήσεις του προηγούμενου κανονισμού για το Σ.Γ.Σ..

5. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 73/2009 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 19ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

(σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης για τους γεωργούς στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, (ΕΚ) αριθ. 247/2006, (ΕΚ) αριθ. 378/2007 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003)

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του ανωτέρω κανονισμού τα Κ-Μ καθιερώνουν ένα σύστημα παροχής συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (Γεωργική εκμετάλλευση νοείται ως το σύνολο των παραγωγικών μονάδων τις οποίες διαχειρίζεται ο γεωργός και οι οποίες βρίσκονται στην επικράτεια του ίδιου κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 2 – ορισμοί), ως εξής :

5.1. Η παροχή συμβουλών στους γεωργούς αφορά:

- την διαχείριση της γεωργικής γης και της γεωργικής εκμετάλλευσης (άρθρο 5 και Παράρτημα II) και
- την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση (άρθρο 6 και Παράρτημα III)

5.2. Η συμμετοχή των γεωργών στο «σύστημα» είναι εθελοντική και τα Κ-Μ θεσπίζουν αντικειμενικά κριτήρια, για την κατά προτεραιότητα συμμετοχή των ενδιαφερομένων γεωργών στο σύστημα.

5.3. Η παροχή συμβουλών δύναται να γίνει και από ιδιωτικούς φορείς.

5.4. Οι συμβουλές αφορούν τους κάτωθι τομείς (σύμφωνα με το άρθρο 5 του κεφαλαίου 1 του ανωτέρω κανονισμού, ενώ στο Παράρτημα II αυτού αναφέρεται και η κοινοτική νομοθεσία ανά τομέα) :

5.4.1 Τομέας δημόσιας υγείας , υγείας των ζώων και των φυτών

Κοινοτική νομοθεσία:

(α) Οδηγία 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 1991 σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων L 230 της 19.8.1991, σ. 1) //Άρθρο 3.

(β) Οδηγία 96/22/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 1996 για την απαγόρευση της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους (ΕΕ L 125 της 23.5.1996, σ. 3) //Άρθρο 3 στοιχεία α), β), δ) και ε), και άρθρα 4,5 και 7.

(γ) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής

για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1) //Άρθρα 14, 15, 17 παράγραφος 1 (1), 18, 19 και 20.

(δ) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 999/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης, καταπολέμησης και εξάλειψης ορισμένων μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών (ΕΕ L 147 της 31.5.2001, σ. 1) 31.1.2009 ΕΛ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 30/69 //Άρθρα 7, 11, 12, 13 και 15.

(ε) Οδηγία 85/511/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Νοεμβρίου 1985 για τη θέσπιση κοινοτικών μέτρων για την καταπολέμηση του αφθώδους πυρετού (ΕΕ L 315, 26.11.1985, σ. 11) //Άρθρο 3.

(στ) Οδηγία 92/119/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 1992 για τη θέσπιση γενικών κοινοτικών μέτρων καταπολέμησης ορισμένων ασθενειών των ζώων καθώς και ειδικών μέτρων για τη φυσαλιδώδη νόσο των χοίρων (ΕΕ L 62 της 15.3.1993, σ. 69) //Άρθρο 3.

(ζ) Οδηγία 2000/75/ΕΚ του Συμβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 2000 για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικών με μέτρα καταπολέμησης και εξάλειψης του καταρροϊκού πυρετού του προβάτου (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 74) //Άρθρο 3.

5.4.2 Τομέας περιβάλλον

Κοινοτική νομοθεσία

(α) Οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979 περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 103 της 25.4.1979, σ. 1) //Άρθρο 3 παράγραφος 1 και παράγραφος 2 στοιχείο β), άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 4, άρθρο 5 στοιχεία α), β) και δ).

(β) Οδηγία 80/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 1979 περί προστασίας των υπογείων υδάτων από τη ρύπανση που προέρχεται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες (ΕΕ L 20 της 26.1.1980, σ. 43) //Άρθρα 4 και 5.

(γ) Οδηγία 86/278/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1986 σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως του εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση της ιλύος καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία (ΕΕ L 181 της 4.7.1986, σ. 6) //Άρθρο 3.

(δ) Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) //Άρθρα 4 και 5.

(ε) Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7) //Άρθρο 6 και άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο α).

5.4.3 Τομέας καλής διαβίωσης των ζώων

Κοινοτική νομοθεσία

(α) Οδηγία 91/629/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 1991 για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μύσχων (ΕΕ L 340 της 11.12.1991, σ. 28) //Άρθρα 3 και 4.

(β) Οδηγία 91/630/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 1991 για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων (ΕΕ L 340 της 11.12.1991, σ. 33) //Άρθρο 3 και άρθρο 4 παράγραφος 1.

(γ) Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 1998 σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 23).

5.2. Καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση (άρθρο 6)

Τα κράτη-μέλη καθορίζουν τις στοιχειώδεις απαιτήσεις, όπως παρουσιάζονται στο Παράρτημα I που ακολουθεί, για την καλή γεωργική και περιβαλλοντολογική κατάσταση στους τομείς: διάβρωση εδάφους, διατήρηση δομής και οργανικής ύλης του εδάφους, την διαχείριση των υδάτων κ.λ.π., λαμβάνοντας υπόψη τους τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων περιοχών, όπως το έδαφος και οι κλιματικές συνθήκες, τα υφιστάμενα συστήματα γεωργικής εκμετάλλευσης, η χρήση γης, η αμειψισπορά, οι γεωργικές πρακτικές και η διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τομέας	Υποχρεωτικά πρότυπα	Προαιρετικά πρότυπα
Διάβρωση του εδάφους: Προστασία του εδάφους μέσω καταλλήλων μέτρων	— Ελάχιστη εδαφοκάλυψη	— Διατήρηση αναβαθμίδων
	— Ελάχιστη διαχείριση γαιών αντικατοπτρίζουσα ειδικές για το χώρο συνθήκες	
Οργανική ύλη του εδάφους: Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω καταλλήλων μεθόδων	— Διαχείριση υπολειμμάτων καλλιεργείων	— Πρότυπα για αμειψισπορές
Δομή του εδάφους: Διατήρηση της δομής του εδάφους μέσω καταλλήλων μέτρων		— Κατάλληλη χρήση γεωργικών μηχανών
Στοιχειώδες επίπεδο συντήρησης: Εξασφάλιση στοιχειώδους επιπέδου συντήρησης και αποφυγή της υποβάθμισης των ενδιαιτημάτων	— Διατήρηση χαρακτηριστικών του τοπίου, συμπεριλαμβανομένων, ανάλογα με την περίπτωση, των φυτικών φρακτών, λιμνών, τάφρων, σειρών δένδρων, ομαδικών ή μεμονωμένων, και περιθωρίου αγροτεμαχίων	— Ελάχιστα όρια πυκνότητας ζωικού πληθυσμού ή/και κατάλληλα καθεστώτα
		— Δημιουργία και/ή διατήρηση οικοτόπων
	— Αποφυγή της επέκτασης ανεπιθύμητης βλάστησης στη γεωργική γη	— Απαγόρευση της εκρίζωσης ελαιοδέντρων
	— Προστασία των μόνιμων βοσκότοπων	— Διατήρηση των ελαιώνων και των αμπελώνων σε καλή βλαστική κατάσταση
Προστασία και διαχείριση των υδάτων: Προστασία των υδάτων από τη ρύπανση και τις επιφανειακές απορροές, και διαχείριση της χρήσης των υδάτων	— Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορρευμάτων ¹	
	— Τήρηση των διαδικασιών έγκρισης για τη χρήση των υδάτων για άρδευση, εφόσον προβλέπεται	

¹ Σημείωση: Τόσο εντός όσο και εκτός των ευάλωτων στη νιτρορύπανση περιοχών που καθορίζονται με το άρθρο 3 παρ. 2 της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, οι ζώνες ανάσχεσης για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση πρέπει να τηρούν τουλάχιστον τα πρότυπα που σχετίζονται με τους όρους για την εφαρμογή λιπασμάτων σε εκτάσεις κοντά σε υδατορεύματα, που αναφέρονται στο σημείο Α4 του Παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, που πρέπει να εφαρμοσθούν σύμφωνα με τα προγράμματα δράσης των κρατών μελών, που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ.

6. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 1782/2003

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93, (ΕΚ) αριθ. 1452/2001, (ΕΚ) αριθ. 1453/2001, (ΕΚ) αριθ. 1454/2001, (ΕΚ) αριθ. 1868/94, (ΕΚ) αριθ. 1251/1999, (ΕΚ) αριθ. 1254/1999, (ΕΚ) αριθ. 1673/2000, (ΕΟΚ) αριθ. 2358/71 και (ΕΚ) αριθ. 2529/2001, ο οποίος έχει καταργηθεί από τον Καν. (ΕΚ) 73/2009, έχουμε τα εξής:

1. Στο άρθρο 14 αυτού, προβλεπόταν ότι τα κράτη-μέλη έπρεπε να δίνουν προτεραιότητα για ένταξη στο «σύστημα» στους γεωργούς που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις πάνω από 15.000€ ετησίως.
2. Στο άρθρο 15 προβλεπόταν οι φορείς υλοποίησης των γεωργικών συμβουλών να μην κοινοποιούν προσωπικές ή ατομικές πληροφορίες και στοιχεία που αποκτούν στα πλαίσια της δραστηριότητας παροχής συμβουλών, σε πρόσωπα ξένα προς τον γεωργό που διαχειρίζεται τη σχετική εκμετάλλευση, με την επιφύλαξη πάντα του εθνικού δικαίου περί προσβάσεως του κοινού στα έγγραφα. Εξάιρεση αποτελεί η παραβίαση, η παρατυπία, ή ιδιαιτέρως οι εγκληματικές πράξεις κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων τους, οι οποίες βάσει της κοινοτικής ή εθνικής νομοθεσίας πρέπει υποχρεωτικά να αναφερθούν στις δημόσιες αρχές.

Με την εφαρμογή του Καν. (ΕΚ) 73/2009, αυτά δεν υφίστανται. Σύμφωνα με αυτόν για τη χρήση των Σ.Γ.Σ. από τους γεωργούς πρέπει να καλύπτονται κατ'ελάχιστο οι κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και η καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση (Κ.Γ.Π.Κ.).

Επισημαίνουμε, ότι με βάση το άρθρο 24 του Καν. (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου που αφορά την παροχή γεωργικών συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, η συμβουλευτική παρουσία καλύπτει τουλάχιστον τα πρότυπα εργασιακής ασφάλειας της κοινοτικής νομοθεσίας. Επίσης, στο Παράρτημα αναφέρεται ότι το ποσοστό του επιλέξιμου κόστους ανά συμβουλευτική υπηρεσία είναι 80% και το μέγιστο επιλέξιμο ποσό 1500 ευρώ.

7. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Σ.Γ.Σ.

Το Σ.Γ.Σ. καλύπτει τη συνολική οργάνωση και τους διάφορους δημόσιους (όπως είναι οι Γεωργικές Εφαρμογές) και / ή ιδιωτικούς φορείς που παρέχουν υπηρεσίες

γεωργικών συμβουλών στους γεωργούς σε ένα κράτος μέλος (βλ. άρθρο 12 του κανονισμού του Συμβουλίου).

Η φάση εκκίνησης στην Ελλάδα απαιτούσε σημαντικές προσπάθειες, εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν υπήρχαν οργανωμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Κατά τη δημιουργία νέων υπηρεσιών παροχής γεωργικών συμβουλών, υπήρχε η δυνατότητα να εφαρμοστούν ορισμένα κριτήρια προτεραιότητας, όπως και έγινε στη χώρα μας.

Η ύπαρξη ενός εθνικού Σ.Γ.Σ. εγγυάται ότι κάθε γεωργός μπορεί να ζητήσει και να λάβει συμβουλές για τουλάχιστον τις βασικές απαιτήσεις πολλαπλής συμμόρφωσης στον τομέα του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας ζώων και φυτών, καλής διαβίωσης των ζώων και την Κ.Γ.Π.Κ.

Μια συμβουλευτική υπηρεσία παροχής γεωργικών συμβουλών έχει τη δυνατότητα να μην παρουσιάσει μόνο γενικές πληροφορίες, αλλά να αξιολογήσει την ειδική κατάσταση του γεωργού και να δώσει τις κατάλληλες συμβουλές.

Οι γεωργοί μπορούν να συμμετέχουν στο Σ.Γ.Σ. σε εθελοντική βάση.

Αξίζει να σημειωθεί πως οι κανόνες του 1ου πυλώνα δεν καθορίζουν τους όρους όσον αφορά τη συχνότητα των συμβουλών, την κατάρτιση των συμβούλων και το αν στην παροχή συμβουλών πρέπει να καταβληθεί ή όχι χρηματικό ποσό. Αυτά καθώς και άλλες λεπτομέρειες αφήνονται στην διακριτική ευχέρεια του κάθε Κ-Μ. Ξεχωριστά κατά την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Επίσης, δίνονται περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση του Σ.Γ.Σ. που αφορούν κατά προτεραιότητα ορισμένες ομάδες-στόχους, τη συχνότητα της παροχής συμβουλών, την επιλογή και την εποπτεία των φορέων, καθώς και άλλα σχετικά στοιχεία.

8. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Π.Α.Α. 2007- 2013 ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ Σ.Γ.Σ.

Η πολιτική της αγροτικής ανάπτυξης (Πυλώνας 2 της Κ.Γ.Π.), με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.) 2007-2013, στηρίζει τους αγρότες να κάνουν χρήση των συμβουλευτικών υπηρεσιών και ενισχύει, όπου απαιτείται, τα Κ-Μ όσον αφορά τον τομέα της κατάρτισης κατά την δημιουργία νέων γεωργικών συμβουλευτικών υπηρεσιών. Αυτό μπορεί να γίνει πράξη μέσω των πολυπληθών διαφορετικών προγραμμάτων του ΕΓΤΑΑ στα Κ-Μ. Στην Ελλάδα, η κατάρτιση των γεωργικών συμβούλων για το 2007-2013 μπορεί να γίνει μέσω των μέτρων 1.1.1, 1.1.4 και 1.1.5 από το ΕΓΤΑΑ.

Η δυνατότητα δημιουργίας αυτών των νέων γεωργικών συμβουλευτικών υπηρεσιών από τα Κ-Μ μειώνεται σταδιακά, καλύπτοντας ένα μέγιστο διάστημα πέντε ετών.

Οι αρχές και οι οργανισμοί που επιλέγονται για να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες στους αγρότες, μπορούν να χρηματοδοτηθούν από κατάλληλους πόρους υπό τη μορφή του ειδικού-εξειδικευμένου προσωπικού, των διοικητικών και τεχνικών εγκαταστάσεων και της συμβουλευτικής εμπειρίας και αξιοπιστίας με σεβασμό στις υπάρχουσες απαιτήσεις και πρότυπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Το σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών περιλαμβάνει τους πιστοποιημένους γεωργικούς συμβούλους, τους συνεργάτες γεωργικών συμβούλων και τους ελεγκτές γεωργικών συμβούλων, τον φορέα πιστοποίησης, την αρχή που εποπτεύει, συντονίζει και ελέγχει το σύστημα, τον φορέα χρηματοδότησης και ελέγχου και την αρχή πληρωμών και ελέγχου.

Στην Ελλάδα, το σύστημα αυτό θεσπίσθηκε από την 1-1-2007 και οι πρώτες αποφάσεις εκδόθηκαν το 2006. Στη χώρα μας, δημιουργήθηκε η ευκαιρία της δημιουργίας μιας ξεχωριστής δομής, η οποία θα κάλυπτε την ανεπάρκεια της υπηρεσίας των Γεωργικών Εφαρμογών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Οι υπάλληλοι της τελευταίας, ασχολούνται με πλείστα διοικητικά-γραφειοκρατικά καθήκοντα, με αποτέλεσμα να παραμερίζεται το πρωταρχικό έργο των Γεωργικών Εφαρμογών, που ως γνωστό είναι η πληροφόρηση-ενημέρωση και η εκπαίδευση-κατάρτιση. Τελικά, αυτή η δομή υλοποιήθηκε στο Τμήμα Ανθών και Καλλωπιστικών, της Διεύθυνσης Παραγωγής και Αξιοποίησης Προϊόντων Δενδροκηπευτικής, της Γενικής Διεύθυνσης Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ.

Υπεύθυνη αρχή συντονισμού των αρχών και των ιδιωτικών οργανισμών είναι η Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

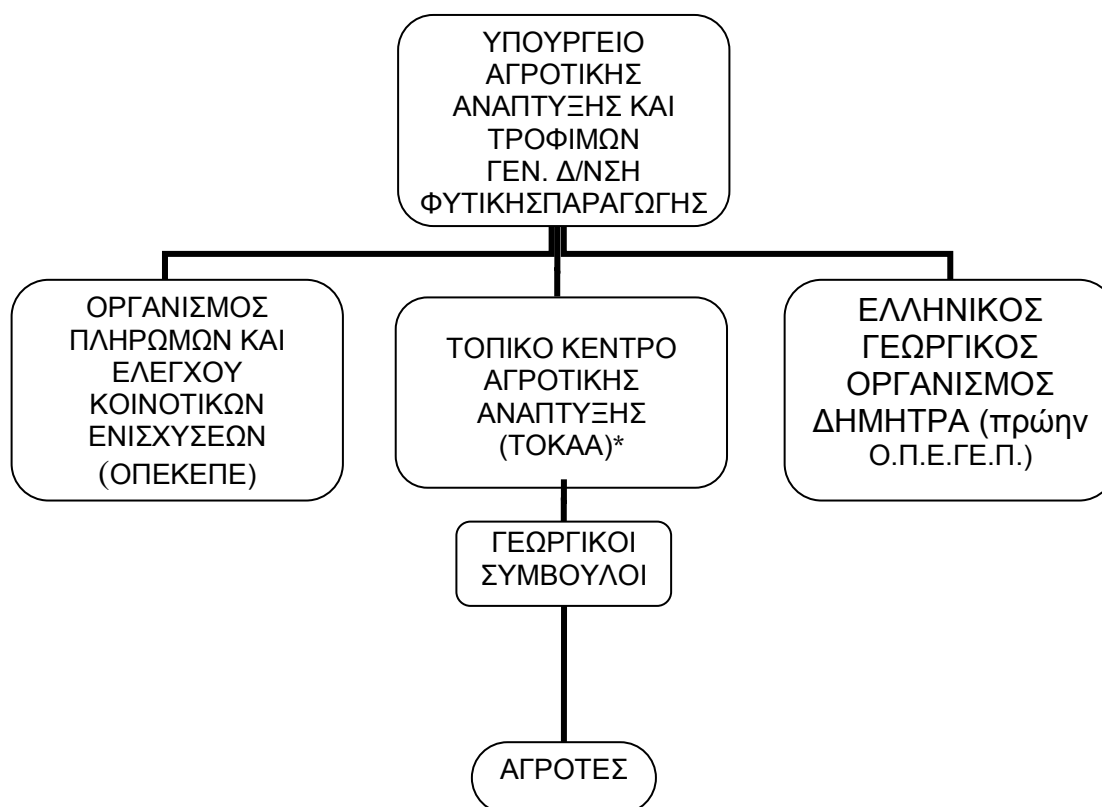
Υπεύθυνη αρχή για την πιστοποίηση των ιδιωτικών είναι ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (ΟΠΕΓΕΠ - AGROCERT), ο σημερινός ΕΛΓΟ-Δήμητρα.

Η εποπτεία και ο έλεγχος του συστήματος των Γεωργικών Συμβούλων γίνεται από την Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Παρακάτω παρατίθεται ο κατάλογος των υπευθύνων σε Εθνικό επίπεδο:

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι : Κατάλογος υπευθύνων σε Εθνικό επίπεδο

Όνομα	Σύντομη ονομασία	Διεύθυνση Επικοινωνίας	Καθεστώς
Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής – ΥΠ.Α.Α.Τ. (DG Plant Produce- MoA)	Αχαρνών 2, 10176, Αθήνα 210 212 4165 & 210 212 4164	Δημόσιο
Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων	ΟΠΕΓΕΠ (AGROCERT) ²	Πατησίων & Άνδρου 1, Αθήνα 112 57 Τηλ.: 210 8231 277	Ν.Π.Ι.Δ.
Γεωργικοί Σύμβουλοι πιστοποιημένοι από τον Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. (AGROCERT)	Γεωργικοί Σύμβουλοι (Advisors)		Ιδιωτικός τομέας

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

* Τα ΤΟΚΑΑ καταργήθηκαν σύμφωνα με τον Ν. 3895/10 (ΦΕΚ Α'-206) και οι επόμενες αιτήσεις για πιστοποίηση θα γίνονται στα κατά τόπους περιφερειακά γραφεία των Κ.Ε.Π. (Ε.Κ.Ε.) του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ενώ οι αιτήσεις των αγροτών για την ένταξή τους στο Σ.Γ.Σ. θα γίνονται στα κατά τόπους περιφερειακά γραφεία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

² Σήμερα μετονομάστηκε σε Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό - Δήμητρα (ΕΛ.Γ.Ο. Δήμητρα)

2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Γεωργικοί Σύμβουλοι (Γ.Σ.) μπορεί να είναι είτε ένα φυσικό πρόσωπο, είτε μια ατομική επιχείρηση ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που δεν ανήκει στον, εν στενή και εν ευρεία έννοια, δημόσιο τομέα, είτε μια Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση (Α.Σ.Ο.)³, οι οποίοι έχουν πιστοποιηθεί. Για να πιστοποιηθεί ένας Γ.Σ. θα πρέπει να ακολουθήσει την διαδικασία και τις προϋποθέσεις πιστοποίησης οι οποίες αναλύονται στην Κ.Υ.Α. με αριθμό 303894/11-8-2006 (η οποία έχει αντικατασταθεί με την Κ.Υ.Α. με αριθμό 199999/30-12-11). Οι πιστοποιημένοι Γ.Σ. είναι αυτοί που εφαρμόζουν το σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών.

3. ΤΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ-ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ-ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Σύμφωνα με τον κανονισμό, το κάθε Κ-Μ καθορίζει τις προϋποθέσεις και την διαδικασία πιστοποίησης. Τα περισσότερα Κ-Μ έχουν επιλέξει ως κατώτερο επίπεδο μόρφωσης, των παρόχων γεωργικών συμβουλών, τουλάχιστον το πτυχίο Πανεπιστημίου ή τον Μεταπτυχιακό τίτλο.

Στην Ελλάδα, το κατώτερο επίπεδο εκπαίδευσης που απαιτείται για τον Γεωργικό Σύμβουλο είναι της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ). Υπάρχει όμως και η δυνατότητα να ενταχθούν στο σύστημα, ως συνεργάτες των γεωργικών συμβούλων (οι καλούμενοι «συνεργάτες») και οι πτυχιούχοι Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕ), με αντίστοιχη ειδικότητα με τους ΠΕ.

Η επιλογή των υποψηφίων Γεωργικών Συμβούλων γίνεται με την υποβολή φακέλου στον φορέα πιστοποίησης. Αυτός εξετάζεται ως προς το κατά πόσον πληρούνται τα προκαθορισμένα κριτήρια και ο σύμβουλος πιστοποιείται για εκείνα τα πεδία συμβουλών που είναι ικανός να παρέχει, βάσει των πτυχίων και μεταπτυχιακών του τίτλων, παράλληλα με την βεβαίωση επάρκειας- πιστοποιητικό κατάρτισης το οποίο δίδεται από τον φορέα πιστοποίησης, μετά από την επιτυχή παρακολούθηση της σχετικής επιμόρφωσης.

Όσον αφορά την επιμόρφωση-εκπαίδευση των Γεωργικών Συμβούλων και Συνεργατών Γεωργικών Συμβούλων, ο αρχικός σχεδιασμός ήταν να πραγματοποιηθούν δύο προγράμματα: το Γενικό πρόγραμμα και το Ειδικό Πρόγραμμα επιμόρφωσης από το ΓΕΩΤΕΕ, τα οποία όμως, λόγω αδυναμίας χρηματοδότησης, δεν υλοποιήθηκαν. Τελικά, πραγματοποιήθηκαν μόνο έξι (6) ημερίδες Ενημέρωσης

³ Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. με αριθμό 199999/30-12-11 έχουν μετατραπεί σε Συλλογική Αγροτική Οργάνωση (Σ.Α.Ο.)

Εμπλεκομένων στο Σύστημα Γεωργικών Συμβουλών με διοργανωτή τον ΟΠΕΓΕΠ, διάρκειας μιας ημέρας με συνολικό αριθμό συμμετεχόντων 1.057 άτομα Γεωτεχνικών οι όποιοι αντιστοιχούν στο 76,5% των συμβούλων.

Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν οι εξής ημερίδες :

α) στις 3-12-2008 στην Αθήνα στην οποία συμμετείχαν 195 άτομα από τις περιφέρειες Αττικής και Στερεάς Ελλάδας,

β) στις 4-12-2008 στην Αθήνα, στην οποία συμμετείχαν 136 άτομα από τις περιφέρειες Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων,

γ) στις 5-12-2008 στην Αθήνα στην οποία συμμετείχαν 153 άτομα από τις περιφέρειες Πελοποννήσου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης,

δ) στις 11-12-2008 στη Θεσσαλονίκη στη οποία συμμετείχαν 200 άτομα από την περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας (χωρίς τους συνεργάτες Γ.Σ.),

ε) στις 12-12-2008 στη Θεσσαλονίκη στη οποία συμμετείχαν 204 άτομα από τις περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας, συμπεριλαμβανόμενων των συνεργατών Γ.Σ., από την περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας και

στ) στις 16-12-2008 στην Λάρισα, στη οποία συμμετείχαν 169 άτομα από την περιφέρεια της Θεσσαλίας.

Οι συμμετέχοντες στις Ημερίδες αυτές επιμορφώθηκαν-ενημερώθηκαν σχετικά με:

- 1) Το Σύστημα Γεωργικών Συμβουλών - Νέα ΚΑΠ, με εισηγητή υπάλληλο από την Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής του ΥΠΑΑΤ.
- 2) Το Μέτρο 114 του ΠΑΑ: "Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη Γεωργική Εκμετάλλευση και Δασοκομικών Συμβουλών", με εισηγητές τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ και την Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- 3) Τις Γενικές Υποχρεώσεις Γεωργών - Φυτική Παραγωγή, με εισηγητή υπάλληλο από την Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής του ΥΠΑΑΤ.
- 4) Τον Τομέα Σήμανσης και Καταγραφής των Ζώων.
- 5) Την Δημόσια Υγεία Και Υγεία των Ζώων - Την Καταπολέμηση Μεταδοτικών Σπογγωδών Εγκεφαλοπαθειών - Την Κοινοποίηση Ασθενειών - Τα Τρόφιμα και Τις Συνθήκες Διαβίωσης των Ζώων, με εισηγητές για τα ανωτέρω 4. και 5. υπαλλήλους από την Διεύθυνση Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων και Εφαρμογών.

- 6) Τις Ζωοτροφές και Τους Βοσκότοπους, με εισηγητές υπαλλήλους από την Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος και από την Διεύθυνση Εισροών Ζωικής Παραγωγής.
- 7) Το Περιβάλλον - Τις Περιοχές Natura - Τις Ζώνες Νιτρορύπανσης και Τα Δάση, υπαλλήλους από την Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος και από την Διεύθυνση Δασών.
- 8) Την Ασφάλεια στην Εργασία, με εισηγητές τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Φυτικής Παραγωγής του ΥπΑΑΤ και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αξιοποίησης Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Μηχανολογικού Εξοπλισμού.

Επισημαίνεται, ότι για την παροχή δασοκομικών συμβουλών στις δασοκομικές εκμεταλλεύσεις δεν υπήρχε ενδιαφέρον συμμετοχής. Στις ημερίδες αυτές, τους δόθηκε το Εγχειρίδιο Γεωργικών Συμβουλών για την Πολλαπλή Συμμόρφωση και τους απεστάλη ο Οδηγός Γεωργικών Συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Σε περίπτωση που κάποιος Σύμβουλος δεν παρακολουθούσε την ημερίδα, δεν του εχορηγείτο «βεβαίωση επάρκειας» - πιστοποιητικό κατάρτισης - την οποία ελάμβανε μετά από επιτυχή παρακολούθηση της επιμόρφωσης αυτής, ώστε να πάρει την πιστοποίηση για να ασκήσει το επάγγελμα του Γεωργικού Συμβούλου.

4. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

- ◆ Τα **φυσικά πρόσωπα**, τα οποία πιστοποιήθηκαν ως Γεωργικοί Σύμβουλοι (Γ.Σ.) ήταν 638.
- ◆ Οι **Δομές** οι οποίες πιστοποιήθηκαν ως Γεωργικοί Σύμβουλοι ήταν 30. Κάθε μία είχε δύο τουλάχιστον Πιστοποιημένους Γεωργικούς Συμβούλους με συνολικό αριθμό 92 άτομα. Από αυτές τις Δομές ήταν πέντε (5) Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.)⁴ με 11 Πιστοποιημένους Γεωργικούς Συμβούλους και 25 Ν.Π.Ι.Δ..
- ◆ Οι Πιστοποιημένοι **Συνεργάτες** Γεωργικοί Σύμβουλοι ήταν 180 σε αριθμό.

Ο τελικός αριθμός των πιστοποιημένων Γ.Σ. ήταν πολύ μικρότερος από τους αρχικά πιστοποιημένους Γ.Σ. Οι δικαιούχοι αγρότες είχαν ως Γεωργικό Σύμβουλο έναν από τα τριάντα εννιά Φυσικά Πρόσωπα, είτε μία από τις δώδεκα Δομές, είτε σε μία από τις τέσσερις Α.Σ.Ο..

⁴ Έχει μετονομαστεί σε Συλλογική Αγροτική Οργάνωση (Σ.Α.Ο.)

Λόγω του κατακερματισμένου ανάγλυφου και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ελληνικής υπαίθρου και της γεωργίας, δόθηκε έμφαση στους Γ.Σ. ως φυσικά πρόσωπα, με αποτέλεσμα τις λιγοστές Δομές και ΑΣΟ. Έτσι, διοχετεύθηκαν και διασπάστηκαν χρήματα σε ολόκληρη τη χώρα, συντελώντας στην καταπολέμηση της αυξημένης ανεργίας των Γεωτεχνικών.

5. ΕΥΘΥΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι ο Γ.Σ. παρείχε εσφαλμένη συμβουλή στο γεωργό, με αποτέλεσμα ο γεωργός να υποστεί κύρωση για παράβαση της πολλαπλής συμμόρφωσης, τότε ο Γ.Σ. καθίσταται υπεύθυνος σε ποσοστό μέχρι και 100% της αμοιβής του.

Η επιβολή της κύρωσης γίνεται μετά από εισήγηση της διαρκούς Επιτροπής του άρθρου 12 της Κ.Υ.Α. 303894/11.08.06 (ΦΕΚ1375B), όπως ισχύει κάθε φορά.

Για το σκοπό αυτό, ο Γ.Σ. καταθέτει το αναλογούν χρηματικό ποσό από τις ανωτέρω ποινές σε τραπεζικό λογαριασμό του γεωργού, εκδίδει απόδειξη πληρωμής και αποστέλλει τα αποδεικτικά έγγραφα στον ΕΛΓΟ-Δήμητρα.

6. ΚΥΡΩΣΕΙΣ Γ.Σ.

Εκτός από την κύρωση που αναφέρθηκε προηγουμένως για τους Γ.Σ., επιβάλλονται και άλλες κυρώσεις, λόγω μη τήρησης των υποχρεώσεών του. Αυτές είναι η υποχρέωση επανεπιμόρφωσης του Γ.Σ. σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες, η αναστολή δραστηριότητας Γ.Σ. για ένα έτος και η οριστική διαγραφή του από το μητρώο γεωργικών συμβούλων.

7. ΤΡΟΠΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

7.1. Μέθοδοι Παροχής Συμβουλών

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για τη παροχή συμβουλών στους γεωργούς έχουν ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ II : Μέθοδοι παροχής συμβουλών				
Τρόπος προσέγγισης	Πεδίο δραστηριοτήτων που καλύπτονται	Πάροχος	Πληθυσμός -στόχος αγροτών	Κόστος για τον αγρότη
Πρόσωπο με πρόσωπο (στο αγρόκτημα ή/και εκτός αυτού)	Όλες οι δραστηριότητες	ΟΠΕΓΕΠ – πιστοποιημένος Γεωργικός Σύμβουλος	Όλη η χώρα	20% συμμετοχή αγρότη
Μέσω internet	Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (1782/2003 άρθρα 4,5)	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Όλη η χώρα	δωρεάν
Μέσω δημοσιεύσεων (τοιχοκολλήσεις) σε Δήμους και Κοινότητες)	Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (1782/2003 άρθρα 4,5)	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Όλη η χώρα	δωρεάν

7.2. Η διαδικασία παρακολούθησης του Συστήματος Γεωργικών Συμβούλων

Ο Γεωργικός Σύμβουλος παραδίδει προφορικά και εγγράφως τις συμβουλές στον δικαιούχο, διατηρεί ένα αντίγραφο στο φάκελο του και στέλνει ένα άλλο αντίγραφο στην αρχή του προγράμματος.

7.3. Ως απόδειξη για τις δραστηριότητες των Γεωργικών Συμβούλων χρησιμοποιούνται:

- 1) Η σύμβαση Γεωργικού Συμβούλου και γεωργού (υπόδειγμα 4).
- 2) Το αναλυτικό φύλλο Γεωργικών Συμβουλών (υπόδειγμα 5).
- 3) Η συνοπτική αναφορά Γεωργικών Συμβούλων (υπόδειγμα 6).

- 4) Το φύλλο ελέγχου πιστοποιημένων Γεωργικών Συμβούλων (υπόδειγμα 7) που συμπληρώνεται από τον Ελεγκτή Γεωργικών Συμβούλων.

Τα υποδείγματα συμπεριλαμβάνονται στην Υπουργική Απόφαση (Υ.Α.) με αριθμό 328821/6-10-2008.

Τόσο οι γεωργοί όσο και οι σύμβουλοι έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν τα σχόλια τους μέσω του ιστότοπου του ΟΠΕΓΕΠ.

Επιπλέον, από το «Κέντρο Γνώσης για την Γεωργία» της Δανίας έχει δημιουργηθεί το ευρωπαϊκό δίκτυο «endure» (<http://www.endure-network.eu>), το οποίο είναι ένα δίκτυο ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ γεωργικών συμβούλων, υπηρεσιών εφαρμογών γεωργικών συμβουλών όπως επίσης και ερευνητών, πάνω σε θέματα παραγωγής φυτικών προϊόντων και προστασίας φυτών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Οι γεωργικοί σύμβουλοι μπορούν να εγγραφούν σε αυτό και να αναζητήσουν πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν.

Καταγγελίες ή άλλα αιτήματα των γεωργών, μπορούν να απευθύνονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Τα στοιχεία που συλλέγονται δεν αφορούν την τεχνική φύση των συμβουλών αλλά το μέτρο. Παρόλα αυτά υπάρχει αντίγραφο των συμβουλών για την περίπτωση που κάποιος γεωργός καταγγείλει το Γ.Σ. για λανθασμένες συμβουλές που επέφεραν ποινές πολλαπλής συμμόρφωσης.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό, τηρείται η αρχή της εμπιστευτικότητας των στοιχείων. Ειδικότερα, η προστασία των προσωπικών δεδομένων εξασφαλίζεται κατ' εφαρμογήν του Καν. 1782/2003 και του Εθνικού Νόμου 2472/1997, «Προστασία... δεδομένων προσωπικού... », ένα μήνυμα το οποίο αναγράφεται και στη διαδικτυακή πύλη υποδοχής στοιχείων.

Οι Γεωργικοί Σύμβουλοι οφείλουν να πληροφορήσουν τις Δημόσιες Αρχές για παρατυπίες κατά την διάρκεια των ενεργειών τους (Άρθρο 15 του Καν. 1782/2003) εάν διαπιστώσουν ποινικά αδικήματα ή παραβάσεις που επηρεάζουν απευθείας τη δημόσια υγεία. Επομένως, ενημερώνουν αρμοδίως το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ειδικότερα τη Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής, ή τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ή την Διαχειριστική Αρχή.

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΓΕΩΡΓΩΝ

8.1. Δημοσιοποίηση του μέτρου

Προκειμένου να ενημερωθεί ο αγροτικός πληθυσμός και να ενταχθεί στο πρόγραμμα αυτό, χρειάστηκε να γίνει δημοσιοποίηση του μέτρου με όλα τα πρόσφορα μέσα.

Η δημοσιοποίηση του προγράμματος σε ολόκληρη τη χώρα μας πραγματοποιήθηκε με την έκδοση Δημόσιας Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος από τη Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ – Τμήμα Ανθέων και Καλλωπιστικών σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ελληνικού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, με την οποία προσκλήθηκαν οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλλουν Αίτηση Ενίσχυσης για να συμμετάσχουν στο Μέτρο 1.1.4 «Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών. Η Πρόσκληση αυτή αναρτήθηκε και στο διαδικτυακό τόπο του ΥΠΑΑΤ, καθώς και του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τα Τοπικά Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΤΟΚΑΑ) του ΥΠΑΑΤ, μετά την παραλαβή της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος προχώρησαν άμεσα στη δημοσιοποίησή της με όλα τα δυνατά μέσα (θυροκόλληση, δημοσιοποίηση στον τοπικό τύπο).

Στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος καθορίστηκαν οι όροι, οι προϋποθέσεις καθώς και τα κριτήρια επιλεξιμότητας ένταξης στο πρόγραμμα, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή των Αιτήσεων Ενίσχυσης (ΤΟΚΑΑ), οι υπηρεσίες από τις οποίες θα μπορούσαν οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν έντυπο υλικό και οποιεσδήποτε πρόσθετες πληροφορίες για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τέλος η προθεσμία υποβολής των Αιτήσεων Ενίσχυσης.

Το μέτρο αυτό ενεργοποιήθηκε στο τέλος του 2008.

Η 1^η Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος έγινε από τις 25/10/2008 έως τις 20/2/2009.

Στα πλαίσια του Προγράμματος, υπεβλήθησαν στα Τοπικά Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΤΟ.Κ.Α.Α.) 4.370 αιτήσεις ένταξης υποψηφίων δικαιούχων, από τις οποίες 3.859 αξιολογήθηκαν θετικά, εντάχθηκαν στο σύστημα και κατατάχθηκαν στον πίνακα των δικαιούχων με βάση τα κριτήρια που είχαν ορισθεί στην Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α) 263514/Α.Α.702/25-9-2008.

8.2. Κριτήρια ένταξης των δικαιούχων αγροτών

Σύμφωνα με τα κριτήρια Αποδοχής της αίτησης του δικαιούχου θα πρέπει:

α) Να είναι αγρότης είτε ως φυσικό είτε ως νομικό πρόσωπο,
β) Να έχει ενταχθεί στο σύστημα της ενιαίας ενίσχυσης,
γ) Οι θεματικές ενότητες οι οποίες περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα IV και για τις οποίες είναι αναγκαία η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, να τεκμηριώνονται.

δ) Να αναλάβει τις ακόλουθες υποχρεώσεις για περίοδο δέσμευσης 2 ετών:

i. Να τηρεί τις παρασχεθείσες συμβουλευτικές υπηρεσίες, το ημερολόγιο εργασιών και το βιβλίο εισροών – εκροών από τα οποία θα τεκμηριώνεται ότι με την παρασχεθείσα συμβουλή βελτιώνεται η θέση της εκμετάλλευσης σε σχέση με την αρχική κατάσταση.

ii. Να δέχεται και να διευκολύνει τους ελέγχους που πραγματοποιούν εξουσιοδοτημένα Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα.

Με βάση τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων αγροτών λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

α) Οι διαθέσιμες πιστώσεις και
β) Η κατάταξη των υποψηφίων με βάση τις ακόλουθες προτεραιότητες:

ΠΙΝΑΚΑΣ III : Κριτήρια επιλογής δικαιούχων	
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ
Άμεσες ενισχύσεις άνω των 15.000€ ετησίως	10
Κατά κύρια απασχόληση αγρότης	40
Νέος Γεωργός με Επιχειρησιακό Σχέδιο (Ε.Σ.)	20
Δικαιούχος εξισωτικής	10
Δικαιούχος μέτρων Άξονα 2	10
Περιοχή NATURA	10
Περιοχή νιτρορύπανσης	10
Περιοχή για την οποία έχουν ληφθεί μέτρα βιοασφάλειας	10
Πυρόπληκτη περιοχή	10
Περιοχή καλλιεργειών καπνού	10
Περιοχή καλλιεργειών βάμβακος	10
ΣΥΝΟΛΟ	150

Όπως διαπιστώνεται από τον παραπάνω πίνακα, δόθηκε μέγιστη προτεραιότητα τους δικαιούχους οι οποίοι ήταν αγρότες κατά κύριο επάγγελμα, κατά δεύτερον στους νέους γεωργούς με Επιχειρησιακό σχέδιο και κατά τρίτον σε όλους τους υπόλοιπους. Στην περίπτωση ισοβαθμίας λαμβάνονται υπόψη η σειρά υποβολής της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

8.3. Διαδικασία Έγκρισης και Ένταξης

Η ένταξη των ενδιαφερομένων αγροτών στο σύστημα αυτό, πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με την εξής διαδικασία. Αρχικά, έγινε η υποβολή της αίτησης των ενδιαφερομένων, ακολούθησε η αξιολόγηση της αίτησής τους και στο τέλος η έγκρισή τους, ώστε η Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής, με βάση τη σειρά κατάταξης και τις διαθέσιμες πιστώσεις, να εισηγηθεί στην Διαχειριστική Αρχή την έκδοση απόφασης ένταξης των δικαιούχων. Η Διαχειριστική Αρχή με τη σειρά της, εξέδωσε απόφαση έγκρισης των δικαιούχων, η οποία κοινοποιήθηκε στην Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ, στους δικαιούχους για να ξεκινήσουν την εκτέλεση του έργου της παροχής συμβουλών, στα οικεία ΤΟΚΑΑ για την παρακολούθηση του Έργου, όπως επίσης και στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

9. ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Σύμφωνα με την διαδικασία εφαρμογής του συστήματος ο δικαιούχος παραγωγός μπορεί να ενισχυθεί έως το 80% του ποσού που έχει καταβάλλει στον Γ.Σ. για την χρήση των υπηρεσιών παροχής συμβουλών, με ανώτατο όριο ενίσχυσης τα 1.500 ευρώ. Στον παρακάτω πίνακα ορίζονται οι ενισχύσεις ανά θεματική ενότητα συμβουλευτικής υπηρεσίας, οι οποίες είναι οι μέγιστες ανά θεματική ενότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ IV : Θεματικές ενότητες	
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ (θεματικές ενότητες)	ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (€)
Περιβάλλον	350
Δημόσια Υγεία- Υγεία ζώων	250
Δημόσια Υγεία –Υγεία φυτών	250
Κοινοποίηση των ασθενειών	150
Συνθήκες διαβίωσης των ζώων	150
Ορθές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Πρακτικές	350
ΣΥΝΟΛΟ	1.500

Στις συμβουλές για τις ανωτέρω θεματικές ενότητες περιλαμβάνονται υποχρεωτικά και οι συμβουλές για τα πρότυπα της εργασιακής ασφάλειας βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας, χωρίς αυτές να ενισχύονται.

10. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Οι έλεγχοι του συστήματος γεωργικών συμβουλών διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, σύμφωνα με τα άρθρα 26 και 27 του Καν. (ΕΕ) 1975/2006. Στην πρώτη κατηγορία ανήκει ο Διοικητικός έλεγχος και στην δεύτερη ο Επιτόπιος έλεγχος.

Όσον αφορά τους Διοικητικούς ελέγχους, σε προενταξιακό στάδιο, αυτοί διενεργούνται από την Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο σύνολο των αιτήσεων ενίσχυσης των υποψηφίων δικαιούχων. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ μέσω του πληροφοριακού του συστήματος, επιβεβαιώνει ότι ο δικαιούχος είναι ενταγμένος στο σύστημα της ενιαίας ενίσχυσης, όπως επίσης και ότι ο Γ. Σ. έχει πιστοποιηθεί για τις ενότητες που παρέχει τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο μητρώο.

Οι Διοικητικοί έλεγχοι, σε μεταενταξιακό στάδιο, διενεργούνται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και την ΕΥΔ ΠΑΑ. Ειδικότερα, οι Περιφερειακές Δ/σεις του ΟΠΕΚΕΠΕ διενεργούν διοικητικούς ελέγχους σε όλες τις αιτήσεις πληρωμής συνολικά, με σκοπό την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου. Στη συνέχεια, καταχωρίζουν τα αποτελέσματα σε βάση δεδομένων και συντάσσουν σχετική έκθεση ελέγχου σε συγκεκριμένο υπόδειγμα και την αποστέλλουν στη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας της Κεντρικής Υπηρεσίας (Κ.Υ.) του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η διεύθυνση αυτή, έχει τη δυνατότητα να διενεργήσει δειγματοληπτικούς διοικητικούς ελέγχους, τόσο σε καταχωρισμένες αιτήσεις ενίσχυσης όσο και σε αιτήσεις πληρωμής, πριν την έκδοση των τελικών καταστάσεων πληρωμής. Η Δ/ση Τεχνικών Ελέγχων και Οργάνωσης Πληροφοριακών Συστημάτων της Κ.Υ. του ΟΠΕΚΕΠΕ, με βάση τα αποτελέσματα των μηχανογραφικών διασταυρωτικών ελέγχων, εκδίδει λίστα ελέγχου και την διαβιβάζει στη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας, πριν την έκδοση των τελικών καταστάσεων πληρωμής.

Όσον αφορά τους Επιτόπιους ελέγχους, σε μεταενταξιακό στάδιο, διενεργούνται στους πιστοποιημένους Γεωργικούς Συμβούλους σε δείγμα τουλάχιστον 5% και στις Δομές Γεωργικών Συμβούλων ομοίως σε δείγμα τουλάχιστον 5%. Η εκτέλεση των ελέγχων γίνεται από εντεταλμένους ελεγκτές του φορέα πιστοποίησης, οι οποίοι είναι γεωτεχνικοί δημόσιοι υπάλληλοι του ΥΠΑΑΤ (κεντρικών και αποκεντρωμένων υπηρεσιών) καθώς και των εποπτευόμενων αυτού φορέων, όπως επίσης και

γεωτεχνικοί υπάλληλοι των αρμόδιων υπηρεσιών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ή/και περιφερειών, οι οποίοι δεν εμπλέκονται στους ελέγχους της πολλαπλής συμμόρφωσης. Τα πορίσματα των ελέγχων διαβιβάζονται ταυτόχρονα στον Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π. και στην Γεν. Δ/ση Φυτικής Παραγωγής. Η Γεν. Δ/ση Φυτικής Παραγωγής ενημερώνει τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε για τα αποτελέσματα των ανωτέρω ελέγχων προκειμένου να προχωρήσει στην έκδοση των τελικών καταστάσεων πληρωμής.

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ' αριθ.303894/11-8-2006 (ΦΕΚ 1375Β'/14-9-2006), οι ελεγκτές δεν μπορούν να είναι γεωργικοί σύμβουλοι, πρέπει να έχουν τουλάχιστον 5ετή προϋπηρεσία, να έχουν άδεια άσκησης επαγγέλματος από το ΓΕΩΤΕΕ, να κατέχουν τη βεβαίωση επάρκειας – πιστοποίησης γνώσεων την οποία παραλαμβάνουν μετά από επιμόρφωση από τον φορέα πιστοποίησης και να έχουν εγγραφεί στο σχετικό μητρώο ελεγκτών του ΕΛΓΟ Δήμητρα.

Επιπλέον, γίνονται και Δειγματοληπτικοί επιτόπιοι έλεγχοι οι οποίοι διενεργούνται από τη Μονάδα Ελέγχου της Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (Ε.Υ.Δ. ΠΑΑ 2007-2013) / Μονάδα Γ' Ελέγχου, με βάση κατάλληλο δείγμα. Αυτοί οι έλεγχοι, περιλαμβάνουν επίσκεψη στο χώρο της ενέργειας ή στην περίπτωση άυλης ενέργειας, στον φορέα ο οποίος είναι αρμόδιος για την ενέργεια αυτή. Τα πορίσματα των ελέγχων αυτών καταχωρούνται σε ειδικά πεδία ελέγχων στο ΟΠΣΑΑ και κοινοποιούνται στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Επιπρόσθετα, μπορούν να διενεργηθούν και Έκτακτοι επιτόπιοι έλεγχοι από την Ε.Υ.Δ. ΠΑΑ 2007-2013 και από τον ΟΠΕΚΕΠΕ εφόσον έχουν σοβαρές ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή κοινοτικού δικαίου και όπου απαιτείται ζητείται η αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης από τον τελευταίο.

Ο έλεγχος απόδοσης γίνεται τόσο από το φορέα πιστοποίησης των συμβούλων (ΟΠΕΓΕΠ), όσο και από την αρμόδια αρχή για την εκτέλεση του μέτρου 114.

11. ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Σε περίπτωση που κάποιος Δικαιούχος, μετά από τον προβλεπόμενο διοικητικό ή επιτόπιο έλεγχο, διαπιστωθεί ότι δηλώνει αναληθή στοιχεία προκειμένου να λάβει την ενίσχυση από το μέτρο αυτό, τότε αυτός υφίσταται κυρώσεις οι οποίες μπορεί να είναι είτε η αποβολή από το πρόγραμμα με την ταυτόχρονη επιστροφή τυχόν καταβληθεισών ενισχύσεων, είτε ο αποκλεισμός από τις ενισχύσεις του Άξονα 1 του Π.Α.Α. για χρονικό διάστημα ενός έτους. Τις ίδιες κυρώσεις υφίστανται και οι Δικαιούχοι οι οποίοι εμπρόθετα δεν διευκολύνουν τους προβλεπόμενους ελέγχους από τις αρμόδιες αρχές.

Όταν ο Δικαιούχος δεν τηρεί τις αναληφθείσες δεσμεύσεις του, που είναι η τήρηση για χρονικό διάστημα δύο ετών των συμβουλευτικών υπηρεσιών που του παρασχέθηκαν, το ημερολόγιο εργασιών μαζί με το βιβλίο εισροών – εκροών από τα οποία τεκμηριώνεται ότι με την παρασχεθείσα συμβουλή βελτιώθηκε η θέση της εκμετάλλευσής του σε σχέση με την αρχική του κατάσταση, καθώς και η διευκόλυνση των ελέγχων που πραγματοποιούν τα εξουσιοδοτημένα Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα, χωρίς να συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, τότε επιστρέφει το σύνολο των ενισχύσεων που του καταβλήθηκε.

Επιπροσθέτως, όταν ο Γ.Σ. δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, με συνέπεια να παράσχει εσφαλμένες συμβουλές που θα έχουν ως αποτέλεσμα την επιβολή κυρώσεων στον αγρότη, τότε επιβάλλεται πρόστιμο στον Γ.Σ. μέχρι το 100% της αμοιβής του το οποίο εν συνεχεία αποδίδεται στον ίδιο τον αγρότη.

Επιπλέον, σε περίπτωση που ο Γ.Σ. χρησιμοποιεί ψευδή παραστατικά και στοιχεία ή εκδίδει ψευδείς βεβαιώσεις, τότε του επιβάλλεται πρόστιμο διπλάσιο του οικονομικού οφέλους που απεκόμισε, με παράλληλο αποκλεισμό για χρονικό διάστημα δύο ετών από κάθε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών που είναι αρμοδιότητα του ΥπΑΑΤ.

Τέλος, στην περίπτωση μη τήρησης του άρθρου 15 του Καν. 1782/2003 περί μη κοινοποίησης προσωπικών ή ατομικών πληροφοριών, ο Γ.Σ. έχει ως συνέπεια να αποκλεισθεί για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο ετών από κάθε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών αρμοδιότητας του ΥπΑΑΤ.

12. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η χρηματοδότηση του συστήματος παροχής γεωργικών συμβουλών έγινε μέσω του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης (Π.Α.Α.) 2007–2013 από το Μέτρο 1.1.4 του Άξονα 1 για τη «Χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων για τη Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη Γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών».

12.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Πριν περιγραφεί ο προγραμματισμός του μέτρου στην Ελλάδα, κρίνεται σκόπιμη η αναφορά σε ορισμένα συγκριτικά στοιχεία του προγραμματισμού της Ε.Ε.

Αρχικά, το μέτρο αυτό είχε προγραμματιστεί να εφαρμοστεί σε 20 κράτη μέλη, που κάλυπταν 1.123.000 αγρότες. Ο συνολικός προϋπολογισμός για την περίοδο

2007 - 2013 ανερχόταν σε 870,5 εκατομμύρια ευρώ, που αντιστοιχούσε στο 0,6% των συνολικών δημόσιων δαπανών για την αγροτική ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ). Από το ποσό αυτό, το 1,3% δαπανήθηκε κατά τα δύο πρώτα χρόνια, καλύπτοντας 12.250 αγρότες.

Τελικά, ο προϋπολογισμός του Σ.Γ.Σ. για το 2007-2013 ανήλθε σε 172,9 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή το 0,1% των συνολικών δημόσιων δαπανών της αγροτικής ανάπτυξης, εκ των οποίων το 2% δαπανήθηκε κατά τα πρώτα δύο έτη.

12.2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ Π.Α.Α. 2007- 2013 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο αρχικός Προγραμματισμός του Μέτρου ως το 2013 αναλύεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ V : Αρχικός προγραμματισμός μέτρου 1.1.4				
Δημόσια Δαπάνη	Κοινοτική συμμετοχή	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή (Συμμετοχή αγρότη)	Συνολικό κόστος
3=1+2	1	2	4	5=3+4
49.998.253 € 75,00 % ⁵	35.435.770 € 70,87 %	14.562.483 € 29,13 %	16.670.000 € 25,00 %	66.668.253 € 100 %

Μετά την αναθεώρηση του Π.Α.Α. 2007-2013, το συνολικό κόστος του μέτρου 1.1.4. έγινε:

ΠΙΝΑΚΑΣ VI : Προγραμματισμός μετά την αναθεώρηση του μέτρου 1.1.4				
Δημόσια Δαπάνη	Κοινοτική συμμετοχή	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή (Συμμετοχή αγρότη)	Συνολικό κόστος
3=1+2	1	2	4	5=3+4
9.998.002€ 76,90 %	7.140.770€ 71,49 %	2.847.232€ 28,51 %	3.000.000€ 23,10 %	12.988.002€ 100 %

Το συνολικό κόστος της Πράξης ήταν:

ΠΙΝΑΚΑΣ VII : Συνολικό κόστος Πράξης του μέτρου 1.1.4				
Δημόσια Δαπάνη	Κοινοτική συμμετοχή	Εθνική συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή (Συμμετοχή αγρότη)	Συνολικό κόστος
3=1+2	1	2	4	5=3+4
2.414.601 76,90 %	1.726.198 € 71,49 %	688.402 € 28,51 %	804.867 € 23,10 %	3.219.468€ 100 %

⁵ Το 2008 το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) συμμετείχε στις επιλέξιμες δαπάνες μέχρι 75%.

13. ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Οι αιτήσεις πληρωμής των δικαιούχων στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ολοκληρώθηκαν στις 15/10/2010. Ο Δικαιούχος υπέβαλε προς τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. την αίτηση με αριθμό 20921/06-10-2010, η οποία περιείχε τα παρακάτω απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- ◆ Αντίγραφο ενιαίας δήλωσης Εκμετάλλευσης.
- ◆ Αντίγραφο των συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- ◆ Παραστατικά πληρωμής της εισφοράς του Γεωργικού Συμβούλου στον ΟΠΕΓΕΠ.
- ◆ Εξοφλημένα παραστατικά δαπανών.

Η πληρωμή πραγματοποιήθηκε μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Δικαιούχος ήταν υποχρεωμένος να τηρεί πλήρες αρχείο το οποίο έπρεπε να περιέχει ένα σύνολο εγγράφων και δικαιολογητικών που αφορούσαν α) την παροχή των συμβουλευτικών υπηρεσιών με βάση τις θεματικές ενότητες που ανήκε, β) την τήρηση ημερολογίου εργασιών και γ) την τήρηση βιβλίου εισροών – εκροών.

Ο αριθμός των αιτήσεων προς πληρωμή ανήλθε τελικά στις 2.160 ήτοι 56% των αρχικών θετικά αξιολογούμενων αιτήσεων.

Οι πληρωμές έγιναν στις 31-01-11 σε μία δόση. Από τους 2.160 δικαιούχους που αιτήθηκαν για πληρωμή, οι 16 απερρίφθησαν και πληρώθηκαν οι 2.144, ήτοι 55,23% των αρχικών θετικά αξιολογούμενων αιτήσεων. Το ποσό ένταξης ανήλθε στην τιμή των 1.977.000,00 ευρώ και το τελικό ποσό πληρωμής στην τιμή των 1.915.390,98 ευρώ, που αντιστοιχεί στην Δημόσια Δαπάνη με την Κοινοτική συμμετοχή να αντιστοιχεί στο ποσό των 1.357.437,59 €.

14. ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Με βάση τον Κανονισμό, η στήριξη με τη μορφή ενίσχυσης των γεωργών για τη «χρήση υπηρεσιών παροχής συμβουλών στην εκμετάλλευση και παροχή δασοκομικών συμβουλών» δεν είναι υποχρεωτική για τα Κ-Μ. Έτσι, οι γεωργοί, μόνο σε δύο Κ-Μ κάλυψαν εξ ολοκλήρου το κόστος των συμβουλών. Στα υπόλοιπα Κ-Μ συνέβαλλαν εν μέρει, στα έξοδα των παρεχόμενων συμβουλών καλύπτοντας από το 20%, όπως έγινε στην Ελλάδα, έως το 50% του συνολικού κόστους.

Όπως διαπιστώνεται από τα αποτελέσματα των προγραμματισμών και των τελικών δαπανών η συνολική απόδοση του μέτρου από τα Κ-Μ και ειδικότερα στην Ελλάδα ήταν μικρή. Αυτό σχετιζόταν κυρίως, με το γεγονός ότι οι φτωχότερες χώρες Κ-Μ, στις οποίες ανήκει και η Ελλάδα, δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στην υποχρέωση συγχρηματοδότησης από την εθνική δημόσια δαπάνη συμμετοχής.

14.1. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη σύγκριση και απόδοση του μέτρου είναι οι παρακάτω:

1) Αριθμός εκμεταλλεύσεων που έλαβαν συμβουλές προς συνολικό αριθμό εκμεταλλεύσεων που έτυχαν άμεσων ενισχύσεων.

Ειδικότερα, ο αριθμός εκμεταλλεύσεων που έλαβαν συμβουλές, σύμφωνα με τον πίνακα VIII, ήταν 2.144 επί συνόλου 800.000 περίπου εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα που έλαβαν άμεσες ενισχύσεις (ποσοστό 0, 27%).

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII : Δείκτες προγράμματος Γεωργικών Συμβούλων				
Κατηγορία Δείκτη	Δείκτης	Αρχικός Στόχος	Τροποποιημένος Στόχος	Τελικός Στόχος
Επίδοσης	Αριθμός ενισχυθέντων γεωργών	25.000	6.000	2.144
Επίδοσης	Αριθμός ενισχυθέντων δασοκαλλιεργητών	5.000	1.500	0

2) Αριθμός εκμεταλλεύσεων που έλαβαν συμβουλές με ποινές πολλαπλής συμμόρφωσης προς συνολικό αριθμό εκμεταλλεύσεων που έτυχαν άμεσων ενισχύσεων με ποινές πολλαπλής συμμόρφωσης.

Σύμφωνα με τους πίνακες IX και X, ο αριθμός εκμεταλλεύσεων που έλαβαν συμβουλές με ποινές πολλαπλής συμμόρφωσης ήταν 19 σε σύνολο 2.322 εκμεταλλεύσεων με ποινές πολλαπλής συμμόρφωσης (0,82%).

14.2. Στοιχεία των ελέγχων της Πολλαπλής Συμμόρφωσης κατά τα έτη 2008 - 2010

ΠΙΝΑΚΑΣ IX : Αποτελέσματα ελέγχων Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκμεταλλεύσεις που εντάχθηκαν στο Σύστημα Συμβούλων			
Έτος	Ελεγχθέντες	Παραβάτες	Ποσοστό
2008	136	29	21%
2009	196	29	15%
2010	124	19	15%

ΠΙΝΑΚΑΣ Χ : Αποτελέσματα ελέγχων Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκμεταλλεύσεις που έτυχαν Άμεσων ενισχύσεων			
Έτος	Ελεγχθέντες	Παραβάτες	Ποσοστό
2008	17238	4624	26,8%
2009	15370	4134	26,9%
2010	10677	2322	21,7%

Επιπλέον, όσον αφορά τα στοιχεία των ελέγχων της Πολλαπλής Συμμόρφωσης κατά τα έτη 2008 έως 2010 ως προς τους δικαιούχους Γεωργικών Συμβουλών γνωρίζουμε τα εξής. Το 2008 ήταν η έναρξη του μέτρου και στα μέσα του 2009 τελείωσε η εφαρμογή του. Κατά τον έλεγχο για την εφαρμογή της πολλαπλής συμμόρφωσης διαπιστώθηκε ότι το 2008, όπου ελέγχθηκαν 136 άτομα οι παραβάτες ήταν 29 που αντιστοιχεί σε ποσοστό 21%. Το 2009, από τις 2.144 γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ελέγχθηκαν οι 196 δικαιούχοι (ποσοστό 9,1%) και από αυτούς υπήρξαν 29 παραβάτες, δηλαδή το 15% υπέστη ποινές σε σχέση με την πολλαπλή συμμόρφωση. Επίσης, το 2010 ελέχθησαν 124 άτομα και οι παραβάτες ήταν 19, δηλαδή το ίδιο ποσοστό με το 2009 που ήταν 15%. Η ερμηνεία αυτών έγκειται στο ότι μετά την εφαρμογή του προγράμματος μειώθηκε το ποσοστό παραβατών της πολλαπλής συμμόρφωσης κατά 6%.

Τέλος, στις 28 -12 -10 ολοκληρώθηκαν οι έλεγχοι βάσει του άρθρου 8 παρ. 3 της ΚΥΑ με αριθμό 328821/06-10-2008 από τους ελεγκτές του Μητρώου του ΟΠΕΓΕΠ. Αυτοί ήταν γεωτεχνικοί δημόσιοι υπάλληλοι που ανήκαν στην κατηγορία των αρμόδιων υπηρεσιών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ή/και περιφερειών. Οι έλεγχοι αυτοί, σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση, έπρεπε να διενεργηθούν σε ποσοστό δείγματος τουλάχιστον 5% των ατομικών επιχειρήσεων, νομικών προσώπων και ΑΣΟ καθώς και 5% των φυσικών προσώπων που δε συμμετείχαν ως ατομικές επιχειρήσεις, νομικά πρόσωπα και ΑΣΟ. Πραγματοποιήθηκε έλεγχος σε μία Δομή και σε 2 φυσικά πρόσωπα που δε συμμετείχαν ως ατομικές επιχειρήσεις, νομικά πρόσωπα ή ΑΣΟ. Τα αποτελέσματα των ελέγχων ήταν θετικά και οι εμπλεκόμενοι διακρίθηκαν από την πολύ καλή οργάνωση και συνέπεια που είχαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Η έρευνα αυτή, έχει ως αφετηρία την ενασχόλησή μου στο αρμόδιο Τμήμα του ΥΠΑΑΤ το οποίο χειρίζεται το μέτρο αυτό, με έναυσμα τα παράπονα ορισμένων Γ.Σ. κυρίως για το θέμα της επιμόρφωσης και το γεγονός ότι το σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών στην Ελλάδα δεν είχε ιδιαίτερη επιτυχία ενώ η συμμετοχή των δικαιούχων αγροτών ήταν σχετικά μικρή.

Η έρευνα βασίζεται στις πληροφορίες που ελήφθησαν από τους γεωργικούς συμβούλους μέσω ερωτηματολογίου, το οποίο σχεδιάστηκε ειδικά για την παρούσα ερευνητική προσπάθεια. Στο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε συνδυασμός κλειστών και ανοικτών ερωτήσεων έτσι ώστε οι σύμβουλοι να μπορούν τόσο να απαντήσουν σε ερωτήματα που κρίθηκαν απαραίτητα για το υπό εξέταση θέμα όσο και να εκφράσουν τις απόψεις τους σε σχέση με μια σειρά ζητημάτων που αφορούν στην υλοποίηση του μέτρου. Το ερωτηματολόγιο έχει, συνοπτικά, την εξής δομή ιεραρχίας: προσωπικά στοιχεία των Γεωργικών Συμβούλων, ερωτήσεις για την εκπαίδευση-επιμόρφωση στο πλαίσιο του προγράμματος, ζητήματα που αφορούν στην εφαρμογή του συστήματος και τη σχέση των Γεωργικών Συμβούλων με τους γεωργούς και τέλος, οι προοπτικές προγράμματος.

Για την πραγματοποίηση της έρευνας επιλέχθηκε η απογραφική προσέγγιση, καθώς η απογραφική έρευνα δεν υπόκειται σε σφάλμα δειγματοληψίας, επιτρέπει την άντληση στατιστικών δεδομένων που καλύπτουν μεγάλο θεματικό και γεωγραφικό εύρος. Έτσι, το ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε συμβούλους σε όλη την ελληνική επικράτεια και συγκεκριμένα, στη βάση του Μητρώου του ΟΠΕΓΕΠ, σε 39 Φυσικά Πρόσωπα, 12 Δομές (με συνολικά 50 Γεωργικούς Συμβούλους) και 4 Α.Σ.Ο⁴ (με συνολικά 8 Γεωργικούς Συμβούλους), ήτοι συνολικά σε 97 Γεωργικούς Συμβούλους, που ήταν ο πληθυσμός της έρευνας. Το κριτήριο επιλογής ήταν ο πιστοποιημένος γεωργικός σύμβουλος να είχε υπό την επίβλεψή του και να έχει επιχορηγηθεί για τουλάχιστον έναν δικαιούχο.

Στους συμβούλους αυτούς, στάλθηκε το ερωτηματολόγιο με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 16 Οκτωβρίου του 2011. Στις 18 Οκτωβρίου του 2011 παραλήφθηκε η πρώτη απάντηση. Μέχρι τις 13 Δεκεμβρίου του 2011 παραλήφθηκαν 14 απαντήσεις (με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο). Αρχικά δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι η ανταπόκριση ήταν μικρή εξαιτίας του απρόσωπου χαρακτήρα της ηλεκτρονικής αποστολής και πιθανώς της αδιαφορίας των συμβούλων να συμμετέχουν στην έρευνα. Ακολούθησε

τηλεφωνική επικοινωνία με την πλειοψηφία των συμβούλων, οπότε και διαπιστώθηκε ότι κάποιες ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους ήταν ανενεργές, κάποιες ήταν λανθασμένες, ενώ κάποιοι σύμβουλοι νόμιζαν ότι παρέλαβαν «κατά λάθος» το σχετικό μήνυμα (και το ερωτηματολόγιο). Κατόπιν εκτενούς επεξήγησης του σκοπού της έρευνας και του περιεχομένου του ερωτηματολογίου, τελικά 28 σύμβουλοι συμπλήρωσαν και έστειλαν το ερωτηματολόγιο με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ενώ άλλοι 23 προτίμησαν την τηλεφωνική συμπλήρωσή του. Έως τις 4 Φεβρουαρίου του 2012 συγκεντρώθηκαν 51 ερωτηματολόγια. Οι απαντήσεις προέρχονται είτε από Δομές (26 περιπτώσεις) είτε από Φυσικά Πρόσωπα (25 περιπτώσεις). Επομένως, το συνολικό ποσοστό απάντησης ανήλθε περίπου στο 53%, ποσοστό από ερευνητικής απόψεως, θεωρείται ως ικανοποιητικό.

Τα πλεονεκτήματα της έρευνας αυτής ήταν ότι: ο φορέας συνέντευξης που είναι το Γ.Π.Α. είναι ευρέως γνωστός ειδικά στους συμβούλους, αφού οι περισσότεροι έχουν αποφοιτήσει από αυτό, οπότε δεν υπήρξαν αμφιβολίες για το σκοπό της έρευνας. Επίσης, η τηλεφωνική συνέντευξη και η χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου επιλέχθηκαν τόσο γιατί συνεπάγονται μικρότερο κόστος διεξαγωγής της έρευνας όσο και για ευκολία των συμβούλων οι οποίοι μπορούσαν να απαντήσουν ηλεκτρονικά με οποιαδήποτε ώρα αλλά και τηλεφωνικά σύμφωνα με τη δική τους προτίμηση.

Οι δυσκολίες της συνέντευξης ήταν αρκετές. Αυτές οφείλονταν είτε σε μνημονικούς παράγοντες, καθότι είχε ήδη περάσει αρκετός καιρός από την έναρξη του μέτρου και κάποια στοιχεία δεν ήταν εύκολο να ανακαλεστούν, είτε σε συγκυριακούς λόγους, στη σημασία δηλαδή της έρευνας για τον σύμβουλο, είτε σε άλλους παράγοντες, όπως η απογοήτευση από την απόδοση του μέτρου και ο περιορισμένος χρόνος τους λόγω φόρτου εργασίας.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

A. Προσωπικά στοιχεία Γεωργικών Συμβούλων

Πίνακας 1: Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άνδρας	43	84,3	84,3	84,3
Γυναίκα	8	15,7	15,7	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Το 84,3 % των γεωτεχνικών που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν άνδρες και το 15,7% ήταν γυναίκες.

Πίνακας 2: Ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 33-36	18	35,3	35,3	35,3
37-41	17	33,3	33,3	68,6
42-70	16	31,6	31,6	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Από τους 51 ερωτηθέντες οι 18 ήταν ηλικίας 33-36 (ποσοστό 35,3%), οι 17 ήταν ηλικίας 37-41 (ποσοστό 33,3%) και οι 16 ήταν ηλικίας 42-70 (ποσοστό 31,6%).

Πίνακας 3: Οικογενειακή Κατάσταση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άγαμος/η	9	17,6	17,6	17,6
Έγγαμος/η	41	80,4	80,4	98,0
Διαζευγμένος/η	1	2,0	2,0	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Από τους 51 γεωτεχνικούς οι 41 ήταν έγγαμοι (80,4%), οι 9 ήταν άγαμοι (17,6%) και ο ένας διαζευγμένος.

Πίνακας 4: Εκπαίδευση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΑΕΙ	31	60,8	60,8	60,8
ΑΕΙ & τουλάχιστον 1 Μεταπτυχιακό	20	39,3	39,3	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Όσον αφορά την εκπαίδευση των γεωργικών συμβούλων όλοι είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ και το 39,3 % εξ αυτών διαθέτει και μεταπτυχιακό.

Πίνακας 5: Εκπαιδευτικό Ίδρυμα / Ειδικότητα Γεωργικών Συμβούλων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Φυτική Παραγωγή	25	49,0	49,0	49,0
Ζωική Παραγωγή	1	2,0	2,0	51,0
Αγροτική Οικονομία & Ανάπτυξη	6	11,8	11,8	62,7
Α.Γ.Σ.Α.	3	5,9	5,9	68,6
Κτηνιατρική	3	5,9	5,9	74,5
Τεχνολογία Τροφίμων	1	2,0	2,0	76,5
Α.Π.Θ.	12	23,5	23,5	100,0
Total	51	100,0	100,0	

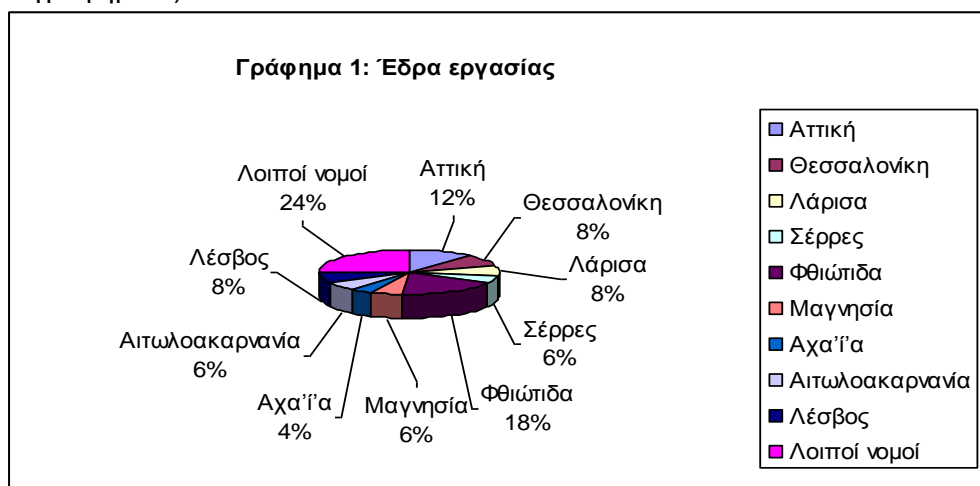
Στην πλειονότητά τους οι Γεωργικοί Σύμβουλοι είναι απόφοιτοι Φυτικής Παραγωγής (49%). Ακολουθούν οι απόφοιτοι Γεωπονίας του Α.Π.Θ. - οι οποίοι δεν έχουν δηλώσει ειδικότητα-κατεύθυνση (23,5%), οι απόφοιτοι Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης (11,8%) και σε μικρότερα ποσοστά οι απόφοιτοι της Α.Γ.Σ.Α. - οι οποίοι δεν είχαν πτυχίο ειδικότητας (5,9%), οι απόφοιτοι Κτηνιατρικής (5,9%) και τέλος, οι απόφοιτοι Ζωικής Παραγωγής (2%) και οι απόφοιτοι Τεχνολογίας Τροφίμων (2%) του Γ.Π.Α..

Πίνακας 6: Έδρα εργασίας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αττική	6	11,8	11,8	11,8
Θεσσαλονίκη	4	7,8	7,8	19,6
Λάρισα	4	7,8	7,8	27,4
Σέρρες	3	5,9	5,9	33,3
Φθιώτιδα	9	17,6	17,6	50,9
Μαγνησία	3	5,9	5,9	56,8
Αχαΐα	2	3,9	3,9	60,7
Αιτωλοακαρνανία	3	5,9	5,9	66,6
Λέσβος	4	7,8	7,8	74,4
Λοιποί νομοί ⁶	13	26,0	26,0	100,0
Total	51	100,0	100,0	

⁶ νομοί Ηρακλείου, Ηλείας, Έβρου, Αργολίδας, Ροδόπης, Χανίων, Γρεβενών, Αρκαδίας, Καρδίτσας, Χαλκιδικής, Κοζάνης, Πέλλας και Κυκλάδων με ποσοστό μόλις το 2% εκάστη.

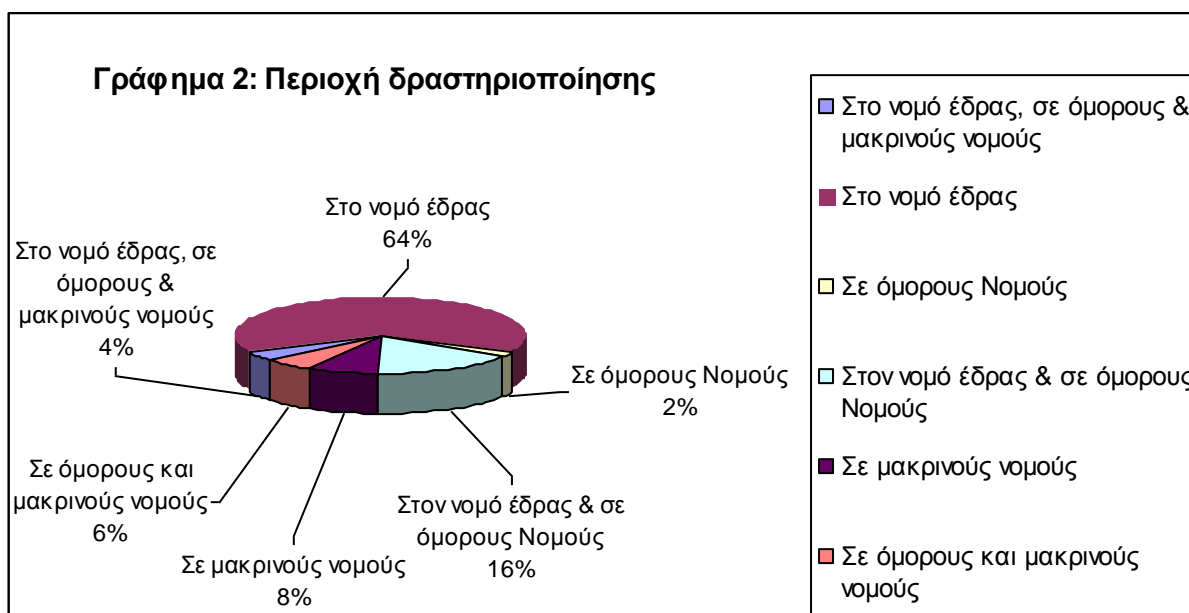
Η έδρα των γεωργικών συμβούλων που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν κυρίως η Φθιώτιδα (ποσοστό 17,6%) και η Αττική (ποσοστό 11,8%), ακολουθούν η Θεσσαλονίκη, η Λάρισα και η Λέσβος (ποσοστό 7,8% εκάστη), οι Σέρρες, η Αιτωλοακαρνανία και η Μαγνησία (ποσοστό 5,9% εκάστη), και η Αχαΐα (ποσοστό 3,9%). Σε άλλους νομούς είχαν έδρα το 26% των γεωτεχνικών-συμβούλων. (βλέπε γράφημα 1).

Πίνακας 7: Περιοχή Δραστηριοποίησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Στο νομό έδρας, σε όμορους & μακρινούς νομούς	2	3,9	3,9	3,9
Στο νομό έδρας	33	64,7	64,7	68,6
Σε όμορους Νομούς	1	2,0	2,0	70,6
Στον νομό έδρας & σε όμορους Νομούς	8	15,7	15,7	86,3
Σε μακρινούς νομούς	4	7,8	7,8	94,1
Σε όμορους και μακρινούς νομούς	3	5,9	5,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Το 64,7% των γεωργικών συμβούλων δραστηριοποιήθηκε αποκλειστικά στο νομό στον οποίο είχε δηλώσει ως έδρα του, το 19,6% αυτών εκτός από την έδρα του δραστηριοποιήθηκε και σε όμορους ή μακρινούς από αυτήν νομούς, ενώ το 15,7% αυτών δραστηριοποιήθηκε εκτός της έδρας του και σε όμορους απ αυτήν νομούς. (βλέπε γράφημα 2).

Πίνακας 8: Σχήμα συμμετοχής

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Φυσικό Πρόσωπο	25	49,0	49,0	49,0
	ΔΟΜΗ	26	51,0	51,0	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Στην έρευνα αυτή του προγράμματος, τα 25 από τα 51 άτομα συμμετείχαν ως Φυσικά Πρόσωπα, και τα 26 άτομα ως γεωργικοί σύμβουλοι σε Δομές.

Πίνακας 9: Συνεργασία με συνεργάτες Συμβούλους (ΤΕΙ)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	14	27,5	27,5	27,5
	Όχι	37	72,5	72,5	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Από τους 51 γεωργικούς συμβούλους μόνο το 27,5% δήλωσε ότι συνεργάστηκε με συνεργάτες γεωργικούς συμβούλους, οι οποίοι είναι απόφοιτοι των Τ.Ε.Ι..

Πίνακας 10: Προηγούμενη Εργασιακή Εμπειρία (είδος)

		Frequency	Percent
Valid	Μελετητής σε ιδιόκτητο ή άλλο μελετητικό γραφείο.	20	39,2
	Σύμβουλος γεωργικών εκμεταλλεύσεων.	11	21,5
	Με εμπόριο γεωργικών φαρμάκων.	4	7,8
	Άλλη δραστηριότητα εκτός των παραπάνω	11	21,5
	Total	46	
Missing	System	5	9,8
	Total	51	100,0

Προϋπόθεση για να πιστοποιηθεί ένας γεωπόνος ως γεωργικός σύμβουλος ήταν η επαγγελματική εμπειρία δύο ετών σε τομέα σχετικό με το πτυχίο του. Από τους 51 γεωργικούς συμβούλους το 39,2% είχε εμπειρία ως μελετητής σε ιδιόκτητο ή άλλο μελετητικό γραφείο, το 21,5% είχε προϋπηρεσία ως σύμβουλος γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ενώ το 7,8% είχαν εμπειρία σχετική με το εμπόριο γεωργικών φαρμάκων. Τέλος, σε ποσοστό 21,5%, διέθεταν προϋπηρεσία σε μια άλλη δραστηριότητα εκτός των τριών προαναφερθεισών δραστηριοτήτων.

Πίνακας 11: Προηγούμενη Εργασιακή Εμπειρία (χρόνος)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολυετή εμπειρία (πάνω από 5 έτη)	38	74,5	74,5	74,5
	Ολιγοετή εμπειρία (2-5 έτη)	13	25,5	25,5	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Επίσης, όσον αφορά τον χρόνο της εργασιακής εμπειρίας, το 74,5% των συμβούλων είχε εμπειρία πάνω από 5 έτη, ενώ το 25,5% είχε εμπειρία 2-5 έτη.

Πίνακας 12: Προηγούμενη Εργασιακή Εμπειρία (φορέας)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δημόσιος Τομέας	3	5,9	5,9	5,9
Ιδιωτικός Τομέας	24	47,1	47,1	53,0
Δημόσιος & Ιδιωτικός Τομέας	21	41,2	41,2	100
Total				
Missing System	3	5,9	5,9	
Total	51	100,0	100,0	

Τέλος, όσον αφορά το φορέα της εργασιακής εμπειρίας, το 47,1% είχε εμπειρία στον ιδιωτικό τομέα, το 41,2% είχε εμπειρία στο δημόσιο και στον ιδιωτικό Τομέα και μόλις το 5,9% είχε εμπειρία αποκλειστικά στο δημόσιο τομέα.

B. Εκπαίδευση- Επιμόρφωση στο πλαίσιο του προγράμματος

Πίνακας 13: Παρακολούθηση Ενημερωτικών Ημερίδων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	39	76,5	76,5	76,5
Όχι	12	23,5	23,5	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 14: Παρακολούθηση Ημερίδας Γ.Π.Α.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	11	21,6	21,6	21,6
Όχι	40	78,4	78,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 15: Παρακολούθηση άλλης επιμόρφωσης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Όχι	51	100,0	100,0	100,0

Σύμφωνα με τα δεδομένα των Πινάκων 13 – 15 τα οποία σχετίζονται με την εκπαίδευση-επιμόρφωση των γεωργικών συμβούλων, η πλειοψηφία των συμβούλων (76,5%) παρακολούθησε κάποια από τις ενημερωτικές ημερίδες που διεξήχθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος. Επιπλέον, το 21,6% παρακολούθησε την ημερίδα για την

παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις, που διοργανώθηκε στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Επαγγελματιών Γεωπόνων, στις 10 -11-07.

Πίνακας 16: Περιοχή διεξαγωγής επιμόρφωσης-ημερίδων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αθήνα	30	58,8	58,8	58,8
Θεσσαλονίκη	13	25,5	25,5	84,3
Λάρισα	8	15,7	15,7	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Οι πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων παρακολούθησε ημερίδες ενημέρωσης- επιμόρφωσης στην Αθήνα (58,8%), ενώ οι υπόλοιποι παρακολούθησαν ημερίδες που πραγματοποιήθηκαν στη Θεσσαλονίκη (25,5%), ή στη Λάρισα (15,7%).

Η επιμόρφωση των ημερίδων ήταν γενική και κάλυψε όλους τους τομείς (Φυτικής Παραγωγής, Ζωικής Παραγωγής και Περιβάλλον-Δάση, θέματα εργασιακής ασφάλειας κ.τ.λ.)

Πίνακας 17: Κριτική της Επιμόρφωσης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ ικανοποιητική	2	3,9	3,9	3,9
Ικανοποιητική	8	15,7	15,7	19,6
Μέτρια	17	33,3	33,3	52,9
Ανεπαρκής	17	33,3	33,3	86,3
Κακή	7	13,7	13,7	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα με το ένα τρίτο των γεωτεχνικών-συμβούλων η επιμόρφωση που παρακολούθησαν ήταν μέτρια, ενώ για άλλο ένα τρίτο ήταν ανεπαρκής. Το 19,6% έκρινε πως η εκπαίδευση ήταν ικανοποιητική ή πολύ ικανοποιητική, ενώ αντίθετα το 13,7% πως ήταν κακή.

Πίνακας 18: Σαφήνεια οδηγιών τρόπου δράσης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	10	19,6	19,6	19,6
Όχι	22	43,1	43,1	62,7
Μερικές	19	37,3	37,3	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα με την πλειοψηφία των γεωτεχνικών-συμβούλων (80,4%), οι οδηγίες που δόθηκαν, κατά την επιμόρφωσή τους, για τον τρόπο δράσης τους στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, δεν ήταν σαφείς. Μόνο το 19,6% απάντησε ότι του εδόθησαν με σαφήνεια οι οδηγίες για τον τρόπο δράσης τους.

Όσον αφορά στη βελτίωση της επιμόρφωσής τους, οι προτάσεις των γεωτεχνικών-συμβούλων έχουν ως εξής:

1. Είναι αναγκαία η τακτική, εκτενής και ολοκληρωμένη επιμόρφωση (12 απαντήσεις).
2. Χρειάζεται καλύτερη οργάνωση του εκπαιδευτικού προγράμματος (11 απαντήσεις).
3. Επιβάλλεται η επιτόπια πρακτική εκπαίδευση και όχι μόνο η θεωρητική εκπαίδευση (10 απαντήσεις).
4. Πρέπει να υπάρχει στοχευμένη - εξειδικευμένη εκπαίδευση με γνώμονα τις περιφερειακές ανάγκες (8 απαντήσεις).
5. Μπορεί να γίνει χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας (e-learning) (4 απαντήσεις).
6. Χρειάζονται καλύτερα καταρτισμένοι εισηγητές εκπαίδευσης (4 απαντήσεις).
7. Προτείνεται η επανενεργοποίηση των Γεωργικών Εφαρμογών (3 απαντήσεις).
8. Χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και επικαιροποίηση των γνώσεων από τους εμπλεκόμενους φορείς προς τους συμβούλους (2 απαντήσεις).

Πίνακας 19: Αναγκαιότητα επανεκπαίδευσης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	48	94,1	94,1	94,1
Όχι	3	5,9	5,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Το 94,1% των συμβούλων θεωρεί ότι ο γεωργικός σύμβουλος πρέπει να επανεκπαιδεύεται, ενώ μόλις το 5,9% θεωρεί πως δεν χρειάζεται.

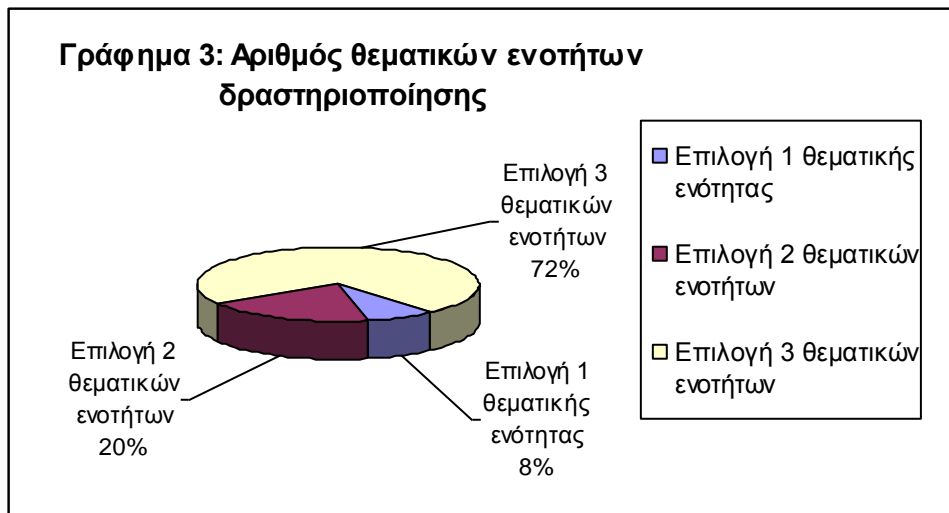
Πίνακας 20: Ρυθμός επανεκπαίδευσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 φορά/3μηνο	3	5,9	5,9	6
	1 φορά/6μηνο	5	9,8	9,8	15,8
	1 φορά/έτος	17	33,3	33,3	49,1
	1 φορά/2ετία	1	2	2	51,1
	1 φορά/3ετία	5	9,8	9,8	60,9
	Στην έναρξη κάθε καινούριου ΠΑΑ	10	19,6	19,6	80,5
	1 φορά/6μηνο & στην έναρξη κάθε καινούριου ΠΑΑ	1	2	2	82,5
	1 φορά/έτος & στην έναρξη κάθε καινούριου ΠΑΑ	8	15,7	15,7	98,2
	Total	50	98,0	100,0	
Missing	System	1	2,0		
	Total	51	100,0		

Επανεκπαίδευση μια φορά το έτος ,προτείνει το 33,3% των γεωργικών συμβούλων. Το 19,6% των Γεωργικών Συμβούλων προτείνει επανεκπαίδευση στην έναρξη κάθε καινούριου Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.), το 15,7% των Γ.Σ. προτείνει επανεκπαίδευση μια φορά ανά έτος και στην έναρξη κάθε καινούριου Π.Α.Α., το 9,8% των Γ.Σ. προτείνει επανεκπαίδευση μία φορά ανά εξάμηνο, το 9,8% των Γ.Σ. προτείνει επανεκπαίδευση μία φορά ανά τριετία και το 5,9% των Γ.Σ προτείνει επανεκπαίδευση μια φορά ανά τρίμηνο.

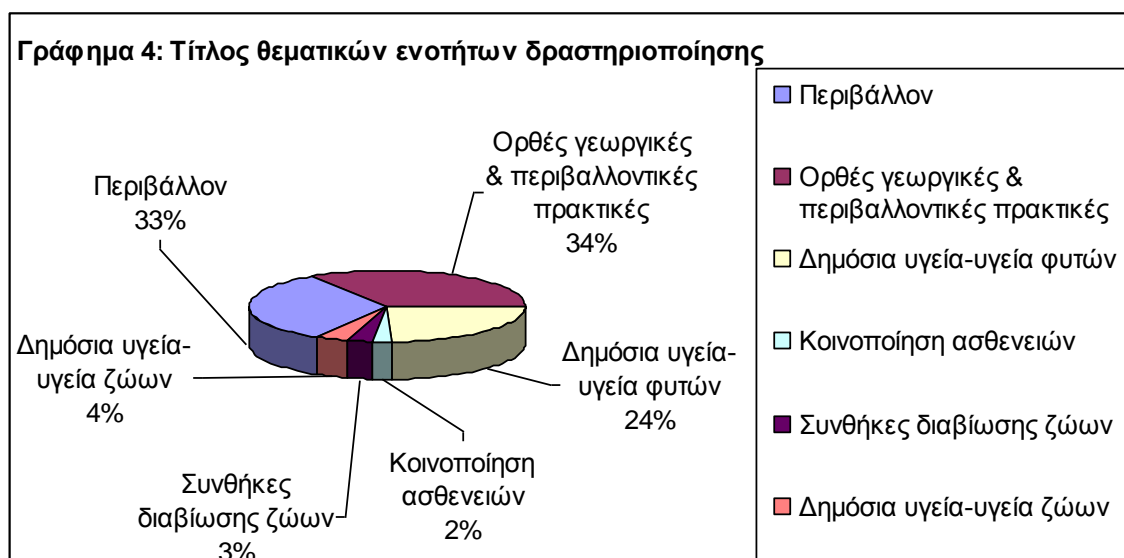
Πίνακας 21: Θεματικές ενότητες δραστηριοποίησης (α)

		Frequency	Percent
Valid	Επιλογή 1 θεματικής ενότητας	4	7,8
	Επιλογή 2 θεματικών ενότητων	10	19,6
	Επιλογή 3 θεματικών ενότητων	37	72,6
	Total	51	100,0

Πίνακας 22: Θεματικές ενότητες δραστηριοποίησης (β)

	Frequency	Percent
Valid Περιβάλλον	44	86,3
Ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές	46	90,2
Δημόσια υγεία-υγεία φυτών	33	64,7
Κοινοποίηση ασθενειών	3	5,9
Συνθήκες διαβίωσης ζώων	4	7,8
Δημόσια υγεία-υγεία ζώων	5	9,8
Total	51	100,0

Όπως διαπιστώνεται από τους Πίνακες 21 και 22 (βλέπε γράφημα 3 και 4), το 72,6% των συμβούλων επέλεξε να δραστηριοποιηθεί σε 3 θεματικές ενότητες, το 19,6% επέλεξε 2 θεματικές ενότητες και το 4% επέλεξε μόνο 1 θεματική ενότητα.

Έτσι, το 90,2% επέλεξε τη θεματική ενότητα «Ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές», το 86,3% επέλεξε τη θεματική ενότητα «Περιβάλλον», το 64,7% επέλεξε τη θεματική ενότητα «Δημόσια υγεία-υγεία φυτών», ενώ οι ενότητες που αφορούν στην κτηνοτροφία επελέγησαν σε σαφώς μικρότερα ποσοστά.

Πίνακας 23: Θεματική ενότητα συμβουλών «Περιβάλλον»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	46	90,2	90,2	90,2
Όχι	5	9,8	9,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 24: Θεματική ενότητα συμβουλών «Ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	47	92,2	92,2	92,2
Όχι	4	7,8	7,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 25: Θεματική ενότητα συμβουλών «Δημόσια υγεία-υγεία φυτών»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	33	64,7	64,7	64,7
Όχι	18	35,3	35,3	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 26: Θεματική ενότητα συμβουλών «Κοινοποίηση ασθενειών»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	2	3,9	3,9	3,9
Όχι	48	94,1	94,1	98,0
3	1	2,0	2,0	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 27: Θεματική ενότητα συμβουλών «Συνθήκες διαβίωσης ζώων»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	3	5,9	5,9	5,9
Όχι	48	94,1	94,1	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 28: Θεματική ενότητα συμβουλών «Δημόσια υγεία-υγεία ζώων»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	4	7,8	7,8	7,8
Όχι	47	92,2	92,2	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 29: Θεματική ενότητα συμβουλών «Εφαρμογή της ΚΑΠ»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	18	35,3	35,3	35,3
Όχι	33	64,7	64,7	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 30: Θεματική ενότητα συμβουλών «Αγροτική Ανάπτυξη»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	8	15,7	15,7	15,7
Όχι	43	84,3	84,3	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 31: Θεματική ενότητα συμβουλών «Οργάνωση & προγραμματισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	14	27,5	27,5	27,5
Όχι	37	72,5	72,5	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 32: Θεματική ενότητα συμβουλών «Προϊόντα ποιότητας»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	14	27,5	27,5	27,5
Όχι	37	72,5	72,5	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 33: Θεματική ενότητα συμβουλών «Αναδιάρθρωσεις γεωργικών εκμ/σεων (φυτικής & ζωικής παραγωγής)»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	10	19,6	19,6	19,6
Όχι	41	80,4	80,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 34: Θεματική ενότητα συμβουλών «Θέματα ασφάλειας εργασίας»

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	44	86,3	91,7	91,7
Όχι	4	7,8	8,3	100,0
Total	48	94,1	100,0	
Missing System	3	5,9		
Total	51	100,0		

Σύμφωνα με τους Πίνακες 23 έως 34 οι συμβουλές που παρασχέθηκαν στους δικαιούχους που συμμετείχαν στο πρόγραμμα αφορούν στις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές πρακτικές (92,2% των συμβούλων), στα θέματα ασφάλειας εργασίας (91,7% των συμβούλων), στο περιβάλλον (90,2% των συμβούλων), στη δημόσια υγεία – υγεία φυτών (64,7%), στην εφαρμογή της ΚΑΠ (35,3%), στην οργάνωση και τον προγραμματισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (27,5%) και στην παραγωγή προϊόντων ποιότητας (27,5%). Επίσης, σε μικρότερο βαθμό, παρασχέθηκαν συμβουλές σχετικά με την αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (19,6%), την αγροτική ανάπτυξη (15,7%), τη δημόσια υγεία – υγεία ζώων (7,8%), τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων (5,9%) και την κοινοποίηση ασθενειών (3,9%).

Στις συμβουλές για τις ανωτέρω θεματικές ενότητες περιλαμβάνονται υποχρεωτικά και οι συμβουλές για την εργασιακή ασφάλεια, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από την πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων απαιτείται η επανεκπαίδευση των γεωργών σε όλους τους τομείς (39 απαντήσεις). Επιπλέον, οι

σύμβουλοι ανέφεραν την ανάγκη περισσότερο εξειδικευμένης επανεκπαίδευσης στις ενότητες:

1. Οργάνωση και προγραμματισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων (6 απαντήσεις),
2. Νέα ΚΑΠ (5 απαντήσεις).
3. Αγροτική ανάπτυξη (5 απαντήσεις).
4. Προϊόντα ποιότητας (4 απαντήσεις).
5. Αναδιάρθρωση εκμεταλλεύσεων (4 απαντήσεις).
6. Ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές (4 απαντήσεις).
7. Περιβάλλον (3 απαντήσεις).
8. Φυτική παραγωγή (2 απαντήσεις) και
9. Δημόσια υγεία - υγεία φυτών (2 απαντήσεις).

Γ. Εφαρμογή του συστήματος

Πίνακας 35: Πληροφόρηση από δημοσίευση στην Εφημερίδα Κυβερνήσεως των Αποφάσεων Εφαρμογής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	11	21,6	21,6	21,6
Όχι	40	78,4	78,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 36: Πληροφόρηση από ιστοσελίδα ΥΠΑΑΤ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	23	45,1	45,1	45,1
Όχι	28	54,9	54,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 37: Πληροφόρηση από ΓΕΩΤΕΕ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	10	19,6	19,6	19,6
Όχι	41	80,4	80,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 38: Πληροφόρηση από δημοσίευση σε εφημερίδα ή περιοδικό

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	4	7,8	7,8	7,8
	Όχι	47	92,2	92,2	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 39: Πληροφόρηση από ανακοίνωση σε Δήμο-Νομαρχία-Περιφέρεια

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Όχι	51	100,0	100,0	100,0

Πίνακας 40: Πληροφόρηση από ιστοσελίδα ΑΓΡΟΤΥΠΟΥ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	4	7,8	7,8	7,8
	Όχι	47	92,2	92,2	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 41: Πληροφόρηση από ιστοσελίδα AGRONEWS

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	10	19,6	19,6	19,6
	Όχι	41	80,4	80,4	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 42: Πληροφόρηση από ιστοσελίδα AGREENDA

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	6	11,8	11,8	11,8
	Όχι	45	88,2	88,2	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 43: Πληροφόρηση από ιστοσελίδα ΓΕΩΤΕΕ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	7	13,7	13,7	13,7
Όχι	44	86,3	86,3	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 44: Πληροφόρηση από ιστοσελίδα Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	1	2,0	2,0	2,0
Όχι	50	98,0	98,0	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πίνακας 45: Πληροφόρηση από γνωστό

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	2	3,9	3,9	3,9
Όχι	49	96,1	96,1	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Όσον αφορά την ενημέρωσή τους σχετικά με το σύστημα γεωργικών συμβουλών, από τους πίνακες 35 έως 45 διαπιστώνεται ότι η πλειονότητα των συμβούλων δήλωσε πως ενημερώθηκε από την ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (45,1%), ενώ ακολουθούν η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (21,6%) και το ΓΕΩΤΕΕ (19,6%). Αρκετοί σύμβουλοι ,δήλωσαν επίσης ως πηγές πληροφόρησής τους τις ιστοσελίδες των AGRONEWS (19,6%), AGRENDA (11,8%) και ΑΓΡΟΤΥΠΟΣ (7,8%). Τέλος, ως μικρότερης σημασίας πηγές αναφέρθηκαν οι δημοσιεύσεις σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά (7,8%), οι γνωστοί (3,9%) και η ιστοσελίδα του Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π. (2%).

Πίνακας 46: Ικανοποίηση από εγχειρίδια-οδηγίες

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πάρα πολύ	1	2,0	2,0	2,0
	Πολύ	3	5,9	6,0	8,0
	Αρκετά	12	23,5	24,0	32,0
	Λίγο	19	37,3	38,0	70,0
	Καθόλου	15	29,4	30,0	100,0
	Total	50	98,0	100,0	
Missing	System	1	2,0		
	Total	51	100,0		

Τα δύο τρίτα των συμβούλων δεν έμειναν ικανοποιημένα από τα εγχειρίδια-οδηγίες της Αρχής Εκπαίδευσης-Επιμόρφωσης. Μετρίως ικανοποιημένο εμφανίζεται το 23,5% ενώ ικανοποιημένο μόλις το 7,9%.

Πίνακας 47: Ικανοποίηση από Οδηγό Γεωργικών Συμβουλών

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πάρα πολύ	1	2,0	2,2	2,2
	Πολύ	7	13,7	15,6	17,8
	Αρκετά	19	37,3	42,2	60,0
	Λίγο	13	25,5	28,9	88,9
	Καθόλου	2	3,9	4,4	93,3
	Δεν τον έχω διαβάσει	3	5,9	6,7	100,0
	Total	45	88,2	100,0	
Missing	System	6	11,8		
	Total	51	100,0		

Το 37,3% των συμβούλων δήλωσε αρκετά ικανοποιημένο από τον Οδηγό Γεωργικών Συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ το 29,4% δεν δήλωσε ικανοποιημένο. Το 15,7% εμφανίζεται πολύ έως πάρα πολύ ικανοποιημένο, ενώ ένα ποσοστό 5,9% δεν το διάβασε.

Πίνακας 48: Προσωπικός εντοπισμός συμμετεχόντων αγροτών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	51	100,0	100,0	100,0

Σύμφωνα με τους γεωργικούς συμβούλους, οι δικαιούχοι γεωργοί που συμμετείχαν στο πρόγραμμα εντοπίστηκαν από τους ίδιους, γεγονός που συνεπάγεται ότι ουδείς γεωργός απευθύνθηκε σε αυτούς για να ενταχθεί στο πρόγραμμα.

Πίνακας 49: Τρόπος εντοπισμού γεωργών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Από προσωπικό πελατολόγιο-γνωριμίες	29	56,9	56,9	56,9
Από πελατολόγιο ΔΟΜΗΣ	20	39,2	39,2	96,1
Από άλλο σύμβουλο	2	3,9	3,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Η προσέγγιση των γεωργών έγινε διαμέσου του προσωπικού πελατολογίου-γνωριμιών των γεωργικών συμβούλων (56,9%), ή του πελατολογίου της Δομής (39,2%) ενώ ένα μικρό ποσοστό (3,9%) στηρίχθηκε σε άλλους συμβούλους.

Πίνακας 50: Η στάση των δικαιούχων αγροτών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Μεγάλο ενδιαφέρον & προθυμία συνεργασίας	16	31,4	32,0	32,0
Αδιαφορία	26	51,0	52,0	84,0
Καχυποψία	5	9,8	10,0	94,0
Αδιαφορία και καχυποψία	3	5,9	6,0	100,0
Total	50	98,0	100,0	
Missing System	1	2,0		
Total	51	100,0		

Σύμφωνα με την πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων (ποσοστό 51%) οι δικαιούχοι γεωργοί επέδειξαν αδιαφορία σε σχέση με το πρόγραμμα. Αντίθετα, ποσοστό 31,4% των συμβούλων δήλωσε ότι οι γεωργοί επέδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και προθυμία συνεργασίας ενώ σε μικρότερο ποσοστό οι σύμβουλοι αντιμετωπίστηκαν με καχυποψία(10%) ή ταυτόχρονα με αδιαφορία και καχυποψία (5,9%).

Πίνακας 51: Βαθμός κατανόησης της σημασίας του μέτρου από τους αγρότες

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πάρα πολύ	2	3,9	3,9	3,9
	Πολύ	3	5,9	5,9	9,8
	Αρκετά	13	25,5	25,5	35,3
	Λίγο	19	37,3	37,3	72,5
	Καθόλου	14	27,5	27,5	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα με την πλειοψηφία των γεωτεχνικών-συμβούλων (64,8%) οι γεωργοί ελάχιστα κατανόησαν τη σημασία του προγράμματος. Σύμφωνα με το 25,5% των συμβούλων οι γεωργοί κατανόησαν αρκετά το πρόγραμμα, ενώ μόλις το 9,8% των συμβούλων θεωρεί ότι ο βαθμός κατανόησης ήταν πολύ έως εξαιρετικά ικανοποιητικός.

Πίνακας 52: Αριθμός επισκέψεων στις εκμεταλλεύσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	10	19,6	19,6	19,6
	2	14	27,5	27,5	47,1
	3	16	31,4	31,4	78,4
	4	3	5,9	5,9	84,3
	5	4	7,8	7,8	92,2
	10	1	2,0	2,0	94,1
	Καμία	1	2,0	2,0	96,1
	7	1	2,0	2,0	98,0
	Κάθε μέρα	1	2,0	2,0	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το 31,4% των συμβούλων επισκέφτηκε τις συνεργαζόμενες εκμεταλλεύσεις τρεις φορές κατά μέσο όρο, ενώ το 27,5% τις επισκέφτηκε δύο φορές κατά μέσο όρο. Το 19,6% τις επισκέφτηκε μία φορά κατά μέσο όρο, ενώ πάνω από τρεις επισκέψεις πραγματοποίησε το 15,7% των συμβούλων.

Πίνακας 53: Ευκολία πρόσβασης στις εκμεταλλεύσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	42	82,4	84,0	84,0
	Όχι	8	15,7	16,0	100,0
	Total	50	98,0	100,0	
Missing	System	1	2,0		
	Total	51	100,0		

Το 82,4% δήλωσε ότι η πρόσβαση προς τις συνεργαζόμενες εκμεταλλεύσεις ήταν εύκολη, ενώ το 15,7% δήλωσε ότι δεν είχε εύκολη πρόσβαση.

Πίνακας 54: Μέσος όρος απόστασης συνεργαζόμενων εκμεταλλεύσεων από την έδρα του συμβούλου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ακτίνα 5-15 χλμ.	4	7,8	7,8	7,8
	Ακτίνα 50 χλμ.	27	52,9	52,9	60,8
	Ακτίνα 100 χλμ.	9	17,6	17,6	78,4
	Ακτίνα >100 χλμ.	11	21,6	21,6	100,0
Total		51	100,0	100,0	

Στην πλειοψηφία τους (52,9%) οι σύμβουλοι συνεργάστηκαν με αγρότες των οποίων οι εκμεταλλεύσεις βρισκόταν, κατά μέσο όρο, σε απόσταση 50 χιλιόμετρα από την έδρα τους. Το 21,6% των συμβούλων συνεργάστηκε με αγρότες οι οποίοι βρίσκονταν σε εκμεταλλεύσεις σε μέση απόσταση τουλάχιστον 100 χιλιόμετρα από την έδρα τους. Το 17,6% έδρασε σε μια ακτίνα μέχρι 100 χιλιόμετρα, ενώ το 7,8% των γεωργικών συμβούλων ασχολήθηκε με εκμεταλλεύσεις που απείχαν 5 -15 χιλιόμετρα από την έδρα τους.

Πίνακας 55: Επάρκεια ενημέρωσης για τον τρόπο συμπλήρωσης των υποδειγμάτων ΥΑ 328821/6-10-08

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	25	49,0	49,0	49,0
Όχι	26	51,0	51,0	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Μόνο οι μισοί από τους γεωργικούς συμβούλους δήλωσαν ότι ενημερώθηκαν επαρκώς για τον τρόπο συμπλήρωσης των υποδειγμάτων της Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) με αριθμό 328821/6-10-08.

Πίνακας 56: Δυσκολία συμπλήρωσης υποδειγμάτων ΥΑ 328821/6-10-08

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Εύκολη	49	96,1	96,1	96,1
Δύσκολη	2	3,9	3,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα πάντως με το 96,1% των συμβούλων, η διαδικασία συμπλήρωσης των υποδειγμάτων της ΥΑ 328821/6-10-08 ήταν εύκολη.

Πίνακας 57: Υπόδειγμα μέγιστης δυσκολίας συμπλήρωσης υποδειγμάτων ΥΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Υποδείγματα 5 & 6	2	3,9	100,0	100,0
Missing System	49	96,1		
Total	51	100,0		

Σε ένα πολύ μικρό ποσοστό τους (3,9%) οι σύμβουλοι δήλωσαν ότι τα υποδείγματα 5 & 6 ήταν δύσκολα στην συμπλήρωση.

Πίνακας 58: Χρόνος συμπλήρωσης υποδειγμάτων ΥΑ 328821/6-10-08

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Γρήγορη	45	88,2	88,2	88,2
Χρονοβόρα	6	11,8	11,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Το 88,2% των συμβούλων δήλωσε ότι η συμπλήρωση των υποδειγμάτων της ΥΑ 328821/6-10-08 δεν ήταν χρονοβόρα, ενώ μόνο το 11,8% ότι ήταν χρονοβόρα.

Πίνακας 59: Χρονοβόρα υποδείγματα ΥΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Υποδείγματα 5 & 6	4	7,8	66,7	66,7
	Όλα	2	3,9	33,3	100,0
	Total	6	11,8	100,0	
Missing	System	45	88,2		
	Total	51	100,0		

Από το 11,8% που δήλωσε ότι η συμπλήρωση των υποδειγμάτων της ΥΑ 328821/6-10-08 ήταν χρονοβόρα το 66,7% δήλωσε πως τα χρονοβόρα υποδείγματα κατά τη συμπλήρωσή τους ήταν τα 5 & 6.

Σύμφωνα με τους γεωργικούς συμβούλους άλλες δυσκολίες που αντιμετώπισαν ήταν:

1. Η έλλειψη συγκεκριμένης κατεύθυνσης οδηγιών (5 απαντήσεις).
2. Οι αντίξοες συνθήκες μετάβασης από και προς τα νησιά καθώς και τα αυξημένα έξοδα μετακίνησης λόγω μεγάλων αποστάσεων (3 απαντήσεις).
3. Η δυσλειτουργία στην πληρωμή επειδή η επιδότηση δεν δινόταν απευθείας στο σύμβουλο αλλά στον αγρότη (3 απαντήσεις).
4. Τα προβλήματα επικοινωνίας με τους υπεύθυνους φορείς (2 απαντήσεις).
5. Η γραφειοκρατία (2 απαντήσεις).

Πίνακας 60: Ανάγκη επιπλέον συμπλήρωσης εντύπων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	24	47,1	47,1	47,1
	Όχι	26	51,0	51,0	98,0
	Δεν ξέρω	1	2,0	2,0	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα με το 47,1% των συμβούλων υπάρχει ανάγκη συμπλήρωσης επιπλέον εντύπων για την αρτιότητα του προγράμματος.

Πίνακας 61: Ενδεδειγμένος αριθμός εντύπων προς συμπλήρωση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	15	29,4	30,0	30,0
	Όχι	35	68,6	70,0	100,0
	Total	50	98,0	100,0	
Missing	System	1	2,0		
	Total	51	100,0		

Σύμφωνα με το 68,6% των συμβούλων ο αριθμός εντύπων που συμπλήρωσε ήταν ο ενδεδειγμένος, ενώ ποσοστό 29,4% θεωρεί ότι θα μπορούσαν να είναι λιγότερα. Σύμφωνα με τους τελευταίους η συγχώνευση αφορά στα στοιχεία των υποδειγμάτων 5 και 6.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί, ότι έξι σύμβουλοι πρότειναν την πλήρη ψηφιοποίηση της διαδικασίας.

Πίνακας 62: Ταχεία συμπλήρωση-κατάθεση εντύπων-πληρωμή

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	14	27,5	27,5	27,5
	Όχι	13	25,5	25,5	52,9
	Μάλλον	24	47,1	47,1	100,0
Total		51	100,0	100,0	

Σε ποσοστό 74,6% οι σύμβουλοι δήλωσαν ότι η διαδικασία της συμπλήρωσης, κατάθεσης των εντύπων και πληρωμής ήταν γρήγορη.

Πίνακας 63: Ποσοστό αμοιβής συμβούλων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	100%	7	13,7	13,7	13,7
	80%	39	76,5	76,5	90,2
	Άλλο %	5	9,8	9,8	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Η πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων (76,5%) δήλωσε ότι πληρώθηκε για το 80%, που αντιστοιχεί στην χρηματοδότηση του μέτρου 1.1.4, και το 13,7% για το 100%. Αντίστροφα, το 9,8% πληρώθηκε με άλλο, μικρότερο ποσοστό, καθώς, όπως δήλωσαν οι σύμβουλοι αυτοί, οι δικαιούχοι παραγωγοί τους εκμεταλλεύτηκαν και

κράτησαν ένα ποσοστό της χρηματοδότησης για να δεχτούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα. Όσον δε αφορά στην πλειοψηφία των συμβούλων που αμείφθηκε μόνο με το 80%, κατά την άποψή τους αυτό συνέβη κυρίως γιατί οι γεωργοί δεν έχουν μάθει να πληρώνουν για την παροχή υπηρεσιών (26 απαντήσεις). Άλλα αίτια που αναφέρθηκαν από τους συμβούλους είναι ότι είτε οι γεωργοί δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να τους πληρώσουν (9 απαντήσεις), είτε γιατί είχαν γίνει εξαρχής κάποιοι διακανονισμοί (είχε συμφωνηθεί αρχικά, είτε συνδυάστηκε & με άλλες αμοιβές της ήδη υπάρχουσας συνεργασίας, είτε ήταν συγγενικά πρόσωπα και δεν ζητήθηκαν χρήματα – 3 απαντήσεις) είτε, τέλος, διότι οι γεωργοί δεν έμειναν ικανοποιημένοι από τη συνεργασία (1 απάντηση).

Πίνακας 64: Αριθμός συμβάσεων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-12	18	35,4	35,4	35,4
14-39	16	31,7	31,7	67,1
42-50	17	33,4	33,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πρέπει επιπροσθέτως να σημειωθεί, ότι το 35,4% των συμβούλων είχε συνάψει από 1 έως 12 συμβάσεις, το 31,7% είχε συνάψει 14 έως 39 συμβάσεις και το 33,4% είχε συνάψει 42 - 50 συμβάσεις.

Πίνακας 65: Αγρότες που ενδιαφέρθηκαν αλλά δεν συμμετείχαν

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Όχι, όλοι όσοι ενδιαφέρθηκαν συμμετείχαν	17	33,3	33,3	33,3
Ναί	34	66,7	66,7	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Επιπλέον, το 66,7% των συμβούλων δήλωσε ότι υπήρχαν γεωργοί που παρότι ενδιαφέρθηκαν για το πρόγραμμα τελικά δεν συμμετείχαν, ενώ το 33,3% απάντησε ότι όλοι όσοι ενδιαφέρθηκαν συμμετείχαν. Ο αριθμός των γεωργών που ενδιαφέρθηκαν αλλά δεν συμμετείχαν κυμαίνεται από 1 έως 6 στο 34,8% των περιπτώσεων, από 10 έως 20 για το 34,7% και πάνω από 25 για το 30,1%.

Όσον δε αφορά στους λόγους για τους οποίους οι δικαιούχοι αγρότες, παρότι ενδιαφέρθηκαν, τελικά δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα, αυτοί σύμφωνα με τους γεωργικούς συμβούλους είναι:

1. Η ανυπαρξία οικονομικού οφέλους (13 απαντήσεις).
2. Η μη συνειδητοποίηση της σημασίας του μέτρου (7 απαντήσεις).
3. Τα μη δελεαστικά κίνητρα (4 απαντήσεις).
4. Η εξάντληση του ανώτερου ορίου δικαιούχων από τον σύμβουλο (3 απαντήσεις).
5. Η δυσπιστία για τα αποτελέσματα του μέτρου (2 απαντήσεις).
6. Η λήξη της προθεσμίας κατάθεσης δικαιολογητικών των δικαιούχων αγροτών (2 απαντήσεις).

Δ. Σχέση των Γεωργικών Συμβούλων με τους αγρότες

Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ γεωργικών συμβούλων και δικαιούχων αγροτών, το 64,7% των συμβούλων θεωρεί ότι ο ρόλος του είναι αυτός του συνεργάτη του αγρότη, με στόχο την από κοινού εξεύρεση των βέλτιστων λύσεων των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο αγρότης. Επιπλέον, το 39,2% των συμβούλων κρίνει ότι ο ρόλος του είναι του ειδικού ο οποίος παρέχει οδηγίες τις οποίες ο αγρότης πρέπει απαραίτητως να εφαρμόσει. Επίσης, το 19,6% πιστεύει ότι ο ρόλος του συμβούλου είναι στο να ανταποκρίνεται στα αιτήματα των αγροτών για συγκεκριμένες πληροφορίες και μόλις το 7,8% θεωρεί ότι ο ρόλος του συμβούλου είναι του ειδικού που παρέχει οδηγίες τις οποίες ο γεωργός επιλέγει εάν θα εφαρμόσει.

Από την άλλη, σύμφωνα με τους γεωτεχνικούς-συμβούλους, το 74,5% των συμβούλων θεωρεί ότι, ο ρόλος του αγρότη είναι να συνεργάζεται μαζί τους, ώστε να καταλήγουν από κοινού στους καλύτερους τρόπους επίλυσης των προβλημάτων του για τη βελτίωση της εκμετάλλευσής του. Επιπροσθέτως, το 27,5% κρίνει ότι ο ρόλος του αγρότη είναι να τους εμπιστεύεται και να εφαρμόζει οπωσδήποτε τις οδηγίες τους, να απαιτεί συγκεκριμένες συμβουλές για την επίλυση των προβλημάτων που οι ίδιοι κρίνουν ως σημαντικά (21,6%), ή, τέλος, να εφαρμόζει κατά βούληση τις συστάσεις τους (2%).

Στην πράξη, σύμφωνα πάντα με τους γεωργικούς συμβούλους αυτό που συνέβη ήταν ότι οι σύμβουλοι συνεργάστηκαν με τους αγρότες για την από κοινού εξεύρεση λύσεων (51%), παρείχαν οδηγίες τις οποίες οι γεωργοί θα επέλεγαν εάν θα τις εφαρμόσουν ή όχι (31,4%), παρείχαν οδηγίες τις οποίες έπρεπε οπωσδήποτε να

εφαρμόσουν οι γεωργοί (25,5%), ή, τέλος, ανταποκρίθηκαν σε συγκεκριμένα αιτήματα των γεωργών (5,9%).

Σύμφωνα πάντα με τη γνώμη των γεωτεχνικών-συμβούλων, στην πράξη οι γεωργοί άκουσαν τις συμβουλές των γεωπόνων αλλά τις εφάρμοσαν κατά βούληση (52,9% των συμβούλων), συνεργάστηκαν με τους συμβούλους για την εξεύρεση κοινά αποδεκτών λύσεων (33,3%), εμπιστεύτηκαν και εφάρμοσαν τις οδηγίες των συμβούλων (9,8% των συμβούλων), ή, τέλος, απαίτησαν συγκεκριμένες συμβουλές για την επίλυση προβλημάτων που αυτοί θεωρούν ως σημαντικά (9,8% των συμβούλων).

Πίνακας 66: Βαθμός ύπαρξης γνώσεων σημαντικών για τη σωστή εφαρμογή του προγράμματος από την πλευρά των γεωργών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ	2	3,9	3,9	3,9
Αρκετά	25	49,0	49,0	52,9
Λίγο	21	41,2	41,2	94,1
Καθόλου	3	5,9	5,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα με το 49% των γεωτεχνικών-συμβούλων οι γεωργοί διαθέτουν σε αρκετό βαθμό γνώσεις οι οποίες είναι σημαντικές για την σωστή εφαρμογή του προγράμματος, ενώ σύμφωνα με το 41,2% οι γεωργοί διαθέτουν λίγες γνώσεις.

Ειδικότερα, τα θέματα στα οποία οι γεωργικοί σύμβουλοι θεωρούν ότι οι δικαιούχοι αγρότες κατέχουν, τουλάχιστον σε αρκετό βαθμό, σημαντικές γνώσεις είναι:

1. Οι τεχνικές παραγωγής (22 απαντήσεις).
2. Οι Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής/Πολλαπλή συμμόρφωση (8 απαντήσεις).
3. Η οργάνωση και διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων (2 απαντήσεις).

Πίνακας 67: Παροχή συμβουλών με ατομικές συναντήσεις στην εκμετάλλευση δικαιούχου

	1 = κατά κύριο λόγο, 6 = καθόλου	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	29	56,9	56,9	56,9
	2	5	9,8	9,8	66,7
	3	1	2,0	2,0	68,6
	4	7	13,7	13,7	82,4
	5	6	11,8	11,8	94,1
	6	3	5,9	5,9	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το 56,9% των συμβούλων παρέιχε τις συμβουλές προς τους γεωργούς κατά κύριο λόγο με ατομικές συναντήσεις στην εκμετάλλευση του δικαιούχου.

Πίνακας 68: Παροχή συμβουλών με ατομικές συναντήσεις στην έδρα συμβούλου

	1 = κατά κύριο λόγο, 6 = καθόλου	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	13	25,5	25,5	25,5
	2	6	11,8	11,8	37,3
	3	2	3,9	3,9	41,2
	4	2	3,9	3,9	45,1
	6	28	54,9	54,9	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Η πλειοψηφία των συμβούλων (54,9%) δεν επέλεξε να παρέχει συμβουλές με ατομικές συναντήσεις στην έδρα τους, έναντι του 25,5% που το επέλεξε ως κύριο μέσο επικοινωνίας – παροχής συμβουλών.

Πίνακας 69: Παροχή συμβουλών με ομαδικές συναντήσεις στην περιοχή δικαιούχου

1 = κατά κύριο λόγο, 6 = καθόλου		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	3	5,9	5,9	5,9
	2	5	9,8	9,8	15,7
	4	4	7,8	7,8	23,5
	5	1	2,0	2,0	25,5
	6	38	74,5	74,5	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Η συντριπτική πλειοψηφία (74,5%) των γεωργικών συμβούλων δεν παρέχει συμβουλές διαμέσου ομαδικών συναντήσεων στην περιοχή των δικαιούχων γεωργών.

Πίνακας 70: Παροχή συμβουλών με ομαδικές συναντήσεις στην έδρα συμβούλου

1 = κατά κύριο λόγο, 6 = καθόλου		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	7	13,7	13,7	13,7
	2	4	7,8	7,8	21,6
	4	1	2,0	2,0	23,5
	5	1	2,0	2,0	25,5
	6	38	74,5	74,5	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το μεγαλύτερο ποσοστό (74,5%) των συμβούλων δεν παρέχει συμβουλές με ομαδικές συναντήσεις στην έδρα του συμβούλου, έναντι του 13,7% που το επέλεξε ως πρωτεύων μέσο συνεργασίας με τους δικαιούχους αγρότες.

Πίνακας 71: Παροχή συμβουλών με διανομή ενημερωτικού υλικού

	1 = κατά κύριο λόγο, 6 = καθόλου	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	10	19,6	19,6	19,6
	2	7	13,7	13,7	33,3
	3	11	21,6	21,6	54,9
	4	1	2,0	2,0	56,9
	5	3	5,9	5,9	62,7
	6	19	37,3	37,3	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το 37,3% των γεωργικών συμβουλών απάντησε ότι δεν χρησιμοποιήθηκε διανομή ενημερωτικού υλικού στους γεωργούς, έναντι του 33,3% που διένειμε σχετικό υλικό και του 29,5% που το διένειμε σε κάποιο βαθμό.

Πίνακας 72: Παροχή συμβουλών με τηλεφωνική επικοινωνία ή άλλο τρόπο

	1 = κατά κύριο λόγο, 6 = καθόλου	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κατά κύριο λόγο	1	2,0	2,0	2,0
	Λιγότερο	1	2,0	2,0	3,9
	Καθόλου	49	96,1	96,1	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το σύνολο σχεδόν των γεωργικών συμβουλών δήλωσε ότι δεν παρείχε συμβουλές διαμέσου τηλεφωνικής επικοινωνίας ή με κάποιον άλλο τρόπο στους γεωργούς.

Πίνακας 73: Βαθμός βελτίωσης της παραγωγικότητας-ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	Πάρα πολύ	2	3,9	3,9	3,9
	Πολύ	1	2,0	2,0	5,9
	Αρκετά	11	21,6	21,6	27,5
	Λίγο	29	56,9	56,9	84,3
	Καθόλου	8	15,7	15,7	100,0
	Total	51	100,0	100,0	

Το 56,9% των συμβούλων εξέφρασε την γνώμη ότι η παραγωγικότητα- ανταγωνιστικότητα των εκμεταλλεύσεων των συνεργαζόμενων γεωργών βελτιώθηκε σε ελάχιστο βαθμό, ενώ το 15,7% ότι ουδόλως βελτιώθηκε. Σύμφωνα εξάλλου με το 21,6% των συμβούλων η βελτίωση ήταν μέτρια ενώ θετική εκτίμηση έχει μόλις το 5,9%.

Πίνακας 74: Βελτίωση περιβαλλοντικών επιδόσεων εκμεταλλεύσεων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	3	5,9	5,9	5,9
Πολύ	2	3,9	3,9	9,8
Αρκετά	20	39,2	39,2	49,0
Λίγο	20	39,2	39,2	88,2
Καθόλου	6	11,8	11,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τους συμβούλους η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων ήταν μάλλον μέτρια (78,4%) ενώ θετική θεωρείται από το 9,8% των συμβούλων και μηδαμινή από το 11,8%.

Πίνακας 75: Βελτίωση διαχειριστικών ικανοτήτων των γεωργών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	1	2,0	2,0	2,0
Πολύ	4	7,8	7,8	9,8
Αρκετά	21	41,2	41,2	51,0
Λίγο	19	37,3	37,3	88,2
Καθόλου	6	11,8	11,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Και όσον αφορά στη βελτίωση των διαχειριστικών ικανοτήτων των δικαιούχων γεωργών η εκτίμηση των συμβούλων είναι πως αυτή ήταν μάλλον μέτρια (78,5%). Θετική είναι η εκτίμηση του 9,8% ενώ αρνητική του 11,8% των συμβούλων.

Πίνακας 76: Ενημέρωση των γεωργών για νέες τεχνικές-καινοτομίες

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	2	3,9	3,9	3,9
Πολύ	7	13,7	13,7	17,6
Αρκετά	10	19,6	19,6	37,3
Λίγο	25	49,0	49,0	86,3
Καθόλου	7	13,7	13,7	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Αναφορικά με την ενημέρωσή των γεωργών για νέες τεχνικές-καινοτομίες, αυτή σύμφωνα με τους συμβούλους ήταν επίσης μέτρια (68,6%). Ικανοποιητική ενημέρωση στους γεωργούς θεωρεί ότι παρασχέθηκε το 17,6% των συμβούλων, ενώ ουδεμία το 13,7% των συμβούλων.

Σχετικά με τις τεχνικές-καινοτομίες για τις οποίες ενημερώθηκαν τουλάχιστον σε αρκετό βαθμό οι δικαιούχοι αγρότες, αυτές σύμφωνα με την άποψη των γεωργικών συμβούλων είναι:

1. Θέματα βιολογικής γεωργίας (4 απαντήσεις).
2. Διαχείριση αποβλήτων (4 απαντήσεις).
3. Ολοκληρωμένη διαχείριση (3 απαντήσεις).
4. Καλλιεργητικές τεχνικές (3 απαντήσεις).
5. Μηχανολογικός εξοπλισμός (3 απαντήσεις).
6. Φυτοπροστασία (3 απαντήσεις).

Πίνακας 77: Εφαρμογή τεχνικών καινοτομιών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	2	3,9	3,9	3,9
Πολύ	1	2,0	2,0	5,9
Αρκετά	11	21,6	21,6	27,5
Λίγο	18	35,3	35,3	62,7
Καθόλου	19	37,3	37,3	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Σύμφωνα με το 37,3% των συμβούλων το πρόγραμμα δεν συνέβαλε στην εφαρμογή καμίας τεχνικής καινοτομίας, ενώ σύμφωνα με το 56,9% η εφαρμογή καινοτομιών ήταν μάλλον περιορισμένη. Μόλις το 5,9% των συμβούλων θεωρεί ότι το

πρόγραμμα συνέβαλε στην εφαρμογή τεχνικών καινοτομιών στις εκμεταλλεύσεις των συνεργαζόμενων γεωργών.

Σύμφωνα με τους γεωργικούς συμβούλους, οι γεωργοί εφάρμοσαν τουλάχιστον σε αρκετό βαθμό τεχνικές-καινοτομίες σε σχέση με:

1. Τη Φυτοπροστασία (7 απαντήσεις).
2. Τη Βελτίωση εδαφών (5 απαντήσεις).
3. Τη Διαχείριση αποβλήτων (3 απαντήσεις).
4. Την Παραγωγή κομπόστας (2 απαντήσεις).
5. Τη Βιολογική καλλιέργεια (2 απαντήσεις).
6. Την Ολοκληρωμένη διαχείριση (2 απαντήσεις).
7. Τον Εξοπλισμό (2 απαντήσεις).

Πίνακας 78: Απόκτηση νέων γνώσεων από τους δικαιούχους γεωργούς

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	1	2,0	2,0	2,0
Πολύ	2	3,9	3,9	5,9
Αρκετά	25	49,0	49,0	54,9
Λίγο	18	35,3	35,3	90,2
Καθόλου	5	9,8	9,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Πάνω από τους μισούς συμβούλους θεωρούν ότι οι συνεργαζόμενοι γεωργοί ανανέωσαν τις γνώσεις τους σε αρκετό, τουλάχιστον, βαθμό, ενώ το 35,3% εκτιμά ότι οι γεωργοί απέκτησαν καινούριες γνώσεις σε μικρό βαθμό και το 9,8% ότι δεν απέκτησαν.

Όσον αφορά τα ζητήματα στα οποία οι δικαιούχοι αγρότες απέκτησαν, τουλάχιστον σε αρκετό βαθμό, νέες γνώσεις, σύμφωνα με τους συμβούλους αφορούν στα εξής:

1. Πολλαπλή συμμόρφωση-περιβάλλον (15 απαντήσεις).
2. Φυτοπροστασία (10 απαντήσεις).
3. Καλλιεργητικές τεχνικές (7 απαντήσεις).
4. Οργάνωση και διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (2 απαντήσεις).
5. Ατομική υγιεινή και ασφάλεια εργασίας (2 απαντήσεις).

Πίνακας 79: Βαθμός χρησιμοποίησης των νέων γνώσεων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	2	3,9	3,9	3,9
Πολύ	2	3,9	3,9	7,8
Αρκετά	15	29,4	29,4	37,3
Λίγο	25	49,0	49,0	86,3
Καθόλου	7	13,7	13,7	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Οι νέες γνώσεις που απέκτησαν οι δικαιούχοι γεωργοί, σύμφωνα με την άποψη των συμβούλων, ελάχιστα χρησιμοποιήθηκαν για την επίλυση των προβλημάτων τους (49% των συμβούλων), ενώ το 29,4% των συμβούλων θεωρεί ότι οι νέες γνώσεις αξιοποιήθηκαν αρκετά. Τέλος, το 13,7% θεωρεί ότι οι νέες γνώσεις ουδόλως εφαρμόστηκαν από τους γεωργούς σε αντίθεση με το 7,8% που θεωρεί ότι εφαρμόστηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό.

Τα θέματα-προβλήματα στα οποία εφάρμοσαν, τουλάχιστον σε αρκετό βαθμό, τις νέες γνώσεις τους οι δικαιούχοι αγρότες, σύμφωνα με τους συμβούλους, ήταν τα εξής:

1. Φυτοπροστασία (7 απαντήσεις).
2. Προστασία περιβάλλοντος (4 απαντήσεις).
3. Καλλιεργητικές τεχνικές (3 απαντήσεις).
4. Εργασιακή ασφάλεια (2 απαντήσεις).
5. Διαχείριση ποιότητας και ασφάλειας αγροτικών προϊόντων (2 απαντήσεις).

Οι παράγοντες στους οποίους, με βάση την άποψη των γεωργικών συμβούλων, οφείλεται το γεγονός ότι παρόλο που παρασχέθηκαν νέες γνώσεις στους δικαιούχους αγρότες, τουλάχιστον σε αρκετό βαθμό, αυτές δεν χρησιμοποιήθηκαν, ήταν:

1. Η νοοτροπία-αδιαφορία του «παντογνώστη» παραγωγού που δεν μπορεί να διευρύνει τις γνώσεις του (5 απαντήσεις).
2. Η έλλειψη κινήτρων, κυρίως οικονομικών (5 απαντήσεις).
3. Ο περιορισμένος χρόνος για την αλλαγή του τρόπου συμπεριφοράς των γεωργών (4 απαντήσεις).
4. Η αδυναμία εφαρμογής τους λόγω ηλικίας των αγροτών ή λόγω των συνθηκών (π.χ. του εδάφους) (2 απαντήσεις).

Πίνακας 80: Επεξηγήσεις προς τους γεωργούς

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1. Μόνο των τεχνικών απαιτήσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης	9	17,6	18,0	18,0
	2. Των στόχων επιδίωξης διαμέσου των τεχνικών απαιτήσεων	4	7,8	8,0	26,0
	3. Των πολιτικών της ΕΕ, από τις οποίες απορρέουν οι στόχοι & οι τεχνικές απαιτήσεις	5	9,8	10,0	36,0
	4. Των τεχνικών απαιτήσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης & των στόχων επιδίωξης διαμέσου των τεχνικών απαιτήσεων	13	25,5	26,0	62,0
	5. Των τεχνικών απαιτήσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης & των πολιτικών της ΕΕ, από τις οποίες απορρέουν οι στόχοι & οι τεχνικές απαιτήσεις	1	2,0	2,0	64,0
	6. Των στόχων επιδίωξης διαμέσου των τεχνικών απαιτήσεων & των πολιτικών της ΕΕ, από τις οποίες απορρέουν οι στόχοι & οι τεχνικές απαιτήσεις	1	2,0	2,0	66,0
	7. Των τεχνικών απαιτήσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης & των στόχων επιδίωξης διαμέσου των τεχνικών απαιτήσεων & των πολιτικών της ΕΕ, από τις οποίες απορρέουν οι στόχοι & οι τεχνικές απαιτήσεις	17	33,3	34,0	100,0
	Total	50	98,0	100,0	
Missing	System	1	2,0		
Total		51	100,0		

Με βάση τις απαντήσεις των γεωργικών συμβούλων το ένα τρίτο αυτών επεξήγησε στους δικαιούχους τόσο τις τεχνικές απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης όσο και των, διαμέσου των τεχνικών απαιτήσεων, επιδιωκόμενων στόχων και των πολιτικών της ΕΕ, από τις οποίες απορρέουν οι εν λόγω στόχοι & οι τεχνικές απαιτήσεις. Το 25,5% επεξήγησε τις τεχνικές απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης και των, διαμέσου των τεχνικών απαιτήσεων, επιδιωκόμενων στόχων, ενώ το 17,6% επεξήγησε μόνο τις τεχνικές απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Πίνακας 81: Βαθμός αποτελεσματικότητας των διαθέσιμων μέσων (υλικών & ανθρώπινων) για τη βελτίωση του τρόπου σκέψης και δράσης των γεωργών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	3	5,9	5,9	5,9
Πολύ	4	7,8	7,8	13,7
Αρκετά	21	41,2	41,2	54,9
Λίγο	18	35,3	35,3	90,2
Καθόλου	5	9,8	9,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Μικρό είναι το ποσοστό (13,7%) των γεωργικών συμβούλων που θεωρεί ότι τα διαθέσιμα μέσα χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικά για τη βελτίωση του τρόπου σκέψης και δράσης των δικαιούχων γεωργών.

Σύμφωνα με τους γεωργικούς συμβούλους, οι κύριες αδυναμίες, εξαιτίας των οποίων δεν χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικά τα διαθέσιμα μέσα (υλικά και ανθρώπινα) ώστε να αλλάξει προς το καλύτερο, ο τρόπος σκέψης και δράσης των δικαιούχων γεωργών, οφείλονται στους εξής παράγοντες:

1. Στις ανεπάρκειες εφαρμογής του προγράμματος και του θεσμού των γεωργικών συμβουλών (14 απαντήσεις)
2. Στην ανεπαρκή εκπαίδευση των συμβούλων (12 απαντήσεις)
3. Στην νοοτροπία-αδιαφορία των δικαιούχων παραγωγών (9 απαντήσεις)
4. Στον φόβο για μη πληρωμή των συμβούλων από τους παραγωγούς (5 απαντήσεις)
5. Στην αδιαφορία της πολιτείας για τη σωστή υλοποίηση του προγράμματος (4 απαντήσεις)
6. Στην ανεπάρκεια του ελέγχου της πολλαπλής συμμόρφωσης (3 απαντήσεις)
7. Στη φύση του Κανονισμού (2 απαντήσεις)
8. Στο γραφειοκρατικό σύστημα (1 απάντηση)
9. Στην μη συνέχιση του προγράμματος (1 απάντηση)

Ε. Προοπτικές προγράμματος

Πίνακας 82: Πρέπει να συνεχιστεί το πρόγραμμα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	46	90,2	90,2	90,2
Όχι	5	9,8	9,8	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Το σύνολο σχεδόν του δείγματος των γεωργικών συμβούλων (90,2%) θεωρεί αναγκαία τη συνέχιση του προγράμματος.

Τα οφέλη που αναμένεται να αποκομίσουν οι γεωργοί από τη συνέχιση του προγράμματος, σύμφωνα με τους συμβούλους, είναι:

1. Η ενημέρωση για την πολλαπλή συμμόρφωση (17 απαντήσεις).
2. Η σωστή οργάνωση και διαχείριση της εκμετάλλευσης (9 απαντήσεις).
3. Η ανάπτυξη και η βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης η οποία οδηγεί σε θετικό οικονομικό αποτέλεσμα-κέρδος (8 απαντήσεις).
4. Η δυνατότητα ύπαρξης ενός μόνιμου συμβούλου (7 απαντήσεις).
5. Η ποιότητα και η ασφάλεια των αγροτικών προϊόντων (6 απαντήσεις).
6. Η προστασία του περιβάλλοντος (4 απαντήσεις).
7. Η ενημέρωση για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (3 απαντήσεις).
8. Η πληροφόρηση για τις καινούριες τεχνικές καλλιέργειας (3 απαντήσεις).
9. Η παροχή συμβουλών στα ζητήματα Φυτοπροστασίας, προστασίας των ζώων και προστασίας του περιβάλλοντος (3 απαντήσεις).
10. Η ενημέρωση για τους κανόνες της Εργασιακής ασφάλειας (3 απαντήσεις).

Πίνακας 83: Ικανοποίηση από την αμοιβή

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	9	17,6	17,6	17,6
Όχι	21	41,2	41,2	58,8
Έτσι και έτσι	21	41,2	41,2	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Το 82,4% των γεωργικών συμβούλων ισχυρίστηκε ότι έμεινε μερικώς έως καθόλου ευχαριστημένο από την αμοιβή τους για την παροχή γεωργικών συμβουλών, ενώ μόλις το 17,6% δήλωσε ικανοποιημένο από την αμοιβή του.

Σύμφωνα με την άποψη των γεωργικών συμβούλων τα κύρια προβλήματα που προέκυψαν σε όλες τις φάσεις του προγράμματος ήταν:

1. Η έλλειψη ενημέρωσης και κατανόησης της πολλαπλής συμμόρφωσης από τους ίδιους και κατά συνέπεια από τους γεωργούς (12 απαντήσεις).
2. Η γραφειοκρατία (8 απαντήσεις).
3. Η έλλειψη οργάνωσης και η ανεπάρκεια εφαρμογής του προγράμματος μέσω των εμπλεκόμενων φορέων (7 απαντήσεις).
4. Η δυσκολία στην πληρωμή από τους παραγωγούς, λόγω του ότι η επιδότηση δεν δινόταν απευθείας στο σύμβουλο αλλά πρώτα στον παραγωγό ο οποίος για να ενταχθεί στο σύστημα ήθελε επιπλέον ποσοστό της αμοιβής του συμβούλου (5 απαντήσεις)
5. Η νοοτροπία και η αδιαφορία των δικαιούχων παραγωγών (5 απαντήσεις)
6. Η καχυποψία των δικαιούχων παραγωγών για τη σημασία και τα οφέλη του μέτρου (4 απαντήσεις)
7. Ο ανεπαρκής έλεγχος εφαρμογής της πολλαπλής συμμόρφωσης (2 απαντήσεις)
8. Η ελλιπής υποστήριξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2 απαντήσεις)
9. Η έλλειψη κινήτρου (2 απαντήσεις)
10. Η απαγόρευση της δυνατότητας παροχής συμβουλών ζωικής παραγωγής παρόλο ότι ο σύμβουλος είχε διδαχτεί στη σχολή του μαθήματα σχετικά με το αντικείμενο αυτό και της έλλειψης κτηνιάτρων και γεωπόνων ζωικής παραγωγής (2 απαντήσεις).
11. Η δυσκολία μετακίνησης λόγω απόστασης της έδρας από τις εκμεταλλεύσεις καθώς και λόγω των αντίξων συνθηκών, κυρίως στα νησιά (2 απαντήσεις).
12. Η μικρή αμοιβή του συμβούλου σε συνάρτηση με την υψηλή φορολογία η οποία μείωσε σε μεγάλο ποσοστό το καθαρό κέρδος του συμβούλου (2 απαντήσεις).

Πίνακας 84: Δυνατότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης των κύριων προβλημάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	38	74,5	80,9	80,9
	Όχι	9	17,6	19,1	100,0
	Total	47	92,2	100,0	
Missing	System	4	7,8		
	Total	51	100,0		

Τα τρία τέταρτα των γεωργικών συμβούλων θεωρεί πως τα κύρια προβλήματα, που προαναφέρθηκαν, μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά.

Οι τρόποι με τους οποίους πιστεύουν οι γεωργικοί σύμβουλοι πως μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα κύρια προβλήματα που είχαν σε όλες τις φάσεις του προγράμματος είναι:

1. Η μείωση της γραφειοκρατίας (7 απαντήσεις).
2. Η αύξηση της αμοιβής του συμβούλου (5 απαντήσεις).
3. Η αλλαγή της νοοτροπίας και της καχυποψίας των δικαιούχων (5 απαντήσεις).
4. Η στοχευόμενη και εξειδικευμένη εκπαίδευσή τους (4 απαντήσεις).
5. Η καλύτερη οργάνωση και εφαρμογή του προγράμματος και ο συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και των γεωργικών συμβούλων (4 απαντήσεις).
6. Η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου (3 απαντήσεις).
7. Η αλλαγή του τρόπου πληρωμής της ενίσχυσης (2 απαντήσεις).
8. Η επικαιροποίηση των στόχων και των ωφελειών και η δημιουργία νέων κινήτρων (3 απαντήσεις).
9. Η επιδότηση κατά 100% του συμβούλου (2 απαντήσεις).

Από την άλλη, κάποιοι σύμβουλοι θεωρούν πως τα κύρια προβλήματα που είχαν σε όλες τις φάσεις του προγράμματος, δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά διότι:

1. Δεν υπάρχει επαρκής έλεγχος της πολλαπλής συμμόρφωσης (2 απαντήσεις).
2. Είναι άλυτο το πρόβλημα της γραφειοκρατίας (2 απαντήσεις).

Πίνακας 85: Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων σε άλλους τομείς

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Naί	48	94,1	94,1	94,1
Όχι	3	5,9	5,9	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Η πλειοψηφία (94,1%) των γεωργικών συμβούλων συμφωνεί ότι είναι αναγκαίο οι δραστηριότητες του προγράμματος να επεκταθούν και σε άλλους τομείς.

Πίνακας 86: Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Διαχείριση υδάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	37	72,5	77,1	77,1
	Όχι	11	21,6	22,9	100,0
	Total	48	94,1	100,0	
Missing	System	3	5,9		
	Total	51	100,0		

Συγκεκριμένα, το 72,5% συμφωνεί με την ανάγκη επέκτασης των δραστηριοτήτων και στον τομέα διαχείρισης υδάτων.

Πίνακας 87: Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Βιοενέργειας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	21	41,2	43,8	43,8
	Όχι	27	52,9	56,3	100,0
	Total	48	94,1	100,0	
Missing	System	3	5,9		
	Total	51	100,0		

Επίσης, το 41,2% συμφωνεί με την ανάγκη επέκτασης των δραστηριοτήτων στον τομέα Βιοενέργειας.

Πίνακας 88: Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Εξοικονόμησης ενέργειας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	37	72,5	77,1	77,1
	Όχι	11	21,6	22,9	100,0
	Total	48	94,1	100,0	
Missing	System	3	5,9		
	Total	51	100,0		

Το 72,5% συμφωνεί με την ανάγκη επέκτασης των δραστηριοτήτων στον τομέα εξοικονόμησης ενέργειας.

Πίνακας 89: Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα Ολοκληρωμένης διαχείρισης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	44	86,3	91,7	91,7
	Όχι	4	7,8	8,3	100,0
	Total	48	94,1	100,0	
Missing	System	3	5,9		
	Total	51	100,0		

Το 86,3% συμφωνεί με την ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα ολοκληρωμένης διαχείρισης,

Πίνακας 90: Ανάγκη επέκτασης δραστηριοτήτων στον τομέα της βιολογικής παραγωγής

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναί	8	15,7	100,0	100,0
Missing	System	43	84,3		
	Total	51	100,0		

Το 15,7% προτείνει την επέκταση των δραστηριοτήτων και στον τομέα της βιολογικής παραγωγής.

Άλλοι τομείς στους οποίους οι γεωργικοί σύμβουλοι θεωρούν ότι είναι δυνατόν να επεκταθούν οι δραστηριότητες του προγράμματος είναι:

1. Οι εξαγωγές (2 άτομα ή 3,9%)
2. Οι τεχνικές συμβουλές (1 άτομο ή 2%)
3. Η διαχείριση αποβλήτων (3 άτομα ή 5,9%)
4. Οι νέες καλλιέργειες (1 άτομο ή 2%)
5. Η μεταποίηση (1 άτομο ή 2%)

Όσον δε αφορά στην αύξηση των δικαιούχων αγροτών, αυτή μπορεί να επιτευχθεί σύμφωνα με τους συμβούλους, με τους ακόλουθους τρόπους:

1. Αν γίνει υποχρεωτικό το μέτρο (13 απαντήσεις).
2. Με την καλύτερη και έγκυρη ενημέρωση των αγροτών, η οποία επί της ουσίας απορρέει από την άρτια εκπαίδευση των συμβούλων από έμπειρους εκπαιδευτές, την πρακτική εκπαίδευσή τους και την εξειδίκευσή τους (12 απαντήσεις).
3. Με οικονομικά κίνητρα συμμετοχής μέσω μοριοδότησης σε προγράμματα όπως

είναι τα «Σχέδια βελτίωσης», τα «Αγροπεριβαλλοντικά» προγράμματα και οι «Νέοι αγρότες» (10 απαντήσεις).

4. Με μεγαλύτερη δημοσιοποίηση του προγράμματος καθώς και των πλεονεκτημάτων και της αναγκαιότητάς του (5 απαντήσεις).
5. Με οικονομικά κίνητρα - κυρίως με την 100% επιδότηση (5 απαντήσεις).
6. Αυξάνοντας το ανώτερο όριο των δικαιούχων αγροτών ανά σύμβουλο (4 απαντήσεις).
7. Με σωστή διαχείριση της εκμετάλλευσης (2 απαντήσεις).
8. Με την εφαρμογή αυστηρότερων ποινών από τους ελέγχους της πολλαπλής συμμόρφωσης (2 απαντήσεις).

Πίνακας 91: Το Σύστημα πρέπει να είναι υποχρεωτικό ή προαιρετικό για τους αγρότες

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Υποχρεωτικό	36	70,6	70,6	70,6
Προαιρετικό	15	29,4	29,4	100,0
Total	51	100,0	100,0	

Το 70,6% των γεωργικών συμβούλων πιστεύει ότι το Σύστημα πρέπει να είναι υποχρεωτικό, ενώ μόλις το 29,4% απάντησε πως πρέπει να είναι προαιρετικό.

Σύμφωνα μάλιστα με τους σύμβουλους, το Σύστημα πρέπει να είναι υποχρεωτικό για τους κάτωθι λόγους:

1. Για την ενημέρωση και επικαιροποίηση της νομοθεσίας, ώστε να τηρηθούν τα πρότυπα του συστήματος της πολλαπλής συμμόρφωσης από τους γεωργούς, προσδίδοντας προστιθέμενη αξία στο γεωργικό προϊόν, αλλά και διαρκή υποστήριξη στα προβλήματά του γεωργού και στροφή προς την επιχειρηματική κατεύθυνση και τον εκσυγχρονισμό ώστε να δημιουργηθούν ανταγωνιστικές εκμεταλλεύσεις (12 απαντήσεις).
2. Για την αποφυγή των ποινών από την μη τήρηση των κανόνων-προτύπων της πολλαπλής συμμόρφωσης (3 απαντήσεις).
3. Μόνο στους παραγωγούς άνω των 30 στρ. (2 απαντήσεις).
4. Λόγω της επιβολής των περιβαλλοντικών μέτρων (2 απαντήσεις).
5. Για την καταπολέμηση της ανεργίας των γεωπόνων και των τεχνολόγων γεωπόνων. (2 απαντήσεις).
6. Για μικρότερο κόστος καλλιεργειών αφού ο σύμβουλος δεν λειτουργεί ως έμπορος (2 απαντήσεις).
7. Για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων (2 απαντήσεις).

Τέλος η μειοψηφία των συμβούλων, εκμυστηρεύεται πως οι λόγοι της προαιρετικής και όχι υποχρεωτικής εφαρμογής του προγράμματος είναι γιατί:

1. Δεν είναι σωστό να υποχρεωθούν οι δικαιούχοι να εφαρμόσουν το πρόγραμμα εάν δεν το επιλέξουν οι ίδιοι. Αντίστροφα, με τη δημιουργία κινήτρων οι παραγωγοί θα το αναζητήσουν μόνοι τους (3 απαντήσεις).
2. Δεν είναι δυνατή η υποχρεωτική εφαρμογή λόγω της τρέχουσας αρνητικής συγκυρίας και των οικονομικών δυσχερειών (3 απαντήσεις).

3. ΣΥΝΟΨΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Κατά συντριπτική πλειοψηφία, οι γεωτεχνικοί οι οποίοι προτίμησαν να πιστοποιηθούν ως γεωργικοί σύμβουλοι ήταν άντρες και έγγαμοι. Τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων ανήκουν στην ηλικία των 33-41 που είναι και η πιο παραγωγική ηλικία. Το 39,3% διαθέτει εκτός από το βασικό πτυχίο και ένα τουλάχιστον μεταπτυχιακό.

Δυστυχώς μόνο το 7,9% περίπου των ειδικοτήτων των Γεωργικών Συμβούλων ανήκε στην κατηγορία των αποφοίτων της Κτηνιατρικής και της Ζωικής παραγωγής, παρόλο που η χώρα μας έχει υψηλές ανάγκες στον τομέα ζωικής-κτηνιατρικής παραγωγής.

Το 64,7% των γεωργικών συμβούλων δραστηριοποιήθηκε αποκλειστικά στο νομό στον οποίο είχε δηλώσει ως έδρα του. Οι μισοί συμμετείχαν στο μέτρο ως Φυσικά Πρόσωπα και οι υπόλοιποι συμμετείχαν σε Δομές.

Οι συνολικά πιστοποιημένοι γεωργικοί σύμβουλοι ήταν αρχικά 638 άτομα και οι πιστοποιημένοι «συνεργάτες» ήταν 180 άτομα, δηλαδή η αναλογία Π.Ε. με Τ.Ε. ήταν 28,21%. Από τους 51 συμβούλους που συμμετείχαν στην έρευνα διαπιστώθηκε ότι συνεργάστηκαν με «συνεργάτες» Τ.Ε. μόνο οι 14 ήτοι ποσοστό 27,5% περίπου ίδιο με το αρχικό. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται πως η συμβολή των συνεργατών ΤΕ ήταν σημαντική.

Τα τρία τέταρτα των Γ.Σ. είχαν προηγούμενη εμπειρία άνω των 5 ετών. Περίπου το 39% είχε εμπειρία ως μελετητής και ένα επίσης μεγάλο ποσοστό (21,5%) δήλωσε ότι διέθετε ήδη προϋπηρεσία ως σύμβουλος. Αντιθέτως, μόνο το 7,8% είχε εμπειρία στον τομέα του εμπορίου γεωργικών φαρμάκων, γεγονός που επιβεβαιώνει ένα από τους στόχους του προγράμματος που επιζητούσε την αμεροληψία του συμβούλου απέναντι στον γεωργό, έτσι ώστε να μην τον επιβαρύνει με υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων ή άλλων παρασκευασμάτων στον «βωμό» του εμπορίου. Επίσης, όσον αφορά την εμπειρία τους, οι μισοί περίπου είχαν αποκλειστική εμπειρία στον

ιδιωτικό τομέα, ενώ το 41,2% είχε συνδυαστική εμπειρία στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Η συντριπτική πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων παρακολούθησε μία από τις ημερίδες Ενημέρωσης Εμπλεκόμενων στο Σύστημα Γεωργικών Συμβουλών. Τα τρία τέταρτα περίπου από αυτούς την παρακολούθησαν στην περιοχή της Αθήνας, ενώ το 25,5% στην Θεσσαλονίκη. Ορισμένοι από τους γεωργικούς συμβούλους (21,6%), παρακολούθησαν επιπρόσθετα και όχι ως υποχρέωση της επιμόρφωσης του προγράμματος, την ημερίδα για την παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις, που διοργανώθηκε στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Η επιμόρφωση των ημερίδων κάλυψε όλες τις θεματικές ενότητες οι οποίες έχουν αναφερθεί αναλυτικά παραπάνω και δόθηκαν γενικές κατευθύνσεις. Ειδικότερα, στο θέμα της εργασιακής ασφάλειας, αναλύθηκαν τα πρότυπα της εργασιακής ασφάλειας τα οποία δεν είχαν ξαναδιδασχθεί.

Συνολικά η επιμόρφωση δεν κρίνεται ως ικανοποιητική. Σύμφωνα δε με την άποψη των Γ.Σ., οι οδηγίες, που τους δόθηκαν κατά την επιμόρφωσή τους για τον τρόπο δράσης, στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, δεν ήταν σαφείς. Μεταξύ των προτάσεων για την βελτίωση της κατάρτισης, ήταν η πιο τακτική διεξαγωγή σεμιναρίων, τα οποία μάλιστα πρέπει να είναι ολοκληρωμένα, εκτενέστερα, καλύτερα οργανωμένα και με επιτόπια «πρακτική εκπαίδευση», δηλαδή με παραδείγματα εφαρμογής της νομοθεσίας στην γεωργική εκμετάλλευση. Επίσης, αρκετοί από τους συμβούλους πρότειναν η επιμόρφωση να είναι πιο στοχευόμενη - εξειδικευμένη με γνώμονα τις περιφερειακές ανάγκες της χώρας μας, το οποίο έχει άμεσο αντίκτυπο και με την υλοποίηση του προγράμματος Καλλικράτη.

Επιπλέον, κάποιοι πρότειναν την χρήση σύγχρονης τεχνολογίας (e-learning) η οποία χρησιμοποιείται ως επί το πλείστον στην σημερινή εποχή λόγω ευκολίας, όπως επίσης και λόγω μειωμένου κόστους. Επιπροσθέτως, προτάσσουν να είναι οι εισηγητές εκπαίδευσης καλύτερα καταρτισμένοι, να επανενεργοποιηθούν οι Γεωργικές Εφαρμογές και τέλος, να υπάρχει μεγαλύτερη ενημέρωση και επικαιροποίηση της κατάρτισης των εμπλεκόμενων φορέων στο σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών.

Σχεδόν όλοι πρότειναν ότι χρειάζονται επανεκπαίδευση με το 33,3% εξ αυτών να πιστεύει ότι πρέπει να γίνεται μία φορά ανά έτος, το 19,6% να πιστεύει ότι πρέπει να γίνεται στην έναρξη κάθε καινούριου Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.) και το 15,7% ότι είναι αναγκαίο να διενεργούνται μία φορά κάθε έτος καθώς και στην έναρξη κάθε καινούριου Π.Α.Α..

Τα τρία τέταρτα των συμβούλων επέλεξαν να δώσουν συμβουλές και στις τρεις θεματικές ενότητες, ενώ το ένα πέμπτο επέλεξε στις δύο θεματικές ενότητες και

ελάχιστοι στην μία θεματική ενότητα. Η πλειονότητα αυτών επέλεξε την θεματική ενότητα με τίτλο «Ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές» και την θεματική ενότητα «Περιβάλλον». Επίσης, το 64,7% επέλεξε την θεματική ενότητα με τίτλο «Δημόσια υγεία-υγεία φυτών». Οι υπόλοιπες θεματικές οι οποίες σχετίζονταν με τη ζωική παραγωγή επιλέχθηκαν ελάχιστα. Οι συμβουλές που παρασχέθηκαν στους δικαιούχους που συμμετείχαν στο πρόγραμμα αφορούσαν τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές πρακτικές (92,2% των συμβούλων), το περιβάλλον (90,2% των συμβούλων) και τη δημόσια υγεία – υγεία φυτών (64,7%) ως επί το πλείστον και κατά δεύτερον την εφαρμογή της Κ.Α.Π. (35,3%), την οργάνωση και τον προγραμματισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (27,5%) και την παραγωγή προϊόντων ποιότητας (27,5%). Επίσης, σε μικρότερο βαθμό, παρασχέθηκαν συμβουλές σχετικά με την αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (19,6%), την αγροτική ανάπτυξη (15,7%), τη δημόσια υγεία – υγεία ζώων (7,8%), τις συνθήκες διαβίωσης των ζώων (5,9%) και την κοινοποίηση ασθενειών (3,9%). Στις συμβουλές για τις ανωτέρω θεματικές ενότητες περιλαμβάνονται υποχρεωτικά και οι συμβουλές για την εργασιακή ασφάλεια, οι οποίες παρασχέθηκαν από την πλειοψηφία (91,7%) των γεωργικών συμβούλων. Επιπλέον, η πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων απαιτεί την επανεκπαίδευσή τους σε όλους τους τομείς. Ειδικότερα, οι σύμβουλοι ανέφεραν την ανάγκη περισσότερο εξειδικευμένης επανεκπαίδευσης κυρίως στις ενότητες οργάνωση και προγραμματισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων, νέα ΚΑΠ, αγροτική ανάπτυξη, προϊόντα ποιότητας, αναδιάρθρωση εκμεταλλεύσεων και ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές. Σε μικρότερο βαθμό προτείνουν επανεκπαίδευση στις ενότητες περιβάλλον, φυτική παραγωγή και δημόσια υγεία - υγεία φυτών.

Σχετικά με την πρώτη ενημέρωσή τους για το σύστημα γεωργικών συμβουλών, η πλειονότητά τους ενημερώθηκε από την ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (45,1%), ενώ ακολουθεί η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (21,6%) και το ΓΕΩΤΕΕ (19,6%). Επίσης, αρκετοί σύμβουλοι δήλωσαν ως πηγές πληροφόρησής μικρότερης εμβέλειας τις ιστοσελίδες των AGRONEWS (19,6%), AGRENDA (11,8%) και ΑΓΡΟΤΥΠΟΣ (7,8%). Τέλος, ως ήσσονος σημασίας πηγές ενημέρωσης αναφέρθηκαν οι δημοσιεύσεις σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά (7,8%), η ενημέρωση από γνωστούς (3,9%) και η ιστοσελίδα του Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. (2%).

Σχεδόν τα δύο τρίτα των γεωργικών συμβούλων δεν έμειναν ικανοποιημένα από τα εγχειρίδια-οδηγίες που τους δόθηκαν στις ημερίδες από την Αρχή Εκπαίδευσης-Επιμόρφωσης. Το 53% των γεωργικών συμβούλων δήλωσε αρκετά έως πάρα πολύ ικανοποιημένο από τον Οδηγό Γεωργικών Συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που παρασχέθηκε από την Αρχή Εκπαίδευσης-Επιμόρφωσης, ενώ αξίζει να αναφερθεί

η ειλικρινής απάντηση ενός μικρού ποσοστού (5,9%) οι οποίοι ανέφεραν πως δεν το διάβασαν.

Ουδείς δικαιούχος απευθύνθηκε σε κάποιον γεωργικό σύμβουλο για να ενταχθεί στο πρόγραμμα, αλλά η προσέγγιση των γεωργών έγινε κυρίως διαμέσου του προσωπικού πελατολογίου-γνωριμιών των γεωργικών συμβούλων (56,9%) και κατά δεύτερον διαμέσου του πελατολογίου της Δομής (39,2%). Στην πλειοψηφία τους οι δικαιούχοι γεωργοί, σύμφωνα με τους συμβούλους (ποσοστό 51%), επέδειξαν αδιαφορία σε σχέση με το πρόγραμμα και κατανόησαν ελάχιστα (64,8% των συμβούλων) τη σημασία του προγράμματος. Αντίθετα, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (31,4% των συμβούλων) δήλωσε ότι οι γεωργοί επέδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και προθυμία συνεργασίας.

Το ένα τρίτο των συμβούλων επισκέφτηκε τις συνεργαζόμενες εκμεταλλεύσεις δύο ή τρεις φορές κατά μέσο όρο, ενώ το ένα πέμπτο μία φορά κατά μέσο όρο. Επίσης, τα τέσσερα πέμπτα (82,4%) δήλωσε ότι η πρόσβαση προς τις συνεργαζόμενες εκμεταλλεύσεις ήταν εύκολη. Οι μισοί από τους ερωτηθέντες γεωργικούς συμβούλους συνεργάστηκαν με αγρότες των οποίων οι εκμεταλλεύσεις βρισκόταν, κατά μέσο όρο, σε απόσταση 50 χιλιόμετρα από την έδρα τους. Περίπου το ένα πέμπτο των συμβούλων συνεργάστηκε με αγρότες οι οποίοι βρίσκονταν σε εκμεταλλεύσεις με μέση απόσταση είτε τουλάχιστον 100 χιλιόμετρα από την έδρα τους, είτε σε μια ακτίνα μέχρι 100 χιλιόμετρα.

Παρόλο που μόνο οι μισοί από τους γεωργικούς συμβούλους ενημερώθηκαν επαρκώς για τον τρόπο συμπλήρωσης των υποδειγμάτων της Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) 328821/6-10-08, η διαδικασία συμπλήρωσής τους ήταν εύκολη και καθόλου χρονοβόρα.

Με βάση τις δηλώσεις ορισμένων γεωργικών συμβούλων, αυτοί αντιμετώπισαν δυσκολίες όπως η έλλειψη συγκεκριμένης κατεύθυνσης οδηγιών, οι αντίξοες συνθήκες μετάβασης από και προς τα νησιά όπως επίσης και τα αυξημένα έξοδα μετακίνησης λόγω μεγάλων αποστάσεων, η δυσλειτουργία στην πληρωμή επειδή η επιδότηση δεν δινόταν απευθείας στο σύμβουλο αλλά στον δικαιούχο, κάποια προβλήματα επικοινωνίας με τους υπεύθυνους φορείς και η συνεχιζόμενη γραφειοκρατία. Περίπου οι μισοί θα ήθελαν την ύπαρξη επιπλέον εντύπων συμπλήρωσης για ένα πιο άρτιο πρόγραμμα. Τα τρία τέταρτα των γεωργικών συμβούλων πάντως αποφάνθηκε πως ο αριθμός των εντύπων που συμπλήρωσε ήταν ο ενδεδειγμένος και ότι η διαδικασία της συμπλήρωσης, κατάθεσης των εντύπων και πληρωμής ήταν γρήγορη.

Η πλειοψηφία των γεωργικών συμβούλων πληρώθηκε, κατά δήλωσή της, μόνο για το 80% των χρημάτων που είχε αναγράψει στο σχετικό τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών προς τον δικαιούχο, που αντιστοιχεί στην χρηματοδότηση του μέτρου 1.1.4

και δεν πληρώθηκε από τον ίδιο τον δικαιούχο το υπόλοιπο 20% το οποίο δικαιούταν σύμφωνα με το μέτρο. Μόλις το 13,7% πληρώθηκε για το σύνολο των χρημάτων που έπρεπε λάβει. Αξίζει να σημειωθεί πως το ένα δέκατο από αυτούς πληρώθηκε με άλλο, ακόμη χαμηλότερο του 80% ποσοστό καθώς, όπως δήλωσαν οι σύμβουλοι αυτοί, οι δικαιούχοι παραγωγοί τους εκμεταλλεύτηκαν και κράτησαν ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό της χρηματοδότησης ώστε να δεχτούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα. Αυτό ήταν συνέπεια, σύμφωνα με τους συμβούλους, των προηγούμενων χρόνων οπότε και είχε διαμορφωθεί η «νοοτροπία της επιδότησης», με στόχο την «επιδοματική γεωργία» και όχι την «παραγωγική γεωργία». Έτσι, οι παραγωγοί ήταν αρνητικοί προς το μέτρο το οποίο ήταν καινούριο και ο τρόπος εφαρμογής του διαφορετικός από τα υπόλοιπα που είχαν συνηθίσει. Οπότε ο μόνος στόχος τους ήταν να εισπράττουν χρήματα και όχι να προσφέρουν αμοιβή για συμβουλευτικές υπηρεσίες οι οποίες θα τους βοηθούσαν στην βελτίωση της παραγωγής τους ώστε οι εκμεταλλεύσεις τους να γίνουν ανταγωνιστικές και μακροπρόθεσμα να αυξηθεί το εισόδημά τους. Την ίδια απάντηση, δηλαδή ότι οι γεωργοί δεν έχουν μάθει να πληρώνουν για την παροχή υπηρεσιών, έδωσαν και αυτοί που πληρώθηκαν με το 80% του συνόλου των χρημάτων που δικαιούνταν. Αυτοί επίσης ανέφεραν ότι κάποιοι γεωργοί το έπραξαν είτε διότι δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να τους πληρώσουν, είτε γιατί κάποιοι είχαν κάνει εξαρχής διακανονισμό να συνδυαστεί αυτή η αμοιβή με άλλες αμοιβές της ήδη υπάρχουσας συνεργασίας, είτε επειδή δεν ζήτησαν χρήματα αφού ήταν συγγενικά τους πρόσωπα είτε τέλος επειδή δεν έμειναν οι δικαιούχοι ικανοποιημένοι από τη συνεργασία μαζί τους.

Από τις απαντήσεις προκύπτει ότι το ένα τρίτο των γεωργικών συμβούλων είχε συνάψει σχεδόν το μέγιστο αριθμό συμβάσεων με δικαιούχους, που ήταν οι 50 συμβάσεις, το άλλο ένα τρίτο σύναψε 14 έως 39 συμβάσεις και το υπόλοιπο ένα τρίτο σύναψε έως 12 συμβάσεις.

Τα τρία τέταρτα των γεωργικών συμβούλων δήλωσε, ότι υπήρχαν γεωργοί που παρότι ενδιαφέρθηκαν για το πρόγραμμα τελικά δεν συμμετείχαν. Μόνο το 33,3% δήλωσε ότι όλοι όσοι ενδιαφέρθηκαν συμμετείχαν. Οι λόγοι για τους οποίους οι δικαιούχοι αγρότες, παρότι ενδιαφέρθηκαν, τελικά δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα, σύμφωνα με τους γεωργικούς συμβούλους, είναι η ανυπαρξία άμεσου οικονομικού οφέλους, αφού το έβλεπαν σαν ένα πρόγραμμα επιδότησης καθώς και ότι οι εν δυνάμει δικαιούχοι δεν κατανόησαν τη σημασία του μέτρου. Άλλοι λόγοι μικρότερης σημασίας ήταν ότι δεν υπήρχαν έντονα, δελεαστικά κίνητρα ή ότι είχε εξαντληθεί το ανώτερο όριο δικαιούχων ανά σύμβουλο. Λιγότεροι από αυτούς απάντησαν ως τη δυσπιστία των δικαιούχων για τα αποτελέσματα του μέτρου και το γεγονός ότι έληξε η προθεσμία

κατάθεση των δικαιολογητικών των δικαιούχων αγροτών για ένταξή τους στο πρόγραμμα αυτό.

Τα δύο τρίτα των γεωργικών συμβούλων θεωρεί ότι ο ρόλος του ιδίου και ο ρόλος του γεωργού είναι να συνεργάζονται με στόχο την από κοινού εξεύρεση των βέλτιστων λύσεων για τα προβλήματά της εκμετάλλευσής του γεωργού. Από την άλλη, σχεδόν τα δύο πέμπτα των γεωργικών συμβούλων κρίνουν, ότι ο ρόλος τους είναι αυτός του παρόχου ειδικών οδηγιών τις οποίες πρέπει απαραίτητως να εφαρμόσει ο γεωργός, ενώ το ένα πέμπτο πιστεύει ότι ο ρόλος του γεωργικού συμβούλου είναι να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένα αιτήματα που οι ίδιοι οι γεωργοί κρίνουν ως σημαντικά.

Στην πράξη, οι μισοί από τους συμβούλους συνεργάστηκαν με τους αγρότες για την από κοινού εξεύρεση λύσεων ενώ στο ένα τρίτο των περιπτώσεων οι γεωργοί άκουσαν τις συμβουλές των Γ.Σ. αλλά τις εφάρμοσαν κατά βούληση. Τέλος, το ένα τέταρτο των Γ.Σ. παρείχε οδηγίες, τις οποίες εφάρμοσαν οι δικαιούχοι.

Περαιτέρω, ο μισοί γεωργικοί σύμβουλοι θεωρούν ότι οι γεωργοί διαθέτουν σε αρκετό βαθμό γνώσεις οι οποίες είναι σημαντικές για την σωστή εφαρμογή του προγράμματος, κυρίως στις τεχνικές παραγωγής, σε μικρότερο βαθμό στους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής της Πολλαπλής Συμμόρφωσης και αρκετά λιγότερο στην οργάνωση και διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Περίπου το 57% των γεωργικών συμβούλων παρείχε τις συμβουλές προς τους γεωργούς κατά κύριο λόγο με ατομικές συναντήσεις στην εκμετάλλευση του δικαιούχου, (μέθοδος ένας προς έναν). Το ένα τέταρτο επέλεξε να παρέχει συμβουλές με ατομικές συναντήσεις στην έδρα συμβούλου, το ένα πέμπτο επέλεξε να παρέχει οδηγίες με την διανομή ενημερωτικού υλικού στους γεωργούς, ενώ ακόμη λιγότεροι επέλεξαν την παροχή συμβουλών με ομαδικές συναντήσεις στην έδρα του συμβούλου ή στην περιοχή των δικαιούχων γεωργών ή με την μέθοδο της τηλεφωνικής επικοινωνίας ή τέλος, κάποιας άλλης μορφής επικοινωνίας με τους δικαιούχους.

Επιπροσθέτως, τα τρία πέμπτα των γεωργικών συμβούλων εξέφρασε την άποψη πως η παραγωγικότητα-ανταγωνιστικότητα των εκμεταλλεύσεων των συνεργαζόμενων γεωργών βελτιώθηκε σε ελάχιστο βαθμό. Επιπλέον, σύμφωνα με τα τέσσερα πέμπτα των γεωργικών συμβούλων, η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων και των διαχειριστικών ικανοτήτων των δικαιούχων γεωργών, καθώς και η ενημέρωσή τους για νέες τεχνικές-καινοτομίες ήταν μέτρια. Οι τεχνικές καινοτομίες για τις οποίες ενημερώθηκαν τουλάχιστον σε αρκετό βαθμό οι δικαιούχοι αγρότες αφορούσαν θέματα βιολογικής γεωργίας, Διαχείρισης αποβλήτων, Ολοκληρωμένης διαχείρισης Καλλιεργητικές τεχνικές, Μηχανολογικό εξοπλισμό και Φυτοπροστασία. Η εφαρμογή αυτών των σχετικών τεχνικών καινοτομιών, σύμφωνα με το 57% των Γ.Σ.,

ήταν γενικά περιορισμένη. Οι τομείς στους οποίους κυρίως εφαρμόστηκαν οι παραπάνω τεχνικές καινοτομίες ήταν η Φυτοπροστασία, η Βελτίωση εδαφών, η Διαχείριση αποβλήτων, η Παραγωγή κομπόστας, η Βιολογική καλλιέργεια, η Ολοκληρωμένη διαχείριση και ο Εξοπλισμός.

Σχεδόν οι μισοί γεωργικοί σύμβουλοι θεωρούν ότι οι συνεργαζόμενοι γεωργοί απέκτησαν από αυτούς νέες γνώσεις σε αρκετό βαθμό. Αυτές οι γνώσεις αφορούσαν κυρίως την Πολλαπλή συμμόρφωση και το περιβάλλον, την Φυτοπροστασία και τις Καλλιεργητικές τεχνικές, ενώ κατά δεύτερον την Οργάνωση και διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την Ατομική υγιεινή και ασφάλεια εργασίας. Όμως, οι γνώσεις αυτές, κατά την εκτίμηση των συμβούλων, ελάχιστα χρησιμοποιήθηκαν από τους παραγωγούς για την επίλυση των προβλημάτων τους. Μόνο το ένα τρίτο περίπου θεωρεί ότι οι νέες γνώσεις των δικαιούχων αξιοποιήθηκαν αρκετά, κυρίως σε σχέση με την Φυτοπροστασία, την Προστασία του περιβάλλοντος, τις Καλλιεργητικές τεχνικές, την Εργασιακή ασφάλεια και την Διαχείριση ποιότητας και ασφάλειας αγροτικών προϊόντων. Η μη αξιοποίηση των γνώσεων αυτών στην πράξη από τους παραγωγούς οφειλόταν, σύμφωνα με τους Γ.Σ., στην αδιαφορία του «παντογνώστη» παραγωγού που αδυνατεί να διευρύνει τις γνώσεις του, στην έλλειψη κινήτρων και κυρίως οικονομικών κινήτρων, στον περιορισμένο χρόνο για την αλλαγή του τρόπου συμπεριφοράς των γεωργών και τέλος, στην αδυναμία εφαρμογής τους λόγω αυξημένης ηλικίας των αγροτών ή λόγω των ιδιόμορφων συνθηκών της εκμετάλλευσής τους (π.χ. του εδάφους).

Με βάσει τις απόψεις των γεωργικών συμβούλων, το ένα τρίτο εξ αυτών επεξήγησε στους δικαιούχους τόσο τις τεχνικές απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης όσο και τους επιδιωκόμενους στόχους καθώς και τις σχετικές πολιτικές της ΕΕ, από τις οποίες απορρέουν οι εν λόγω στόχοι και τεχνικές απαιτήσεις. Το ένα τέταρτο από αυτούς επεξήγησε τις τεχνικές απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης και των, διαμέσου των τεχνικών απαιτήσεων, επιδιωκόμενων στόχων, ενώ το ένα πέμπτο από αυτούς επεξήγησε μόνο τις τεχνικές απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Οι κύριες αδυναμίες, εξαιτίας των οποίων δεν χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικά τα διαθέσιμα στο πρόγραμμα μέσα (υλικά και ανθρώπινα), ώστε να αλλάξει προς το καλύτερο ο τρόπος σκέψης και δράσης των δικαιούχων γεωργών οφείλονται, σύμφωνα με την άποψη περίπου των μισών γεωργικών συμβούλων, στις ανεπάρκειες εφαρμογής του προγράμματος και του θεσμού των γεωργικών συμβούλων, στην ανεπαρκή εκπαίδευση των συμβούλων, στην νοοτροπία της αδιαφορίας των δικαιούχων παραγωγών, στον φόβο για την μη πληρωμή των συμβούλων από τους παραγωγούς, στην αδιαφορία της πολιτείας για τη σωστή

υλοποίηση του προγράμματος, στην ανεπάρκεια ελέγχου της πολλαπλής συμμόρφωσης, στη φύση του Κανονισμού (λόγω της απευθείας πληρωμής του δικαιούχου και όχι του Γ.Σ.) και λιγότερο στο γραφειοκρατικό σύστημα και στη μη συνέχιση του προγράμματος.

Σχεδόν όλοι οι Γ.Σ. θεωρούν πως το πρόγραμμα είναι απαραίτητο να συνεχιστεί. Τα οφέλη που θα αποκομιστούν οι δικαιούχοι από αυτό είναι πρωταρχικά η ενημέρωση για την πολλαπλή συμμόρφωση και κατά δεύτερον η σωστή οργάνωση και διαχείριση της εκμετάλλευσης, η ανάπτυξη και η βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης η οποία οδηγεί σε θετικό οικονομικό αποτέλεσμα, η δυνατότητα ύπαρξης ενός μόνιμου συμβούλου για κάθε μορφής βοήθεια, η ποιότητα και ασφάλεια των αγροτικών προϊόντων τους, η προστασία του περιβάλλοντός τους και των ζώων, η ενημέρωση για την Κοινή Αγροτική Πολιτική, η πληροφόρηση για τις καινούριες τεχνικές καλλιέργειας, η παροχή συμβουλών στα ζητήματα Φυτοπροστασίας και τέλος η ενημέρωση για τους κανόνες της Εργασιακής ασφάλειας.

Η πλειοψηφία των Γ.Σ. ισχυρίστηκε ότι δεν έμειναν ευχαριστημένοι από την αμοιβή τους για την παροχή γεωργικών συμβουλών, διότι ως ελεύθεροι επαγγελματίες είχαν πολύ υψηλή φορολογία.

Τα κύρια προβλήματα που συνολικά προέκυψαν, σε όλες τις φάσεις του προγράμματος, ήταν η έλλειψη ενημέρωσης και κατανόησης της πολλαπλής συμμόρφωσης από τους ίδιους τους συμβούλους και κατά συνέπεια από τους γεωργούς, η γραφειοκρατία, η έλλειψη οργάνωσης και η ανεπάρκεια εφαρμογής του προγράμματος μέσω των εμπλεκόμενων φορέων και η δυσκολία στην πληρωμή από τους παραγωγούς λόγω του ότι η επιδότηση δεν δινόταν απευθείας στο σύμβουλο, αλλά πρώτα στον παραγωγό, ο οποίος για να ενταχθεί στο σύστημα ήθελε επιπλέον ποσοστό από την αμοιβή του συμβούλου. Επίσης, κύρια προβλήματα ήταν η νοοτροπία, η αδιαφορία και η καχυποψία των δικαιούχων παραγωγών για τη σημασία και τα οφέλη του μέτρου, ο ανεπαρκής έλεγχος εφαρμογής της πολλαπλής συμμόρφωσης, η ελλιπής υποστήριξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η δυσκολία στην εύρεση κινήτρων, η απαγόρευση της δυνατότητας παροχής συμβουλών ζωικής παραγωγής παρόλο που ο σύμβουλος είχε διδαχτεί στη σχολή του μαθήματα σχετικά με το αντικείμενο αυτό και ενώ, παράλληλα, παρατηρείται έλλειψη κτηνιάτρων και γεωπόνων ζωικής παραγωγής. Τέλος, άλλα κύρια προβλήματα ήταν η δυσκολία μετακίνησης λόγω απόστασης της έδρας από τις εκμεταλλεύσεις αλλά και λόγω των αντίξωων συνθηκών, κυρίως στα νησιά, η μικρή αμοιβή του συμβούλου σε συνάρτηση με την υψηλή φορολογία η οποία μείωσε σε μεγάλο ποσοστό το καθαρό κέρδος του συμβούλου.

Από την μία πλευρά, τα τρία τέταρτα των γεωργικών συμβούλων πιστεύει πως τα κύρια προβλήματα, που προαναφέρθηκαν, δύνανται να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά. Οι τρόποι αντιμετώπισής τους είναι η μείωση της γραφειοκρατίας, η αύξηση της αμοιβής του συμβούλου, η αλλαγή της νοοτροπίας και της καχυποψίας των δικαιούχων, η εξειδικευμένη και στοχευμένη εκπαίδευσή τους, η καλύτερη οργάνωση και εφαρμογή του προγράμματος, ο συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και των γεωργικών συμβούλων, η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου, η αλλαγή του τρόπου πληρωμής της ενίσχυσης, η επικαιροποίηση των στόχων και των ωφελειών του μέτρου, η δημιουργία νέων κινήτρων και επιγραμματικά η πλήρης επιδότηση του γεωργικού συμβούλου, χωρίς τη συμμετοχή του αγρότη.

Από την άλλη πλευρά, κάποιοι σύμβουλοι θεωρούν πως τα βασικά προβλήματα που προέκυψαν σε όλες τις φάσεις του προγράμματος, δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, επειδή δεν υπάρχει πρόθεση επαρκούς ελέγχου της πολλαπλής συμμόρφωσης, ώστε να ασκηθεί μια μορφή πίεσης επί των δικαιούχων για να ενταχθούν στο σύστημα αυτό, ενώ επιπλέον πιστεύουν ότι το πρόβλημα της γραφειοκρατίας είναι άλυτο.

Όλοι περίπου, οι Γ.Σ. συμφωνούν ότι είναι αναγκαίο οι δραστηριότητες του προγράμματος να επεκταθούν και σε άλλους τομείς, ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των δικαιούχων. Συγκεκριμένα, τα τέσσερα πέμπτα θεωρούν πως πρέπει να επεκταθούν στον τομέα ολοκληρωμένης διαχείρισης, διαχείρισης υδάτων και εξοικονόμησης ενέργειας. Επίσης, τα δύο πέμπτα πιστεύουν πως πρέπει να προστεθούν και ο τομέας Βιοενέργειας, ενώ λιγότεροι πρότειναν επέκταση στον τομέα της βιολογικής παραγωγής. Επιπλέον, πολύ λίγοι πρότειναν την επέκταση των δραστηριοτήτων τους στις εξαγωγές, τις τεχνικές συμβουλές, την διαχείριση αποβλήτων, τις νέες καλλιέργειες και την μεταποίηση.

Η αύξηση του αριθμού ένταξης των δικαιούχων αγροτών στο μέτρο μπορεί να επιτευχθεί σύμφωνα με τους συμβούλους, με το να γίνει υποχρεωτικό το μέτρο, με την καλύτερη και έγκαιρη ενημέρωση των αγροτών η οποία επί της ουσίας απορρέει από την άρτια εκπαίδευση των συμβούλων με έμπειρους εκπαιδευτές, την πρακτική εκπαίδευσή τους και την εξειδίκευσή τους, με οικονομικά κίνητρα συμμετοχής μέσω μοριοδότησης σε προγράμματα όπως είναι τα «Σχέδια βελτίωσης», τα «Αγροπεριβαλλοντικά» προγράμματα και οι «Νέοι αγρότες», με μεγαλύτερη δημοσιοποίηση του προγράμματος καθώς και των πλεονεκτημάτων και της αναγκαιότητάς του, με οικονομικά κίνητρα - κυρίως με την 100% επιδότηση -, με την αύξηση του ανώτερου ορίου των δικαιούχων αγροτών ανά σύμβουλο, με σωστή διαχείριση της εκμετάλλευσης και τέλος με την εφαρμογή αυστηρότερων ποινών από τους ελέγχους της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Τα τρία τέταρτα των γεωργικών συμβούλων πιστεύουν ότι το Σύστημα Παροχής Γεωργικών Συμβουλών πρέπει να είναι υποχρεωτικό, έτσι ώστε καταρχήν να τηρούνται τα πρότυπα του συστήματος της πολλαπλής συμμόρφωσης από τους γεωργούς προσδίδοντας παράλληλα προστιθέμενη αξία στο γεωργικό προϊόν, αλλά και να υπάρχει διαρκής υποστήριξη των γεωργών και στροφή προς την επιχειρηματική γεωργία και τον εκσυγχρονισμό ώστε να δημιουργηθούν ανταγωνιστικές εκμεταλλεύσεις. Επιπλέον θεωρείται, από λιγότερους συμβούλους, ότι το σύστημα θα συμβάλλει στην αποφυγή των ποινών από την μη τήρηση των κανόνων-προτύπων της πολλαπλής συμμόρφωσης, στην καταπολέμηση της ανεργίας των γεωπόνων και των τεχνολόγων γεωπόνων, στη μείωση του κόστους παραγωγής καθόσον ο σύμβουλος δεν λειτουργεί ως έμπορος και στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

Η μειοψηφία των συμβούλων, περίπου το ένα τρίτο αυτών, θεωρεί πως το μέτρο πρέπει να είναι προαιρετικό, διότι δεν είναι σωστό να υποχρεωθούν οι γεωργοί να εφαρμόσουν το πρόγραμμα εάν δεν το επιλέξουν οι ίδιοι, αφού ούτως ή άλλως με τη δημιουργία κινήτρων θα το αναζητήσουν από μόνοι τους. Επιπλέον, πιστεύουν ότι δεν είναι δυνατή η υποχρεωτική εφαρμογή του στην τρέχουσα αρνητική συγκυρία και των οικονομικών δυσχερειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ- ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η μέχρι σήμερα εμπειρία της λειτουργίας του θεσμού των Γεωργικών Εφαρμογών στην Ελλάδα έδειξε πως οι γεωργοί, για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες και με ραγδαίους ρυθμούς εξελισσόμενες απαιτήσεις έχουν την ανάγκη στήριξης από τους γεωργοεφαρμοστές-συμβούλους. Επομένως, το μέτρο 1.1.4. του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, δεδομένων των αδυναμιών του συστήματος των Γ.Ε. στην Ελλάδα, εφαρμόστηκε σε μια κατάλληλη χρονικά περίοδο επιτρέποντας στους γεωργούς να αναζητήσουν μέσα από τους γεωργικούς συμβούλους τους αντίστοιχους γεωργοεφαρμοστές. Στη χώρα μας το σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις συστάθηκε ως ειδική, ξεχωριστή «υπηρεσία», ελάχιστα συμπληρωματική ως προς τις υφιστάμενες υπηρεσίες του Υπ.Α.Α.Τ. που, λιγότερο ή περισσότερο, ασχολούνται με τις γεωργικές εφαρμογές (πληροφόρηση - ενημέρωση, παροχή συμβουλών και επαγγελματική γεωργική εκπαίδευση-κατάρτιση). Με την καθιέρωση του συστήματος αυτού δίνεται μια ευκαιρία για την καλύτευση των συστημάτων πληροφόρησης για την παροχή συμβουλών και τεχνογνωσίας στον γεωργικό τομέα.

Η φυσιογνωμία του Γεωργικού Συμβούλου είναι μάλλον αναμενόμενη και σε γενικές γραμμές έρχεται σε αντιστοιχία σε αυτή των γεωργοεφαρμοστών, όπως έχει παρουσιαστεί στο πρώτο κεφάλαιο. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, πρόκειται για άνδρα, έγγαμο, ηλικίας μεταξύ 33 - 41 ετών, γεωτεχνικό επιστήμονα με ένα τουλάχιστον μεταπτυχιακό και με πολύ καλό υπόβαθρο προϋπηρεσίας στον ιδιωτικό τομέα, είτε ως μελετητής είτε ως σύμβουλος. Επομένως, ο Γ.Σ. διακρίνεται για την αναβαθμισμένη επαγγελματική του επάρκεια η οποία μπορεί, με τη διαρκή αναζήτηση νέων γνώσεων και πληροφοριών σε συνδυασμό με την κατάλληλη κατάρτιση αφενός μεν σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο επιτόπιας επίδειξης της εφαρμογής της νομοθεσίας του αγροτικού χώρου και αφετέρου δε σε τρόπους επικοινωνίας με τους αγρότες, να φέρει επιτυχώς εις πέρας το έργο της παροχής των γεωργικών συμβουλών. Ο Γ.Σ. διαθέτει εν γένει τις ικανότητες και το υπόβαθρο, στη βάση των οποίων μπορεί να υλοποιηθεί επιτυχώς το πρόγραμμα αυτό, ώστε να δοθεί η απαιτούμενη ώθηση στην αγροτική ανάπτυξη.

Αρχικά, ο στόχος του συστήματος παροχής γεωργικών συμβουλών ήταν να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση των γεωργών για την ορθολογική χρήση των εισροών και τις γεωργικές διαδικασίες που αφορούν το περιβάλλον, την ασφάλεια των

τροφίμων, την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, έτσι ώστε να μειωθούν κατά το δυνατόν οι ποινές από την πλημμελή εκπλήρωση των υποχρεώσεων των γεωργών που αφορούν την τήρηση των προτύπων της πολλαπλής συμμόρφωσης. Στη συνέχεια, το σύστημα επεκτάθηκε και σε άλλους τομείς. Κρίνεται έτσι απαραίτητο να βελτιωθεί η παροχή συμβουλών όχι μόνο στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης, αλλά και σε θέματα που αφορούν την ανταγωνιστικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των γεωργικών πρακτικών και την εφαρμογή των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης. Αυξάνοντας εξάλλου τα πεδία εφαρμογής του συστήματος, είναι θεμιτή η αύξηση του αριθμού των δικαιούχων αγροτών.

Οι περισσότεροι Γ.Σ. επέλεξαν να πιστοποιηθούν για το μέγιστο των θεματικών ενότητων, που ήταν οι τρεις. Με αυτό τον τρόπο κάλυψαν το ανώτατο επιτρεπτό όριο παροχής συμβουλών προς τους δικαιούχους, εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη ευελιξία και εύρος συμβουλών από τον Γ.Σ., όπως επίσης και τη δυνατότητα για τη μέγιστη δυνατή χρηματοδότηση ανά παραγωγό. Η πλειοψηφία των Γ.Σ. επέλεξε τις θεματικές ενότητες «Ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές πρακτικές», «Περιβάλλον» και «Δημόσια υγεία-υγεία φυτών». Είναι γεγονός, ότι όσο περισσότερες θεματικές ενότητες επιλέξουν οι Γ.Σ., τόσο μεγαλύτερη αναμένεται να είναι η ζήτηση που θα έχουν από τους παραγωγούς, ενώ παράλληλα όσο μεγαλύτερη εμπειρία αποκτούν, τόσο η ζήτησή τους θα αυξάνεται.

Σε γενικές γραμμές, επειδή οι προσδοκίες για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες έχουν αυξηθεί από το 2003 και μετά, ιδίως με τις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κ.Γ.Π. μεταξύ των οποίων και η κλιματική αλλαγή, το Σ.Γ.Σ. μπορεί να διατηρήσει ως πυρήνα του το πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης αλλά να επεξεργασθεί και να καλύψει επιπλέον θέματα που υπερβαίνουν τις υφιστάμενες νομικές απαιτήσεις. Μετά την εδραίωση και εμπειρία του Σ.Γ.Σ., ο Γ.Σ. πρέπει να λειτουργεί ως «γενικός γιατρός», ο οποίος θα είναι σε θέση να διασυνδέει όλες τις διαφορετικές πτυχές της γεωργίας (και γενικότερα της αγροτικής ανάπτυξης) και της εκάστοτε εκμετάλλευσης. Θα πρέπει να είναι σε θέση να εξηγεί στους γεωργούς όχι μόνο τις απαιτήσεις της Ε.Ε., αλλά και τους στόχους και τις σχετικές πολιτικές της Ε.Ε. που προσδοκούνται με τη χρήση συμμετοχικών προσεγγίσεων.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί, ότι σύμφωνα με την τελευταία έρευνα της Eurostat (Farm Structure Survey), η διάρθρωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα η αναλογία μεταξύ φυτικής και ζωικής παραγωγής να είναι 70:30, εν αντιθέσει με αυτήν της Ε.Ε. στην οποία η αναλογία είναι 50:50. Παρόλα αυτά και ενώ η Ελλάδα έχει ελλείψεις στον τομέα ζωικής παραγωγής, εντούτοις μόνο ένα μικρό ποσοστό των γεωργικών συμβούλων παρείχε συμβουλές σε θέματα που αφορούν την κτηνοτροφία. Προτείνεται, κατά συνέπεια, η μεγαλύτερη συμμετοχή

επιστημόνων του πεδίου αυτού, αφού οι ανάγκες της χώρας μας στον κλάδο αυτό είναι υψηλές. Για να αυξηθεί η συμμετοχή των συμβούλων της συγκεκριμένης ειδικότητας και των παραγωγών της ζωικής παραγωγής στο πρόγραμμα αυτό, χρειάζεται η λήψη άμεσων μέτρων, όπως, π.χ. να εξαιρεθούν όσοι Γ.Σ. έχουν γενικό πτυχίο γεωπονίας και έδρα σε κάποιο νησί, έτσι ώστε να μπορούν να πιστοποιηθούν και για θεματικές ενότητες ζωικής παραγωγής.

Όσον αφορά την επιμόρφωση των Γ.Σ., δυστυχώς, η προσπάθεια για τη διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων που είχε σχεδιαστεί με πόρους του Γ' ΚΠΣ από τον ΟΠΕΓΕΠ δεν κατέστη δυνατό να υλοποιηθεί. Για αυτό και οι Γ.Σ. δεν έμειναν ικανοποιημένοι από την επιμόρφωσή τους και δήλωσαν ότι υπήρχαν ασάφειες στις οδηγίες εφαρμογής. Επιπλέον, δήλωσαν ότι δεν έμειναν ικανοποιημένοι από τα εγχειρίδια-οδηγίες που τους παρασχέθηκαν στις ημερίδες από την Αρχή Εκπαίδευσης-Επιμόρφωσης, προφανώς λόγω του μεγάλου εύρους των θεμάτων που έπρεπε να καλυφθούν, του εκτενούς πεδίου εφαρμογής και της έλλειψης συνδυασμού των γενικών οδηγιών με την επιτόπια πρακτική εφαρμογή. Για αυτό επιβάλλεται στο επόμενο πρόγραμμα κατάρτισης να υπάρχει ο συνδυασμός θεωρητικού και πρακτικού μέρους, τουλάχιστον σε ένα μικρό δείγμα με παραδείγματα στον αγρό, το οποίο μπορεί να συμπληρωθεί και να διευρυνθεί σε επόμενες επιμορφώσεις. Επιπροσθέτως, μπορούν να υποχρεωθούν σε παρακολούθηση ειδικής κατάρτισης για την κατανόηση και διάδοση σημαντικών γεωργικών πρακτικών πάνω στο αντικείμενο της κλιματικής αλλαγής, στην οποία δίδεται μεγάλη βαρύτητα από την ΚΓΠ. Κατά την διεξαγωγή αυτών μπορεί να υπάρχουν έντυπα για συμπλήρωση εντυπώσεων, παραπόνων και προτάσεων, ώστε να βελτιωθεί η εκπαίδευση και γενικότερα το μέτρο 1.1.4.

Σύμφωνα εξάλλου με τους Γ.Σ., η εκπαίδευσή τους θα πρέπει πραγματοποιείται σε μόνιμη βάση και τουλάχιστον μία φορά ανά έτος. Η ανάγκη εξειδικευμένης εκπαίδευσης αναδείχτηκε από τους Γ.Σ. και αφορά μια ποικιλία θεμάτων όπως η οργάνωση και προγραμματισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η νέα ΚΑΠ, η αγροτική ανάπτυξη, τα προϊόντα ποιότητας, η αναδιάρθρωση καλλιεργειών και εκμεταλλεύσεων και οι ορθές γεωργικές & περιβαλλοντικές πρακτικές.

Επιπλέον, όπως ισχυρίζονται οι Γ.Σ., η επιμόρφωσή τους πρέπει να είναι περισσότερο εξειδικευμένη. Για παράδειγμα οι Γ.Σ. μπορούν να ενημερωθούν για το «Καλάθι της Περιφέρειας» που αφορά το επιχειρησιακό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης κάθε Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης και το οποίο έχει ως αντικείμενο τη χρηματοδότηση υπηρεσιών και υποδομών σχετικά με την τυποποίηση, την πιστοποίηση, την εμπορία και τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων της κάθε Περιφέρειας. Με τις ειδικότερες στοχευμένες συμβουλές μπορεί να προκληθεί μείωση του κόστους των υπηρεσιών παροχής γεωργικών συμβουλών.

Μπορεί επίσης, όπως έχει προαναφερθεί, να δημιουργηθεί ένας διαδικτυακός τόπος συζήτησης ή κοινωνικής δικτύωσης για αλληλοβοήθεια μεταξύ των γεωργικών συμβούλων, αλλά και να αξιοποιηθεί, κατά το δυνατόν, το ευρωπαϊκό δίκτυο «Endure». Μια άλλη χρήσιμη ελληνική ιστοσελίδα, η οποία μπορεί να βοηθήσει προς την κατεύθυνση αυτή, είναι η «agronomist.gr» που εκτός των άλλων παρέχει, μέσω του «e-school», γεωπονικά ηλεκτρονικά σεμινάρια.

Εξάλλου, διαπιστώνεται ότι οι συνεργάτες Γ.Σ. δεν αξιοποιήθηκαν ιδιαίτερα από τις Δομές ή τους Γ.Σ., παρόλο που παρακολούθησαν κάποια από τις ημερίδες ενημέρωσης, πλήρωσαν το παράβολο της πιστοποίησης και τους παρασχέθηκαν το εγχειρίδιο και ο οδηγός της πολλαπλής συμμόρφωσης. Αυτό οφείλεται κυρίως στο χρόνιο ανταγωνισμό μεταξύ των γεωπόνων ΠΕ και ΤΕ. Θα μπορούσε όμως να προβλεφθεί σε επόμενη υπουργική απόφαση οι γεωπόνοι ΤΕ οι οποίοι έχουν συνεργαστεί με Γ.Σ. ή Δομή ή Α.Σ.Ο. και διαθέτουν την σχετική εμπειρία να μπορούν πλέον να πιστοποιηθούν ως Γ.Σ. και ειδικότερα αυτοί οι οποίοι προέρχονται από τον κλάδο της ζωικής παραγωγής, όπου υπάρχει έλλειψη. Επίσης, θα μπορούσαν οι γεωπόνοι ΤΕ οι οποίοι κατέχουν ένα τουλάχιστον μεταπτυχιακό να γίνουν Γ.Σ.

Όσον αφορά τα πρακτικά ζητήματα, καταρχήν, η πρόσβαση προς τις εκμεταλλεύσεις ήταν μάλλον εύκολη και σε σχετικά μικρή απόσταση από την έδρα του Γ.Σ., οπότε δεν προέκυψε ιδιαίτερα μεγάλο κόστος μετακίνησης των Γ.Σ.. Εξαιρέση αποτελούν κάποιοι Γ.Σ. οι οποίοι έδρασαν στα νησιά, αφενός μεν λόγω δυσκολιών μετακίνησης εξαιτίας π.χ. των άσχημων καιρικών συνθηκών και αφετέρου δε λόγω του υψηλού κόστους των μετακινήσεων.

Κατά δεύτερον, ο ρυθμός των επισκέψεων των Γ.Σ. στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις ήταν 2 με 3 φορές ανά εκμετάλλευση, που θεωρείται ως ένας ικανοποιητικός αριθμός για την εκτέλεση του μέτρου. Διαπιστώνεται όμως, ότι παρόλο που το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στη βάση της προσέγγισης των γεωργών με προσωπικές - ατομικές επαφές, οι οποίες είναι παγκοσμίως οι πιο ενδεδειγμένες και οι οποίες, αν και ιδιαίτερος δαπανηρές, συντελούν στην οικοδόμηση των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ του γεωργού και του γεωπόνου, εντούτοις δεν είχε μεγάλη επιτυχία. Ίσως χρειαζόταν ο συνδυασμός της με άλλες τεχνικές όπως, π.χ. οι επιδείξεις, είτε μεθόδου είτε αποτελέσματος, που θα συνέβαλαν στην περισσότερο αποτελεσματική εκπαίδευση των αγροτών διαμέσου της δοκιμής νέων πρακτικών με μειωμένο κόστος, αλλά και της δημιουργίας ενός καλύτερου κλίματος αλληλοϋποστήριξης των γεωργών. Επιπρόσθετα, οι επισκέψεις θα μπορούσαν να είχαν συνδυαστεί περισσότερο και με τη χρήση των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Σε γενικές γραμμές, η χρήση πολλαπλών τεχνικών επικοινωνίας από την πλευρά των Γ.Σ. θα έκαναν φανερό το ενδιαφέρον τους, οπότε εικάζεται ότι ο βαθμός υλοποίησης του

μέτρου θα ήταν σημαντικά καλύτερος. Κρίνεται, κατά συνέπεια, αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός του τρόπου εφαρμογής του μέτρου από τους Γ.Σ., έτσι ώστε να είναι πολύ περισσότερο αποτελεσματικός.

Το σύστημα Γ.Σ. στην Ελλάδα ήταν συγχρηματοδοτούμενο με τους γεωργούς να συμμετέχουν σε ένα μικρό ποσοστό (20%). Διαπιστώθηκε όμως, ότι ακόμη και το μικρό αυτό ποσοστό λειτούργησε αποτρεπτικά στην συμμετοχή των δικαιούχων γεωργών στο μέτρο 1.1.4, καθόσον οι γεωργοί δεν έχουν συνηθίσει στην συγχρηματοδότηση επιδοτούμενου προγράμματος. Επομένως, καθώς οι περισσότεροι γεωργοί δεν είναι διατεθειμένοι να ανταμείψουν τον Γ.Σ., είτε επειδή δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα, είτε διότι απαιτείται χρόνος μέχρι να κερδηθεί η εμπιστοσύνη του γεωργού, σε επόμενη φάση είναι φρόνιμο να συνεχιστεί η χρηματοδότηση του μέτρου από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους.

Παράλληλα, οι περισσότεροι Γ.Σ. δεν έμειναν ικανοποιημένοι από το ποσό που έλαβαν για αμοιβή, διότι ως ελεύθεροι επαγγελματίες έτυχαν υψηλής φορολόγησης και στην πραγματικότητα «να έχουν ως συνέταιρο το κράτος». Δυστυχώς, όπως διαπιστώθηκε, υπήρξαν γεωργικοί σύμβουλοι οι οποίοι ξεκίνησαν το μέτρο και παρείχαν συμβουλές, αλλά επειδή γνώριζαν ότι οι δικαιούχοι δεν θα τους πλήρωναν (τουλάχιστον εξ ολοκλήρου), εξαιτίας του ότι είχαν οικονομικές εκκρεμότητες είτε γιατί δεν κατάλαβαν την αξία του θεσμού των γεωργικών συμβουλών ή για διάφορους άλλους λόγους, τελικά δεν κατέθεσαν τα δικαιολογητικά των δικαιούχων αγροτών, ώστε να μην επιβαρυνθούν επιπλέον με την υψηλή φορολογία που τους αναλογούσε. Όμως το ζήτημα αυτό δύσκολα μπορεί να επιλυθεί λόγω των οικονομικών δυσχερειών της χώρας μας.

Για να είναι αποτελεσματικό το Σ.Γ.Σ. θα πρέπει να θεμελιωθεί πάνω σε σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ του δικαιούχου παραγωγού και του γεωργικού συμβούλου. Για να εμπιστευτεί όμως ο δικαιούχος τον Γ.Σ. θα πρέπει αυτός να είναι έμπειρος, άριστα καταρτισμένος, να ενημερώνεται συνεχώς και να ενδιαφέρεται για την πρόοδο του παραγωγού. Ο παραγωγός από την πλευρά του θα πρέπει να είναι συζητήσιμος, έτσι ώστε να είναι δυνατόν να βρεθούν, από κοινού, οι πιο κατάλληλες λύσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και τη βελτίωση της εκμετάλλευσης. Επιπλέον, ο δικαιούχος θα πρέπει να τηρεί τις οικονομικές συμφωνίες με τους συμβούλους. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις και δεδομένου ότι, σε αντίθεση με τα συστήματα υποχρεωτικού ελέγχου ή πιστοποίησης, η λήψη συμβουλών είναι από τη φύση της εθελούσια, το μέτρο δεν θα χρειαστεί να γίνει υποχρεωτικό, αφού αυτή είναι και η κατεύθυνση της Ε.Ε., παρόλο που οι απόψεις των Γ.Σ. στην Ελλάδα τείνουν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Αξίζει να σημειωθεί, πως υπήρχαν αρκετές περιπτώσεις καλής εφαρμογής και δόμησης μιας αποτελεσματικής σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ του

γεωργού και του Γ.Σ., όπως διαπιστώθηκε μετά από τους προβλεπόμενους, σύμφωνα με την νομοθεσία, ελέγχους.

Γενικά πάντως, οι δικαιούχοι αδιαφόρησαν για το μέτρο και δεν φαίνεται να αντιλήφθηκαν τη σημασία της εφαρμογής του. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ένα αρνητικό κλίμα, στη βάση του ότι το μέτρο αυτό αφορούσε αποκλειστικά την πολλαπλή συμμόρφωση και τους προβλεπόμενους ελέγχους και κυρώσεις. Σημειώνεται ότι κανένας αγρότης δεν αναζήτησε κάποιο Γ.Σ., αλλά οι τελευταίοι ήταν αυτοί που προσέγγισαν τους δικαιούχους, κυρίως μέσω του προσωπικού τους πελατολογίου. Χρειαζόταν, συνεπώς, τουλάχιστον περισσότερη δημοσιοποίηση - διαφήμιση του μέτρου πρωτίστως από την πλευρά του ΥΠΑΑΤ και δευτερευόντως από την πλευρά του συμβούλου. Προτείνεται λοιπόν, η εκ νέου δημοσιοποίηση του μέτρου σε κάθε αγροτική περιοχή, μέσω των Δήμων και Κοινοτήτων και η δημιουργία πινάκων στους οποίους θα περιλαμβάνονται συγκεντρωτικά όλοι οι Γ.Σ. της Ελλάδας και δίπλα να αναγράφονται στοιχεία όπως για παράδειγμα εάν είναι Φυσικό Πρόσωπο ή αν ανήκουν σε Δομή, σε ποια περιοχή είναι η έδρα τους και τι προϋπηρεσία - εμπειρία έχουν, ώστε να επιλεγούν από τους αγρότες. Οι τεχνολογίες της πληροφορικής μπορούν να αξιοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό ως εργαλείο για τη διάδοση του προγράμματος. Επιπλέον, μπορούν να δημιουργηθούν και να αναρτηθούν κατάλογοι με συγκεντρωτικά στοιχεία των δικαιούχων άμεσων ενισχύσεων, τηρώντας πάντοτε την προστασία των προσωπικών δεδομένων, οι οποίοι έχουν υποστεί κυρώσεις για την μη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους σε σχέση με την πολλαπλή συμμόρφωση, ώστε να μπορεί να επικοινωνήσει μαζί τους ο Γ.Σ. και να επιδιώξει τη συνεργασία τους. Τέλος, μπορεί να δημιουργηθεί σε κάποιον φορέα, όπως είναι ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή το Γραφείο Ενημέρωσης του ΥΠΑΑΤ, ειδική τηλεφωνική γραμμή ανταπόκρισης και πληροφοριών για τη χρήση του μέτρου, με στόχο την επαφή των γεωργών με το σύστημα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ για το έτος 2010, τα ποσά των ποινών των γεωργών λόγω πλημμελούς εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους όσον αφορά τα πρότυπα της πολλαπλής συμμόρφωσης, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ποινές για την μη τήρηση της σήμανσης και καταγραφής των αιγοπροβάτων και των βοοειδών καθώς και ο εντοπισμός καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων και φυτοφαρμάκων, ανήλθε στις 685.870,76 ευρώ. Και μόνο το γεγονός αυτό υποδεικνύει την αναγκαιότητα της συνέχισης της χρηματοδότησης του μέτρου 1.1.4 από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, με στόχευση τουλάχιστον την εφαρμογή των κανόνων της πολλαπλής συμμόρφωσης. Επισημαίνεται δε, ότι ο γεωργός δεν είναι υποχρεωμένος να λάβει συμβουλές για κάθε μία από τις απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν στην εκμετάλλευσή του, προκειμένου να έχει το δικαίωμα να λάβει ενίσχυση για τη χρήση της υπηρεσίας παροχής συμβουλών σε

γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Επομένως, μπορεί ο Γ.Σ. να έχει παράσχει συμβουλές για κάποια πρότυπα, αλλά ο γεωργός να υποστεί κυρώσεις για άλλα πρότυπα που δεν έχουν τηρηθεί και για τα οποία δεν έχουν δοθεί συμβουλές.

Σε κάθε περίπτωση όμως, για να λειτουργήσει πλήρως ο θεσμός του Σ.Γ.Σ. χρειάζεται ο συνδυασμός του και με άλλα μέτρα που υλοποιούνται ή έχουν ήδη υλοποιηθεί. Χρειάζεται κατά συνέπεια η επανεξέταση των εν δυνάμει συνεργειών και η συμπληρωματικότητα μεταξύ του Σ.Γ.Σ. και άλλων παρεμβάσεων στο πλαίσιο του πυλώνα 1 (άμεσες πληρωμές) και του πυλώνα 2 (μέτρα αγροτικής ανάπτυξης) της ΚΑΠ, καθώς σε γενικές γραμμές οι σύμβουλοι αρκέστηκαν στα πρότυπα της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Παράλληλα, χρειάζεται να βελτιωθεί η διαχείριση του Σ.Γ.Σ. εξασφαλίζοντας ότι η γνώση μεταδίδεται μεταξύ των εμπλεκόμενων συμβούλων, γεωργών και φορέων.

Θα πρέπει, τέλος, να αποσαφηνιστεί ο ρόλος των Γ.Σ. έναντι των άλλων ενεργειών στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης, οριοθετώντας σαφή διάκριση μεταξύ των συμβούλων και των επιθεωρητών γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Αυτό σημαίνει, πως ο ρόλος του Γ.Σ. χρειάζεται να είναι περισσότερο ενεργός, είτε στον τομέα της πολλαπλής συμμόρφωσης, είτε στους υπόλοιπους τομείς, ώστε να διακριθεί σαφώς από τις απλές επιθεωρήσεις των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα πρέπει να μην αρκестούν μόνο στην παροχή γενικών πληροφοριών, αλλά να αξιολογούν την ειδικότερη κατάσταση του κάθε γεωργού και της εκμετάλλευσής του.

2. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η εφαρμογή του Σ.Γ.Σ. μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός ανάπτυξης των εκμεταλλεύσεων των δικαιούχων γεωργών και κατ' επέκταση της γεωργικής και εθνικής οικονομίας της χώρας μας. Η παρούσα έρευνα μπορεί να συμβάλλει προς την κατεύθυνση αυτή, καθώς παρέχει «αποδεικτικά» στοιχεία για τις αιτίες των προβλημάτων του Συστήματος ώστε οι εμπλεκόμενοι φορείς να είναι σε θέση να τα αξιοποιήσουν για να βελτιωθεί το Σ.Γ.Σ.. Ο ΕΛΓΟ «Δήμητρα» μπορεί προς την κατεύθυνση αυτή να επεξεργαστεί περαιτέρω τα δεδομένα και τα αποτελέσματα της έρευνας και να εστιάσει την προσοχή του στην προσθήκη νέας θεματολογίας, καθώς και στην επικαιροποίηση τόσο των μεθόδων επιμόρφωσης, όσο και του περιεχομένου των γνώσεων που θα παράσχει κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης των Γ.Σ. Οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες χρειάζεται να λύσουν τα προβλήματα διάρθρωσης και οργάνωσης και συνεργασίας βελτιώνοντας τις γραφειοκρατικές δομές τους.

Η πολυπλοκότητα των θεμάτων που εμπλέκονται στο πεδίο των γεωργικών συμβουλών απαιτεί σφαιρική αντιμετώπισή τους, ευρύτητα σκέψης και την έλλειψη προκαταλήψεων προκειμένου να αποφευχθεί η αρνητική συνέπεια κάποιας αποτυχίας, όπως μπορεί να είναι η επιβολή χρηματικών κυρώσεων στο δικαιούχο. Όσο πλουσιότερες είναι οι γνώσεις και οι δεξιότητες των συμβούλων τόσο πιο πειστικοί μπορεί να είναι στην επιχειρηματολογία τους και οι δικαιούχοι να γίνονται αποδέκτες και να συζητούν τις απόψεις τους με μεγαλύτερη άνεση και βεβαιότητα.

Κρίνεται επίσης χρήσιμο οι γεωργοί να ενταχθούν στο μέτρο 114, διότι η δράση της Υπηρεσίας Γεωργικών Εφαρμογών είναι επί του παρόντος ανεπαρκής. Μέσω της συμμετοχής τους στο μέτρο, οι γεωργοί μπορούν να επωφεληθούν από τη στήριξη εξειδικευμένων επιστημόνων με απώτερο στόχο την παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών γεωργικών προϊόντων με ορθολογική χρήση των απαιτούμενων εισροών και με παραγωγική διαδικασία που σέβεται το περιβάλλον. Σημειώνεται επίσης, ότι η Ε.Ε. έχει το μέτρο αυτό ως άμεση προτεραιότητα στο πλαίσιο της νέας μεταρρύθμισης της ΚΑΠ, διότι θεωρεί πως είναι βασική κινητήριος δύναμη της ανάπτυξης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Θεωρώ, πως οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα μελέτη είναι σημαντικές για την καλύτερη δυνατόν συνέχιση του μέτρου και μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά ώστε να διορθωθούν τα λάθη και οι παραλείψεις του συστήματος παροχής γεωργικών συμβουλών που παρατηρήθηκαν κατά την εφαρμογή του. Είναι φανερό ότι η γεωργία αποτελεί πεδίο άριστης επένδυσης των κρατικών χρημάτων και συντελεί στην ανύψωση του συνολικού επιπέδου της. Η αγροτική ανάπτυξη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη της χειμαζόμενης οικονομίας της χώρας μας.

Περαιτέρω ενδιαφέρον θα είχε, η διερεύνηση των ζητημάτων που έθεσε η παρούσα εργασία από την πλευρά των δικαιούχων αγροτών. Ο συνδυασμός των αποτελεσμάτων της παρούσας και της προτεινόμενης μελέτης θα ήταν εξαιρετικά γόνιμος και θα έδινε, αφενός, μια πληρέστερη εικόνα του Συστήματος Παροχής Γεωργικών Συμβουλών όπως εφαρμόστηκε στη χώρα μας και αφετέρου, τις κατευθυντήριες γραμμές για την όσο το δυνατόν καλύτερη υλοποίησή του.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεώργιος Ι. Σιώγκος και Αικατερίνη Ι. Βασιλικοπούλου, (2005). *Εφαρμογή Μεθόδων Ανάλυσης στην Έρευνα Αγοράς*. Αθήνα: Αθ. Σταμούλη.

Θεοδοσία Ανθοπούλου – Αντώνης Μωυσίδης, (2005). *Από τον Αγροτικό χώρο στην Ύπαιθρο Χώρα – Μετασχηματισμοί και Σύγχρονα Δεδομένα του Αγροτικού Κόσμου στην Ελλάδα*. Αθήνα: Gutenberg.

Γεώργιος Α. Δαουτόπουλος, (2004). *Μεθοδολογία κοινωνικών ερευνών*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

Γεώργιος Κ. Σιάρδος & Αλέξανδρος Ε. Κουτσούρης, (2004). *Αειφορική Γεωργία και Ανάπτυξη*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

Χ. Ζιωγάνας, (2003). *Γεωργική Οικονομική Ανάπτυξη*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη.

Αλέξανδρος Ι. Παναγιώτου, (2002). *Μαθήματα Γεωργικών Εφαρμογών*. Αθήνα: Γ.Π.Α..

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

http://ec.europa.eu/agriculture/farm-advisory-system/index_en.htm (Σ.Π.Σ.).

http://ec.europa.eu/agriculture/envir/cross-compliance/index_en.htm (Πολλαπλή συμμόρφωση).

<http://www.cyprus.gov.cy/moa/agriculture.../63RolosGeorgikonEfarmogon.pdf>
(Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος Κύπρου).

<http://www.endure-network.eu> (ευρωπαϊκό ηλεκτρονικό δίκτυο συμβουλών).

http://en.wikipedia.org/wiki/Agricultural_extension (Γεωργικές Εφαρμογές).

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/farm_structure_survey/introduction
(έρευνα της Eurostat - Farm Structure Survey).

<http://www.hellenes.com/Ypatia.html> (Φωτογραφία Εξωφύλλου).

ΑΡΘΡΟ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Επάγγελμα Γεωργός. *Agronews*. Ημερομηνία ανάκτησης : 18-07-2011.

<http://www.agronews.gr/business/fakeloi/arthro/69116/>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:030:0016:0016:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:030:0016:0016:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:030:0016:0016:EL:PDF)

(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2009).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2008R0259:20110429:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2008R0259:20110429:](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2008R0259:20110429:EL:PDF)

[EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2008R0259:20110429:EL:PDF) (Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 259/2008 της Επιτροπής της 18ης Μαρτίου

2008).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R1974:20081205:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R1974:20081205:](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R1974:20081205:EL:PDF)

[EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R1974:20081205:EL:PDF) (Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1974/2006 της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου

2006).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:368:0074:0084:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:368:0074:0084:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:368:0074:0084:EL:PDF)

(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1975/2006 της Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2006).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:243:0006:0019:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:243:0006:0019:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:243:0006:0019:EL:PDF)

(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1320/2006 της Επιτροπής της 5ης Σεπτεμβρίου 2006).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R0883:20071109:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R0883:20071109:](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R0883:20071109:EL:PDF)

[EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R0883:20071109:EL:PDF) (Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2006 της Επιτροπής της 21ης Ιουνίου

2006).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:277:0001:0001:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:277:0001:0001:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:277:0001:0001:EL:PDF)
(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου της 20ής Σεπτεμβρίου 2005).

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005R1290:EL:pdf>

(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 2005).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:153:0031:0088:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:153:0031:0088:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:153:0031:0088:EL:PDF)
(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 817/2004 της Επιτροπής της 29ης Απριλίου 2004).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:270:0001:0069:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:270:0001:0069:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:270:0001:0069:EL:PDF)
(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2003).

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001R0448:EL:PDF>

(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 448/2001 της Επιτροπής της 2ας Μαρτίου 2001).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:161:0001:0042:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:161:0001:0042:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:161:0001:0042:EL:PDF)
(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999).

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1999R1257:20040501:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1999R1257:20040501:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1999R1257:20040501:EL:PDF)
(Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1999).

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Η με αριθμ. 199999/30-12-2011 (ΦΕΚ Β 186 - 06.02.2012) ΚΥΑ. Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, όσον αφορά την πιστοποίηση των φορέων που εντάσσονται στο σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

- Η με αριθμ. 285077/18-8-2010 (ΦΕΚ Β 1325 - 27.08.2010) ΥΑ. Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 328821/06-10-2008 υπουργική απόφαση «Λεπτομέρειες εφαρμογής και δικαιολογητικά πληρωμής της υπ' αριθ. 263514/ΑΑ702/25-09-2008 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 'Χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων για τη Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη Γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών σε εκτέλεση του Μέτρου 114 του Άξονα 1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013».
- Η με αριθμ. 285023/22-7-2010 (ΦΕΚ Β 1157 - 30.07.2010) ΚΥΑ. Τροποποίηση της αριθμ. 263514/ΑΑ702/25-09-2008 ΚΥΑ "Χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων για τη Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη Γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών σε εκτέλεση του Μέτρου 114 του Άξονα 1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013"(Β' 2029)».
- Η με αριθμ. 328821/06-10-2008 (ΦΕΚ Β 2124 - 14.10.2008) ΥΑ. Λεπτομέρειες εφαρμογής και δικαιολογητικά πληρωμής της υπ' αριθμ. 263514/ΑΑ 702/25.9.2008 κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων για τη Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη Γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών σε εκτέλεση του Μέτρου 114 του Άξονα 1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013».
- Διόρθωση Σφάλματος στην με αριθμ. 263514/ΑΑ702/25.9.2008 με ΦΕΚ Β 2029 - 01.10.2008 (ΦΕΚ Β 2105 - 10.10.2008). Διόρθωση Σφάλματος στην υπ' αριθμ. 263514/ΑΑ702/25.9.2008 απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Η με αριθμ. 263514/Α.Α 702/25-9-2008(ΦΕΚ Β 2029 - 01.10.2008) ΚΥΑ. Χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων για τη Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη Γεωργική εκμετάλλευση και παροχής δασοκομικών συμβουλών σε εκτέλεση του Μέτρου 114 του Άξονα 1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013.
- Η με αριθμ. 267630/13-12-2007(ΦΕΚ Β 2372 - 13.12.2007) ΚΥΑ. Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων των υπ' αριθμ. 303894/11.8.2006 (ΦΕΚ 1375/Β'),

223490/24.11.2006 (ΦΕΚ 1725/Β΄) και 233629/5.7.2007 (ΦΕΚ 1230/Β΄) κοινών υπουργικών αποφάσεων, για την εφαρμογή του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργούς (Καν. 1782/2003).

- Η με αριθμ. 233629/5-7-2007 (ΦΕΚ Β 1230 - 18.07.2007) ΚΥΑ. Προϋποθέσεις και διαδικασία εγγραφής στα δημιουργούμενα Μητρώα, «Γεωργικών Συμβούλων» και «Συνεργατών Γεωργικών Συμβούλων», όσων έχουν εγγραφεί στα τηρούμενα στο ΓΕΩΤ.Ε.Ε. Μητρώα «Δοκίμων Γεωργικών Συμβούλων» και «Δοκίμων Συνεργατών Γεωργικών Συμβούλων», αντίστοιχα, κατά την πρώτη εφαρμογή του άρθρου 13 παρ.1 του Κανονισμού ΕΚ/1782/2003 και μέχρι τη δημιουργία των Μητρώων «Πιστοποιημένων Γεωργικών Συμβούλων» και «Πιστοποιημένων Συνεργατών Γεωργικών Συμβούλων», τα οποία προβλέπει η υπ' αριθμ. 303894/11.8.2006 («Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Συστήματος Παροχής Συμβουλών σε Γεωργούς, ΕΚ/1782/2003») κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης – Οικονομίας και Οικονομικών– Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ τ.Β΄ 1375/14.9.2006).
- Η με αριθμ.223490/24-11-2006 (ΦΕΚ Β 1725 - 24.11.2006) ΚΥΑ. Λειτουργία «Συστήματος Δοκίμων Γεωργικών Συμβούλων και Δοκίμων Συνεργατών Γεωργικών Συμβούλων», κατά την πρώτη εφαρμογή της υπ' αριθμ.303894/11.8.2006 («Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Συστήματος Παροχής Συμβουλών σε Γεωργούς, ΕΚ/1782/2003») κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης – Οικονομίας και Οικονομικών – Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ 1375 τ.Β΄, 14.9.2006).
- Η με αριθμ.303894/11-8-2006 (ΦΕΚ Β 1375 - 14.09.2006) ΚΥΑ. Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του συστήματος παροχής συμβουλών σε γεωργούς (Καν.1782/2003).

4. Ημερίδα για την παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις,
στο Γ.Π.Α., στις 10-11-2007

5. Άλλο:

3) Σε ποιες περιοχές διεξήχθησαν οι επιμορφώσεις-ημερίδες ενημέρωσης που παρακολουθήσατε;

Αθήνα

Θεσσαλονίκη

Λάρισα

Άλλού

Σε ποια περιοχή;

4) Σε ποιόν θεματικό τομέα εκπαιδευτήκατε;

1. Τομέας Φυτικής Παραγωγής

2. Τομέας Ζωικής Παραγωγής

3. Τομέας Περιβάλλον-Δάση

5) Πώς κρίνετε την εκπαίδευσή σας;

Πολύ ικανοποιητική

Ικανοποιητική

Μέτρια

Ανεπαρκής

Κακή

6) Κατά την εκπαίδευσή σας δόθηκαν σαφείς οδηγίες για τον τρόπο δράσης σας;

Ναι

Μερικές

Όχι

7) Ποιους τρόπους βελτίωσης της εκπαίδευσης προτείνετε;

1.

2.

8) Πιστεύετε ότι ο Γεωργικός Σύμβουλος πρέπει να επανεκπαιδεύεται;

Εάν ναι, κάθε πότε;

1 φορά/εξάμηνο

1 φορά/έτος

1 φορά/3ετία

Στην έναρξη κάθε καινούριου προγράμματος

Αγροτικής Ανάπτυξης

Άλλο:

9) Σε ποιες θεματικές ενότητες επιλέξατε να δραστηριοποιηθείτε;

α) Περιβάλλον

γ) Δημόσια υγεία-υγεία φυτών

ε) Συνθήκες διαβίωσης ζώων

β) Ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές πρακτικές

δ) Κοινοποίηση ασθενειών

στ) Δημόσια υγεία-υγεία ζώων

10) Σε ποιες θεματικές ενότητες δώσατε συμβουλές;

α) Περιβάλλον

β) Ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές πρακτικές

γ) Δημόσια υγεία-υγεία φυτών

δ) Κοινοποίηση ασθενειών

ε) Συνθήκες διαβίωσης ζώων

στ) Δημόσια υγεία-υγεία ζώων

ζ) Εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

η) Αγροτική Ανάπτυξη

- θ) Οργάνωση και προγραμματισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων
 ι) Προϊόντα ποιότητας
 ια) Αναδιάρθρωσεις γεωργικών εκμεταλλεύσεων (φυτικής & ζωικής παραγωγής)

11) Εάν γίνει επανεκπαίδευση σε ποιους από τους παραπάνω τομείς πιστεύετε είναι περισσότερο απαραίτητο;

Σε όλους το ίδιο

Γ) Εφαρμογή του συστήματος

- 12) Πώς πληροφορηθήκατε για το σύστημα Γεωργικών Συμβουλών;
 α) Από δημοσίευση στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως των Αποφάσεων Εφαρμογής
 β) Από την ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ
 γ) Από το ΓΕΩΤΕΕ (προσδιορίστε)
 δ) Από δημοσίευση σε εφημερίδα ή περιοδικό: (αν επιθυμείτε προσδιορίστε:)
 ε) Από ανακοίνωση στους Δήμους-Νομαρχίες-Περιφέρειες
 στ) Από άλλη πηγή Αν ναι, ποια πηγή;

13) Είστε ικανοποιημένος/η από τα εγχειρίδια - οδηγίες που σας δόθηκαν από την Αρχή Εκπαίδευσης (ΓΕΩΤΕΕ ή άλλο);

Πάρα πολύ	☐
Πολύ	☐
Αρκετά	☐
Λίγο	☐
Καθόλου	☐

14) Σας δόθηκε ο «Οδηγός Γεωργικών Συμβουλών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις»;

Ναι Όχι

Είστε ικανοποιημένος/η από τον Οδηγό;

Πάρα πολύ	☐
Πολύ	☐
Αρκετά	☐
Λίγο	☐
Καθόλου	☐

15) **Εσείς** εντοπίσατε τους υποψήφιους αγρότες για συμμετοχή στο πρόγραμμα γεωργικών συμβουλών;

Ναι Όχι Εν μέρει

16α) Εάν **ΝΑΙ**, ή εν μέρει, πώς;

- α) Από καταστάσεις του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.;
 β) Από τη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης (Γεωργίας)
 γ) Άλλο: Προσδιορίστε:.....

16β) Εάν **ΟΧΙ**, πώς σας εντόπισαν οι αγρότες;

- α) Από τα μητρώα των Γεωργικών Συμβούλων
 β) Από τη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης (Γεωργίας)
 γ) Από άλλον αγρότη
 δ) Από προσωπικές σχέσεις (προηγούμενη γνωριμία) μαζί σας
 ε) Από τη ΔΟΜΗ
 στ) Από την Α.Σ.Ο.
 ζ) Άλλο: Προσδιορίστε:.....

17) Οι αγρότες που εσείς προσεγγίσατε πώς σας αντιμετώπισαν (γενικά);
α) Εκδήλωσαν μεγάλο ενδιαφέρον και προθυμία να συνεργαστούν
β) Ήταν μάλλον αδιάφοροι
γ) Με καχυποψία

18) Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δικαιούχοι αγρότες κατάλαβαν τη σημασία του συγκεκριμένου μέτρου;
Πάρα πολύ
Πολύ
Αρκετά
Λίγο
Καθόλου

19) Πόσες φορές κατά μέσο όρο επισκεφτήκατε τις εκμεταλλεύσεις;
1 2 3
4 5 Άλλο

20) Ήταν γενικά εύκολη η πρόσβαση προς τις εκμεταλλεύσεις;
Ναι Όχι

21) Ποια είναι κατά μέσο όρο η απόσταση των εκμεταλλεύσεων από την έδρα σας;
Σε ακτίνα 0-5 χλμ. Σε ακτίνα 5-15 χλμ.
Σε ακτίνα 50 χλμ. Σε ακτίνα 100 χλμ.
Σε ακτίνα >100 χλμ.

22) Σας δόθηκαν τα υποδείγματα ή τα αναζητήσατε στην ΥΑ με αριθμ. 328821/6-10-08;
Μου δόθηκαν Τα αναζήτησα

23) Ενημερωθήκατε επαρκώς για τον τρόπο συμπλήρωσης των υποδειγμάτων της ΥΑ 328821/6-10-08;
Ναι Όχι

24) Ήταν εύκολη-γρήγορη η συμπλήρωση των υποδειγμάτων της υπ' αριθ. 328821/6-10-08 ΥΑ;
Εύκολη
Δύσκολη Σε ποιο υπόδειγμα δυσκολευτήκατε περισσότερο;
.....
Γρήγορη
Χρονοβόρα Ποιο υπόδειγμα απαιτεί περισσότερο χρόνο ;
.....

25) Τι άλλες δυσκολίες συναντήσατε;
.....

26) Σας δόθηκαν επιπλέον έντυπα για συμπλήρωση;
Ναι Όχι

27) Θα θέλατε επιπλέον έντυπα συμπλήρωσης για πιο άρτιο αποτέλεσμα;
Ναι Όχι Δεν ξέρω

28) Στο τελικό στάδιο πληρωμών πόσα έντυπα συμπληρώσατε (κατά μέσο όρο ανά δικαιούχο);
Αριθμός:

29) Πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να είναι λιγότερα;

Ναι Όχι

Εάν ναι ποια θα μπορούσαν να συγχωνευτούν;

.....

Προτείνετε άλλες λύσεις;

.....

30) Ήταν γενικά γρήγορη η όλη διαδικασία (συμπλήρωση-κατάθεση εντύπων-πληρωμή);

Ναι Μάλλον Όχι

31) Πληρωθήκατε (κυρίως) για το 100% της αμοιβής σας ή μόνο για το 80% που αντιστοιχεί στην χρηματοδότηση του μέτρου 114;

1. Για το 100% 2. Για το 80%
3. Άλλο ποσοστό % Γιατί;

32) Εάν οι αγρότες ΔΕΝ σας πλήρωσαν το 20%, γιατί συνέβη αυτό;

1. Δεν ικανοποιήθηκε
2. Δεν είχε την οικονομική δυνατότητα
3. Δεν έχει μάθει να πληρώνει για την παροχή υπηρεσιών
4. Άλλοι λόγοι (παρακαλώ αναφέρατε):

33) Πόσες συμβάσεις με δικαιούχους αγρότες είχατε;

Αριθμός:

34) Υπήρξαν αγρότες που ενδιαφέρθηκαν αλλά τελικά δεν συμμετείχαν;

1. Όχι, όλοι όσοι ενδιαφέρθηκαν συμμετείχαν
2. Ναι

Αν ναι, ποιος ήταν ο αριθμός των αγροτών: ή το ποσοστό τους (%):

35) Για ποιους λόγους αυτοί οι αγρότες τελικά δεν συμμετείχαν;

.....

Δ) Σχέση των Γεωργικών Συμβούλων με τους αγρότες

36) Ποιος πιστεύετε ότι πρέπει να είναι ο ρόλος σας ως συμβούλων;

- α) Του ειδικού που παρέχει οδηγίες, τις οποίες πρέπει **απαραίτητα** να εφαρμόσει ο αγρότης
- β) Του ειδικού που παρέχει οδηγίες, τις οποίες οι αγρότες **επιλέγουν** αν θα εφαρμόσουν ή όχι
- γ) Του ειδικού που **ανταποκρίνεται** στα αιτήματα των αγροτών για συγκεκριμένες πληροφορίες και συμβουλές
- δ) Του **συνεργάτη** (που συζητά με τον αγρότη τα προβλήματά του και συνεργάζεται μαζί του για την εξεύρεση από κοινού αποδεκτών λύσεων)

37) Από την άλλη, ποιος πιστεύετε πως πρέπει να είναι ο ρόλος του αγρότη;

- α) Να σας εμπιστεύεται και να εφαρμόζει **οπωσδήποτε** τις οδηγίες σας
- β) Να ακούει τις συμβουλές σας, αλλά να τις εφαρμόζει **κατά βούληση**
- γ) Να απαιτεί **συγκεκριμένες** συμβουλές από τους συμβούλους, για την επίλυση προβλημάτων που ο ίδιος ο αγρότης θεωρεί ως σημαντικά
- δ) Να **συνεργάζεται** μαζί σας, ώστε να βρίσκετε μαζί από κοινού τις καταλληλότερες λύσεις για τη βελτίωση της εκμετάλλευσής του

38) Στην **πράξη** (στο πλαίσιο του προγράμματος) ποια από τα παραπάνω κυρίως λειτούργησαν;

Εσείς, ως σύμβουλοι	α	<input type="text"/>	β	<input type="text"/>	γ	<input type="text"/>	δ	<input type="text"/>
Οι δικαιούχοι-αγρότες	α	<input type="text"/>	β	<input type="text"/>	γ	<input type="text"/>	δ	<input type="text"/>

39 α) Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι αγρότες έχουν γνώσεις που είναι σημαντικές για τη σωστή εφαρμογή του προγράμματος;

Πάρα πολύ	<input type="text"/>
Πολύ	<input type="text"/>
Αρκετά	<input type="text"/>
Λίγο	<input type="text"/>
Καθόλου	<input type="text"/>

β) Σε ποια ζητήματα θεωρείτε ότι οι αγρότες κατέχουν (τουλάχιστον σε "αρκετό" βαθμό) σημαντικές γνώσεις;

.....

40) Η παροχή συμβουλών στους δικαιούχους αγρότες πραγματοποιήθηκε με την ή τις παρακάτω μεθόδους (α ή και β, ή και γ, ή και δ, ή και ε, ή και στ), με την αντίστοιχη διαβάθμιση (κατά κύριο λόγο = 1, λιγότερο=2, αρκετά λιγότερο=3, πολύ λιγότερο=4, πάρα πολύ λιγότερο=5, έως καθόλου = 6)

- α) Με ατομικές συναντήσεις στην εκμετάλλευση του δικαιούχου αγρότη
β) Με ατομικές συναντήσεις στην έδρα (στο γραφείο) σας
γ) Με ομαδικές συναντήσεις με τους δικαιούχους αγρότες στην περιοχή τους
δ) Με ομαδικές συναντήσεις με τους δικαιούχους αγρότες στην έδρα σας
ε) Με τη διανομή ενημερωτικού υλικού
στ) Άλλο (παρακαλώ αναφέρατε):

Νούμερο 1 έως 6

<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

41) Κατά πόσο πιστεύετε ότι μέσω του προγράμματος βελτιώθηκε η **παραγωγικότητα-ανταγωνιστικότητα** των εκμεταλλεύσεων των αγροτών στους οποίους παρέχεται συμβουλές;

Πάρα πολύ	<input type="text"/>
Πολύ	<input type="text"/>
Αρκετά	<input type="text"/>
Λίγο	<input type="text"/>
Καθόλου	<input type="text"/>

42) Κατά πόσο πιστεύετε ότι μέσω του προγράμματος βελτιώθηκαν οι **περιβαλλοντικές επιδόσεις** των εκμεταλλεύσεων των αγροτών που συμμετείχαν;

Πάρα πολύ	<input type="text"/>
Πολύ	<input type="text"/>
Αρκετά	<input type="text"/>
Λίγο	<input type="text"/>
Καθόλου	<input type="text"/>

43) Κατά πόσο πιστεύετε ότι μέσω του προγράμματος βελτιώθηκαν οι **διαχειριστικές ικανότητες** (οργάνωση και διαχείριση) των δικαιούχων-αγροτών;

Πάρα πολύ	<input type="text"/>
Πολύ	<input type="text"/>
Αρκετά	<input type="text"/>
Λίγο	<input type="text"/>
Καθόλου	<input type="text"/>

44 α) Κατά πόσο **ενημερώθηκαν** οι αγρότες για νέες τεχνικές-καινοτομίες;

Πάρα πολύ	<input type="text"/>
Πολύ	<input type="text"/>
Αρκετά	<input type="text"/>
Λίγο	<input type="text"/>
Καθόλου	<input type="text"/>

β) Εάν ενημερώθηκαν (τουλάχιστον σε "αρκετό" βαθμό), ποιες ήταν οι τεχνικές-καινοτομίες αυτές;

.....

45 α) Υπήρξαν τεχνικές-καινοτομίες που εφαρμόστηκαν;

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

β) Ποιες τεχνικές-καινοτομίες εφαρμόστηκαν (τουλάχιστον σε "αρκετό" βαθμό);

.....

46 α) Γενικά απέκτησαν μέσω του προγράμματος νέες γνώσεις οι δικαιούχοι αγρότες;

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

β) Σε ποια ζητήματα απέκτησαν (τουλάχιστον σε "αρκετό" βαθμό) νέες γνώσεις οι δικαιούχοι αγρότες;

.....

47 α) Σε ποιο βαθμό χρησιμοποίησαν τις γνώσεις, που απέκτησαν μέσω του προγράμματος, οι αγρότες για την επίλυση προβλημάτων τους;

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

β) Σε ποια θέματα-προβλήματα εφάρμοσαν (τουλάχιστον σε "αρκετό" βαθμό) τις νέες γνώσεις τους οι δικαιούχοι αγρότες;

.....

γ) Στην περίπτωση κατά την οποία παρασχέθηκαν νέες γνώσεις σε τουλάχιστον "αρκετό" βαθμό, αλλά δεν χρησιμοποιήθηκαν, σε ποιους παράγοντες κατά τη γνώμη σας οφείλεται αυτό;

.....

48) Στους αγρότες έγινε επεξήγηση:

α) Μόνο των (τεχνικών) απαιτήσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης

β) Των στόχων που επιδιώκονται διαμέσου αυτών των τεχνικών απαιτήσεων

γ) Των πολιτικών της Ε.Ε. από τις οποίες απορρέουν οι στόχοι και οι τεχνικές απαιτήσεις

49 α) Θεωρείτε ότι μέχρι στιγμής χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικά τα διαθέσιμα μέσα (υλικά & ανθρώπινα) ώστε να αλλάξει, προς το καλύτερο, ο τρόπος σκέψης και δράσης των δικαιούχων αγροτών;

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

β) Πού εντοπίζετε εσείς τις κύριες αδυναμίες;

.....

Ε) Προοπτικές προγράμματος

50 α) Πιστεύεται ότι το πρόγραμμα πρέπει να συνεχιστεί;

Ναι Όχι

β) Εάν ΝΑΙ τι όφελος αναμένεται να έχουν οι αγρότες από το πρόγραμμα αυτό;

.....

51) Είστε ικανοποιημένος/η από την αμοιβή σας;

Ναι Έτσι κι έτσι Όχι

52) Ποια είναι τα κύρια προβλήματα που είχατε στη διάρκεια (σε όλες τις φάσεις) του προγράμματος;

1.

53 α) Πιστεύετε ότι τα προβλήματα αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά;

Ναι Όχι

β) Εάν ναι, με ποιο τρόπο;

γ) Εάν όχι γιατί:

54 α) Χρειάζεται οι δραστηριότητες του προγράμματος να επεκταθούν και σε άλλους τομείς δραστηριοτήτων;

Ναι Όχι

β) Εάν ναι σε ποιους από τους παρακάτω;

Διαχείριση υδάτων	☐	Βιοενέργεια	☐
Εξοικονόμηση ενέργειας	☐	Άλλο:	☐
Ολοκληρωμένη διαχείριση	☐		

55) Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι μπορεί να αυξηθεί ο αριθμός των αγροτών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα;

.....

56 α) Πιστεύετε ότι το σύστημα πρέπει να είναι **υποχρεωτικό ή προαιρετικό** (σε εθελοντική βάση) για τους αγρότες;

Υποχρεωτικό Προαιρετικό

β) Εξηγήστε τους λόγους:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ ΗΜΕΡΙΔΩΝ

Οι εισηγητές των Ημερίδων αναφέρονται παρακάτω:

Για το Σύστημα Γεωργικών Συμβουλών - Νέα ΚΑΠ ήταν ο κ. Σ. Κουτσομήτρος από την Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής του ΥΠΑΑΤ.

Για το Μέτρο 114 του ΠΑΑ: "Χρήση Υπηρεσιών Παροχής Γεωργικών Συμβουλών στη Γεωργική Εκμετάλλευση και Δασοκομικών Συμβουλών" ήταν ο κ. Δ. Μπαμπίλης ως Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ και η κα Γ. Φούζα ως Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Για τις Γενικές Υποχρεώσεις Γεωργών - Φυτική Παραγωγή ήταν ο κ. Σ. Κουτσομήτρος από την Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής του ΥΠΑΑΤ.

Για τον Τομέα Σήμανσης και Καταγραφής των Ζώων - Την Δημόσια Υγεία Και Υγεία των Ζώων - Την Καταπολέμηση Μεταδοτικών Σπογγωδών Εγκεφαλοπαθειών - Την Κοινοποίηση Ασθενειών - Τα Τρόφιμα και τις Συνθήκες Διαβίωσης των Ζώων ήταν ο κ. Η. Παπαδόπουλος, η κ. Χ. Δηλέ, ο κ. Δ. Βουρβίδης, ο κ. Ε. Κωσταρέλου και ο κ. Ε. Καστελάνου από την Διεύθυνση Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων και Εφαρμογών.

Για τις Ζωοτροφές και τους Βοσκότοπους ήταν ο κ. Α. Παπαθεοδώρου από την Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος και η κα Κ. Τσολακίδη από την Διεύθυνση Εισροών Ζωικής Παραγωγής.

Για το Περιβάλλον - Τις Περιοχές Natura - Τις Ζώνες Νιτρορύπανσης και τα Δάση ήταν ο κ. Ι. Φερμαντζής από την Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος και ο κ. Γ. Χανδρινός από την Διεύθυνση Δασών.

Για την Ασφάλεια στην Εργασία ήταν ο κ. Δ. Μπαμπίλης ως Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ και ο κ. Γ. Γεωργακόπουλος ως Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Αξιοποίησης Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Μηχανολογικού Εξοπλισμού.